

Kommunstyrelsens arbetsutskott

§ 39

Dnr KS 2016/274 - 51

Parkeringsnorm för Ludvika kommun

Arbetsutskottets förslag till beslut

Kommunfullmäktige antar parkeringsnorm för Ludvika kommun, daterad den 17 januari 2017.

Reservationer

Jan Karlsson (C) och Roland Johansson (SD) reserverar sig mot beslutet.

Beskrivning av ärendet

Samhällsbyggnadsförvaltningen har tagit fram ett omarbetat förslag till ny parkeringsnorm för Ludvika kommun. Förslaget till norm bygger på aktuell forskning inom trafikområdet, erfarenheter från andra kommuner samt Ludvika kommuns övergripande mål. Förslaget innebär ett flexiblere arbete med parkeringsfrågorna i samband med nybyggnation och ombyggnad av befintlig bebyggelse.

Beslutsunderlag

1. Tjänsteskrivelse från stöd- och styrningsförvaltningen daterad 2 mars 2017.
2. Parkeringsnorm daterad 17 januari 2017.
3. Samhällsbyggnadsnämndens beslut den 22 februari 2017 § 17.

Behandling

Lotta Wedman och Åsa Wikberg båda (MP) yrkar bifall till föreliggande förslag.

Beslutet skickas till
Kommunstyrelsen

Kommunfullmäktige

Parkeringsnorm för Ludvika kommun

Förvaltningens förslag till beslut

Kommunfullmäktige antar parkeringsnorm för Ludvika kommun, daterad den 17 januari 2017.

Sammanfattning

Samhällsbyggnadsförvaltningen har tagit fram ett omarbetat förslag till ny parkeringsnorm för Ludvika kommun. Förslaget till norm bygger på aktuell forskning inom trafikområdet, erfarenheter från andra kommuner samt Ludvika kommuns övergripande mål. Förslaget innebär ett flexiblere arbete med parkeringsfrågorna i samband med nybyggnation och ombyggnad av befintlig bebyggelse.

Beskrivning av ärendet

Under våren 2016 har planeringsenheten tagit fram en ny parkeringsnorm för Ludvika kommun för att ersätta den äldre parkeringsnormen från 2009. Mellan den 27 april och den 10 juli var normen ute på samråd. Efter samrådets slut gjordes vissa smärre justeringar gjorts i förslaget.

Vid kommunfullmäktiges sammanträde den 19 december 2016 återremitterades förslaget till ny parkeringsnorm tillbaka till samhällsbyggnadsförvaltningen. Det nya förslaget som nu presenteras är omarbetat utifrån de synpunkter som inkom under beslutsprocessen.

Dessa förändringar är gjorda:

- Syftet och bakgrund har lyfts ut ur parkeringsnormen med syfte att korta ner textmängden. Denna information har istället placerats i beslut § 17 från samhällsbyggnadsnämnden daterad 22 februari 2017.
- Det beräkningsunderlag som fanns i det tidigare förslaget är borttaget
- Kapitlet som behandlar mobilitetstjänster har flyttats från början till sist i handlingen.
- Ett antal skrivningar är omformulerade i syfte att göra texten enklare att förstå.

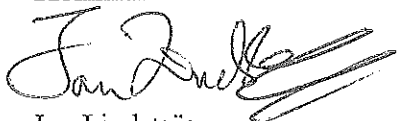
- Tillägg i listan under kapitel 6.2 gällande cykelrum i gatuplan ska ha nära förbindelse med entréer samt även lån av cykelkärror räknas in som en mobilitetstjänst

Parkeringsnormen är en vägledning vid bygglovsgivning och detaljplanering för att bedöma lämpligt utrymme för parkering och antal parkeringsplatser vid nybyggnation och väsentlig ombyggnad av befintlig byggnad. Normen som föreslås är en flexibel parkeringsnorm som i antalet parkeringsplatser tar hänsyn till byggnadens placering, användningsområde och relation till andra verksamheter. Den nya parkeringsnormen ska på ett bättre sätt möta dagens behov av parkeringsplatser, stödja en långsiktigt hållbar utveckling utifrån översiktsplanens intensioner och mål genom att utnyttja kommunens mark mer effektivt och ska ge förutsättningar för en förbättrad närmiljö och hälsa för Ludvikas invånare. Den tidigare parkeringsnormen från 1996 var en miniminorm vilket innebär att kommunen bestämmer ett minsta antal parkeringsplatser som måste anläggas vid ny- eller ombyggnation.

Förslaget till ny parkeringsnorm öppnar upp möjligheten för en byggherre att anlägga färre parkeringsplatser genom att skapa till exempel bil- och cykelpooler för hyresgästerna, anlägga förbättrade cykelfaciliteter, bygga på en plats med kort avstånd till befintliga parkeringsytor, kollektivtrafikhållplatser, m.m.

De senaste åren har efterfrågan på nya bostäder i centrala Ludvika ökat – vilket ställer stora krav på samhällsplaneringen – inte minst inom parkeringsområdet. Att utnyttja den centrala ytan så effektivt som möjligt kräver nya lösningar gällande parkering.

Kommunchefens stab föreslår att de nya riktlinjerna antas.

Jan Lindström
Kommunchef

Göran Gullbro
Utredare

Bilagor

- 1 Parkeringsnorm daterad 17 januari 2017
- 2 Samhällsbyggnadsnämndens beslut § 17 daterad 22 februari 2017

Beslut skickas till

Samhällsbyggnadsnämnden
Ludvika kommunfastigheter AB
Kommunchefen
Styrdokument
Akten

Parkeringsnorm

Ludvika kommuns flexibla parkeringsnorm

Dokumentnamn Parkeringsnorm för Ludvika kommun		Dokumenttyp Riktlinjer	Omfattning 8 sidor
Dokumentägare Samhällsbyggnads- förvaltningen	Dokumentansvarig Planeringsenheten	Publicering	
Författningsstöd 8 kap. 9-10 §§ plan- och bygglagen (2010:900); 4 kap. 13 § plan- och bygglagen (2010:900)			
Beslutad	Bör revideras senast 2025	Beslutsinstans Kommunfullmäktige	Diarienummer SBN 2016/239
Revideringar	Vad revideringen avsett		

Innehåll

1	Inledning.....	3
2	Områdesindelning.....	3
3	Parkeringstal för cykel	4
4	Parkeringstal för bil	4
	4.1 Räkneexempel.....	5
5	Parkeringstal för småhus	5
6	Mobilitetstjänster	6
	6.1 Bil- och cykelpool.....	6
	6.2 Cykelfaciliteter	7
	6.3 Hemleveranser	7
	6.4 Avstånd till bilparkering	7
	6.5 Avstånd till kollektivtrafikhållsplats.....	8
	6.6 Samutnyttjande	8
	6.7 Öppen parkering för allmänheten	8
	6.8 Grön resplan	8

1 Inledning

Ludvika kommuns parkeringsnorm behandlar bil- och cykelparkering i samband med nybyggnation och vid väsentlig ombyggnad av befintlig byggnad. För bilparkering är normen flexibel. Det innebär att kommunens krav på antalet parkeringsplatser för bilparkering baseras på utgångsvärden som kan gå upp och ner inom ett visst spann – beroende på utnyttjade mobilitetstjänster och olika befintligheter. För cykelparkering är normen baserad på minimiantal. Det innebär att ett visst antal parkeringsplatser för cykel måste anläggas.

2 Områdesindelning

Ludvika kommun har delats in i tre olika områden: Ludvika stadskärna, Ludvika tätort och landsbygd. Detta då olika delar av kommunen har varierande förutsättningar gällande avstånd, kollektivtrafik, handel med mera. De tre områdena är som följer:

Ludvika stadskärna är området mellan Bergslagspendeln, sjön Väsman och Ludvika Ulrika kyrka (se karta nedan). Gränserna för stadskärnan är dock inte exakta och kan komma att förändras.

Området *Ludvika tätort* består av Ludvika tätort exklusive Ludvika stadskärna.

I området *Landsbygd* finns resterande omland i kommunen, inklusive kommunens resterande tätorter.

3 Parkeringstal för cykel

Cykelparkering är en viktig del av stadens infrastruktur, därför är det viktigt att parkeringarna är tillgängliga och har god standard. Det är av stor vikt att det går att parkera cykeln nära hemmet, oavsett var i kommunen bostaden finns.

Därför är parkeringstalen för flerbostadshus lika höga i hela kommunen. Parkeringstalen för verksamheter skiftar dock beroende på vilket geografiskt område verksamheten är beläget inom.

Parkeringstalen är utformade som minimiantal, det vill säga ett minsta antal cykelparkeringsplatser som måste anläggas. Parkeringstalen kan inte påverkas upp eller ner av olika mobilitetstjänster. Talen redovisas i bruttoarea (BTA) vilket är summan av alla våningsplans area och begränsas av de omslutande byggnadsdelarnas utsida.

Vid cykelparkeringsplatser ska det vara möjligt att låsa fast cykelns ram eller låsa in cykeln i ett stängt utrymme. Minst en fjärdedel av parkeringsplatserna ska ligga i nära anslutning till fastighetens entréer. Besöksparkering är inräknat i talen.

Cykelparkering, BTA 1000 m ² (Minimiantal)	Ludvika stadskärna	Ludvika tätort	Landsbygd
Flerbostadshus	20	20	20
Kontor / Pendlarintensiv verksamhet	14	12	10
Handel / Besöksintensiv verksamhet	18	16	14

När en byggnad består av både verksamheter och bostäder räknas de olika delarnas uppskattade BTA var för sig.

4 Parkeringstal för bil

Det finns behov av bilparkering både vid bostäder och verksamheter. I Ludvikas stadskärna är marken attraktiv ur ett förtätningsperspektiv och det är inom detta område det finns större möjlighet att nyttja andra färdmedel än bil. Därför är parkeringstalen inom Ludvika stadskärna lägre än i de andra geografiska områdena. Det behövs oftast fler parkeringsplatser för besöksintensiva verksamheter än för verksamheter dit många arbetspendlar, därför är värdena för besöksintensiv verksamhet högre än för pendlarintensiv.

Parkeringstalen är utformade som utgångsvärden inom ett spann. Utgångsvärdet kan påverkas upp eller ner av olika förutsättningar och mobilitetstjänster. Det krävs dock tydliga skäl ifall ett projekt ska ligga högre eller lägre än utgångsvärdet i spannet. Talen redovisas i bruttoarea (BTA) vilket

är summan av alla våningsplans area och begränsas av de omslutande byggnadsdelarnas utsida. Besöksparkering är inräknat i talen. Om antalet bilparkeringarna sänks från utgångsvärdet ställs högre krav på antalet cykelparkeringar och deras standard.

Bilparkering, BTA 1000 m² (Utgångsvärde, spann)	Ludvika stadskärna	Ludvika tätort	Landsbygd
Flerbostadshus	8 0-10	11 0-13	14 0-16
Kontor / Pendlarintensiv verksamhet	12 0-16	15 5-20	17 5-25
Handel / Besöksintensiv verksamhet	14 0-20	17 5-25	22 5-35

När en byggnad består av både verksamheter och bostäder räknas de olika delarnas uppskattade BTA var för sig.

4.1 Räkneexempel

En byggherre vill bebygga en fastighet med ett flerbostadshus i Ludvika tätort på 3000 m² BTA. Detta innebär ett utgångsvärde på 33 bilparkeringsplatser. Byggherren vill dock bygga färre parkeringsplatser än så. Kommunen och byggherren kommer överens om att byggherren tecknar avtal om bilpool för fem år dit hyresgästerna automatiskt ansluts. Detta gör att parkeringstalet kan sänkas med maximalt 15 % från utgångsvärdet.

Byggherren beslutar sig för att även inrätta ett cykelgarage i markplan med lastlånecyklar, vilket innebär att parkeringstalet kan sänkas med ytterligare 10 %. Ifall kommunen och byggherren kommer överens om att utnyttja mobilitetstjänstens maximala möjliga påverkan på parkeringstalet skulle det innebära en minskning med 25 %, vilket motsvarar 8 parkeringsplatser. För fastigheten i fråga blir resultatet 25 parkeringsplatser.

5 Parkeringstal för småhus

Parkeringstalen är utformade som utgångsvärden inom ett spann.

Utgångsvärdet kan påverkas upp eller ner av olika mobilitetstjänster, men värdet kan inte gå utanför spannet. Talen redovisas i antal parkeringsplatser per lägenhet. Detta tal gäller för alla småhus med gemensamhetsanläggning för parkering i hela kommunen, förutom i Ludvika stadskärna där motsvarande tal för flerbostadshus ska appliceras. Besöksparkering är inräknat i talen.

Bilparkering, per lägenhet (Utgångsvärde, spann)	Hela kommunen, exklusive Ludvika stadskärna
Småhus, gemensamhetsanläggning	1,6 0,5-1,8

6 Mobilitetstjänster

För att förändra antalet parkeringsplatser inom spannet för bilparkeringar kan mobilitetstjänster utnyttjas. Nedan listas ett antal exempel på olika mobilitetstjänster som går att använda sig av, samt deras möjliga påverkan på parkeringstalen.

Notera att detta endast är exempel på ett antal mobilitetstjänster, även andra mobilitetstjänster som inte räknas upp här kan påverka normen. Procenttalen ska inte rakt av summeras, utan måste vägas mot varandra.

Åtgärd	Möjlig påverkan på parkeringstal
Avtal om bil- och cykelpool för hyresgäster	Upp till -20 %
Förbättrade cykelfaciliteter	Upp till -15 %
Rum eller särskilda postfack för hemleveranser	-5 %
Avstånd till befintlig bilparkering från fastighetsentré kortare än 200 meter	Upp till -20 %
Avstånd till befintlig bilparkering från fastighetsentré kortare än 400 meter	Upp till -10 %
Avstånd till kollektivtrafikhållplats kortare än 200 meter	Upp till -10 %
Samutnyttjande med parkering som sker i större gemensamhetsanläggning	Upp till -10 %
Parkering som är öppen för allmänheten del av dygnet	Upp till -5 %
Grön resplan som del av bygglovshandlingen	Upp till -15 %

6.1 Bil- och cykelpool

En bil- och cykelpool innebär att flera personer samsas om en eller flera bilar och cyklar. Vanligast är bilpooler. Genom en bil- eller cykelpool behöver man inte äga en egen bil – som oftast står oanvänd – vilket innebär ett mer effektivt användande av både fordon, mark och resurser. Ifall åtgärd bil- eller cykelpool genomförs kan parkeringstalet reduceras med maximalt 20 %, ifall följande åtgärder vidtas:

- Fastighetsägaren ska teckna medlemskap för minst fem år i bil- eller cykelpool (eller starta sin egen) och avgiften för detta ska ingå i hyran/månadsavgiften.
- Bil- eller cykelpoolen ska finnas på plats redan vid inflyttandet.

- Utrymme ska säkras/reserveras om utfallet av bil- och/eller cykelpoolen inte faller väl ut eller om avtalsbrott sker. Fastighetsägaren åläggs att i efterhand anordna parkeringsplatser som representerar sänkningen av normen ifall uppföljning visar att efterfrågan på parkering inte minskat sedan bygglov erhållits.
- Redovisa plan för hur effektiv marknadsföring av poolen och dess förutsättningar ska ske innan inflyttning.
- Fastighetsägaren ansvarar för och redovisar en årlig uppföljning och utvärdering till kommunen under minst tre år efter införandet.

I de fall fastighetsägaren inte når upp till alla dessa krav blir reduceringen inte lika omfattande. En cykelpool kan ge maximalt 5 % reduktion av parkeringstalet.

6.2 Cykelfaciliteter

Förbättrade cykelfaciliteter inom fastigheten medger att parkeringsnormen sänks med upp till 15 %. För att nå upp till den högsta möjliga reduktionen krävs att flertalet av följande åtgärder genomförs:

- Cykelrum i gatuplan i direkt förbindelse med gatunätet och nära entré.
- Att minst 60 % av cykelparkeringarna är placerade inomhus eller konstruerade med väderskydd.
- Fast luftpump eller luftstation i anslutning till cykelparkeringarna.
- Reparationsrum med tillgång till verktyg.
- Ladduttag för elcykel.
- Automatiska dörröppnare för cykel.
- Möjlighet att låna lastcyklar eller cykelkärror.

Även andra åtgärder som förbättrar tillgängligheten för cykel kan bidra till större reduktion.

6.3 Hemleveranser

Att anordna rum eller särskilda postfack för hemleveranser inom fastigheten innebär att färre resor måste genomföras då varor anländer direkt till mottagaren, istället för att mottagaren måste bege sig ut för att införskaffa varor. Med en sådan lösning kan normen reduceras med 5 %.

6.4 Avstånd till bilparkering

Avståndet till befintliga parkeringsmöjligheter kan påverka normen både uppåt och neråt. Detta gäller både allmänna parkeringar med eller utan tidsgränser samt parkeringar på andra fastigheter som kan samutnyttjas.

Ifall avståndet till bilparkering från fastighetsentrén är kortare än 200 eller 400 meter kan parkeringstalet reduceras upp till 20 % respektive 10 % beroende på antalet parkeringsplatser, avstånd till platserna och platsernas standard.

6.5 Avstånd till kollektivtrafikhållplats

Ifall avståndet till kollektivtrafikhållplats är kortare än 200 meter kan parkeringstalet reduceras med upp till 10 %, beroende på hur vältrafikerad hållplatsen är och hur bra pendlingsmöjligheter kollektivtrafiklinjerna erbjuder.

6.6 Samutnyttjande

Att samutnyttja parkeringsplatser innebär att använda platserna för olika ändamål vid olika tider, vilket ger effektivare markanvändning. Samutnyttjande kan ske ifall efterfrågan på parkeringsplatser infaller vid olika tider och att platserna inte reserveras för en specifik målgrupp. Ifall samutnyttjande nyttjas kan parkeringstalet reduceras med upp till 10 %.

6.7 Öppen parkering för allmänheten

Parkeringsplatser som är öppna för allmänheten en del av dygnet kan reducera parkeringstalet med upp till 5 %.

6.8 Grön resplan

En grön resplan syftar till att få fler personer inom en verksamhet att cykla, gå eller åka kollektivt till och från arbetet. Att göra en resevaneundersökning inom verksamheten synliggör i vilken grad personalen använder olika färdmedel. Detta arbete ska leda fram till konkreta åtgärder för att underlätta för fler att cykla, gå och åka kollektivt. Efter åtgärderna har genomförts ska de utvärderas genom att en ny resevaneundersökning genomförs. En grön resplan bifogas med bygglovshandlingarna och kan reducera parkeringstalet med upp till 15 %.

LUDVIKA KOMMUN Kommunstyrelsen/Kansliet	
2017 -02- 23	
Diarienum	Diarienum/beteckn.
KS 2016/274	57

§ 17

Dnr SBN 2016/239 - 31

Parkeringsnorm för Ludvika kommun

Beslut

Samhällsbyggnadsnämnden föreslår att kommunfullmäktige antar parkeringsnorm för Ludvika kommun.

Reservation

Jan Karlsson reserverar sig mot beslutet.

Sammanfattning

Samhällsbyggnadsförvaltningen har tagit fram ett förslag till ny parkeringsnorm för Ludvika kommun. Denna nya norm bygger på aktuell forskning inom trafikområdet, erfarenheter från andra svenska kommuner samt Ludvika kommuns övergripande mål. Förslaget innebär ett flexiblere arbete med parkeringsfrågorna i samband med nybyggnation och ombyggnad av befintlig bebyggelse.

Beskrivning av ärendet

Vid kommunfullmäktiges sammanträde den 19 december 2016 återremitterades förslaget till ny parkeringsnorm tillbaka till samhällsbyggnadsförvaltningen. Detta förslag är omarbetat utifrån de synpunkter som inkom under beslutsprocessen.

Nedan listas de förändringar som gjorts:

- Syftet och bakgrund har lyfts ut ur parkeringsnormen med syfte att korta ned textmängden. Detta material har istället placerats i denna tjänsteskrivelse.
- Det beräkningsunderlag som fanns bifogat är borttaget.
- Bytt plats på kapitlet som behandlar mobilitetstjänster. Kapitlet är nu placerat sist i handlingen, istället för i bötjan.
- Ett antal skrivningar är omformulerade i syfte att göra texten enklare att förstå.
- Tillägg i listan under kapitel 6.2 gällande att cykelrum i gatuplan ska ha nära förbindelse med entréer samt att även lån av cykelkärror räknas in som en mobilitetstjänst.

Ny parkeringsnorm för Ludvika kommun

En parkeringsnorm är en vägledning vid bygglovsgivning och detaljplanering för att bedöma lämpligt utrymme för parkering vid nybyggnation och väsentlig ombyggnad av befintlig byggnad. Kommuner bestämmer själva ifall de ska ha en parkeringsnorm och hur den ska vara utformad. Ett av de utpekade målen i Ludvika kommuns översiktsplan (2013) är att Ludvika ska vara "en grön och tät stad". Förtätning innebär att underlaget för service stärks och att befintliga gator och parkeringsytor kan utnyttjas mer kostnadseffektivt. Parkering spelar en viktig roll för att nå detta mål.

Syfte och mål

Syftet med detta förslag till parkeringsnorm är att bättre möta dagens behov på parkeringsplatser. Dessa nya normer ska stimulera en långsiktig hållbar utveckling utifrån översiktsplanens mål. För att uppnå målen ställs högre krav på att mark i kommunen utnyttjas mer effektivt. Samtidigt skapas förutsättningar för en förbättrad närmiljö och hälsa för Ludvikas invånare. Målet är att dessa nya parkeringsnormer ska leda till hållbarare parkeringslösningar för bilar och cyklar i Ludvika kommun. Genom detta medverkar parkeringsnormen till ett långsiktigt hållbart transportsystem där gående, cyklister och kollektivtrafikresenärer prioriteras – samtidigt som bilens betydelse för landsbygden inte ska försummas.

Avgränsningar

Allmänna parkeringar och parkering på gatumark omfattas inte av parkeringsnormen, dessa frågor regleras av Ludvika kommuns parkeringsstrategi från 2013. Parkeringsnormen innehåller inga riktlinjer för småhus som saknar en gemensamhetsanläggning för parkering, eftersom de boende oftast har goda möjligheter att ordna parkering på den egna fastigheten.

Lagstöd

Plan- och byggnadslagen, PBL, anger i 8 kap 9 § att "det på tomten eller i närheten av den i skäligen utsträckning finns lämpligt utrymme för parkering, lastning och lossning av fordon". I samma paragraf klargörs det att "om det inte finns tillräckliga utrymmen för att ordna både frivta och parkering [...], ska man i första hand ordna frivta." I 10 § står det att föregående lydelse "ska i skäligen utsträckning också tillämpas om tomten är bebyggd." I PBL 4 kap 13 § anges det att kommunen får "ordna utrymme för parkering, lastning och lossning" i en detaljplan. En detaljplan kan även reglera

Samhällsbyggnadsnämnden

"placeringen och utformningen av parkeringsplatser" samt "att viss mark eller vissa byggnader inte får användas för parkering."

Tidigare parkeringsnorm

Ludvika kommuns befintliga parkeringsnorm antogs av dåvarande byggnadsnämnden år 1996. Den lades dock inte fram till kommunfullmäktige för beslut. Normen består av parkeringstal på en miniminivå. Parkeringstal för boende är uppdelat på tre olika grupper beroende på var bostaden är placerad och vilka som antas bo i den. Parkeringstal för verksamheter är uppdelat i sju kategorier: industri, kontor, butiker, hotell, restauranger, samlingslokaler och skolor. Det finns även parkeringstal ifall parkeringsplatser ska samutnyttjas, dock får dessa endast nyttjas efter beslut i nämnd.

Utformning av parkeringsnormer

Utifrån en litteraturstudie har följande typer av parkeringsnormer identifierats: minimala, maximala, utgångsvärden och spann.

Traditionellt är miniminormer den vanligaste typen av parkeringsnorm i Sverige. Denna typ av norm innebär att kommunen bestämmer ett minsta antal parkeringsplatser som måste anläggas vid nybyggnation eller ombyggnation. Det är inte en särskilt flexibel norm, eftersom alla byggnationer bedöms utifrån samma mall. En annan variant är att kommunen bestämmer ett övre tak på hur många platser som får anläggas, det vill säga ett maximalt. Denna typ av norm är ovanlig i Sverige.

Under de senaste 20 åren har nya typer av parkeringsnormer tagits fram. Den gemensamma nämnaren är att de tar hänsyn till byggnadens placering, användningsområde och relation till andra verksamheter för att beräkna antalet parkeringsplatser som ska anläggas. En flexibel norm kan bestå av ett utgångsvärde som kan påverkas upp och ner av olika förutsättningar. Detta kan kompletteras med ett spann som detta värde kan röra sig inom. Flexibla parkeringsnormer förutsätter att olika mobilitetstjänster nyttjas för att värdena ska förändras. Mobilitetstjänster är olika lösningar för att öka boendes och verksamhetens mobilitet samt minska deras behov och intresse av att äga egen bil. Sådana lösningar innebär att efterfrågan på parkeringsplatser minskar – både vid hemmet, arbetet och butiken.

Bland de diskussioner som förs nationellt gällande parkering och bostadsbyggande är frågan om parkeringsnormer väldigt aktuell. Flexibla parkeringslösningar ger byggherrar större möjlighet att påverka antalet parkeringsplatser som måste skapas vid ny- eller ombyggnation. Det gör också att den specifika platsens behov och möjligheter synliggörs.

Samhällsbyggnadsnämnden

Beslutsunderlag

1. Tjänsteskrivelse från samhällsbyggnadsförvaltningen daterad den 26 januari 2017.
2. Parkeringsnorm.
3. Samhällsbyggnadsnämndens arbetsutskott den 8 februari 2017 § 22.

Övriga upplysningar

Ärendet föredras av Henrik Axelsson.

Beslut skickas till

Kommunfullmäktige
Henrik Axelsson, planerare för handläggning
Louise Nordström, planeringschef
Diarief

Planeringsenheten
Henrik Axelsson, 0240-863 96
henrik.axelsson@ludvika.se

Parkeringsnorm för Ludvika kommun

Förvaltningens förslag till beslut

1. Samhällsbyggnadsnämnden föreslår att kommunfullmäktige antar parkeringsnorm för Ludvika kommun.

Sammanfattning

Samhällsbyggnadsförvaltningen har tagit fram ett förslag till ny parkeringsnorm för Ludvika kommun. Denna nya norm bygger på aktuell forskning inom trafikområdet, erfarenheter från andra svenska kommuner samt Ludvika kommuns övergripande mål. Förslaget innebär ett flexiblere arbete med parkeringsfrågorna i samband med nybyggnation och ombyggnad av befintlig bebyggelse.

Beskrivning av ärendet

Vid kommunfullmäktiges sammanträde den 19 december 2016 återremitterades förslaget till ny parkeringsnorm tillbaka till samhällsbyggnadsförvaltningen. Detta förslag är omarbetat utifrån de synpunkter som inkom under beslutsprocessen.

Nedan listas de förändringar som gjorts:

- Syftet och bakgrund har lyfts ut ur parkeringsnormen med syfte att korta ned textmängden. Detta material har istället placerats i denna tjänsteskrivelse.
- Det beräkningsunderlag som fanns bifogat är borttaget.
- Bytt plats på kapitlet som behandlar mobilitetstjänster. Kapitlet är nu placerat sist i handlingen, istället för i början.
- Ett antal skrivningar är omformulerade i syfte att göra texten enklare att förstå.
- Tillägg i listan under kapitel 6.2 gällande att cykelrum i gatuplan ska ha nära förbindelse med entréer samt att även lån av cykelkärror räknas in som en mobilitetstjänst.

Ny parkeringsnorm för Ludvika kommun

En parkeringsnorm är en vägledning vid bygglovsgivning och detaljplanering för att bedöma lämpligt utrymme för parkering vid nybyggnation och väsentlig ombyggnad av befintlig byggnad. Kommuner bestämmer själva ifall de ska ha en parkeringsnorm och hur den ska vara utformad. Ett av de utpekade målen i Ludvika kommuns översiktsplan (2013) är att Ludvika ska vara ”en grön och tät stad”. Förtätning innebär att underlaget för service stärks och att befintliga gator och parkeringsytor kan utnyttjas mer kostnadseffektivt. Parkering spelar en viktig roll för att nå detta mål.

Syfte och mål

Syftet med detta förslag till parkeringsnorm är att bättre möta dagens behov på parkeringsplatser. Dessa nya normer ska stimulera en långsiktig hållbar utveckling utifrån översiktsplanens mål. För att uppnå målen ställs högre krav på att mark i kommunen utnyttjas mer effektivt. Samtidigt skapas förutsättningar för en förbättrad närmiljö och hälsa för Ludvikas invånare. Målet är att dessa nya parkeringsnormer ska leda till hållbarare parkeringslösningar för bilar och cyklar i Ludvika kommun. Genom detta medverkar parkeringsnormen till ett långsiktigt hållbart transportsystem där gående, cyklister och kollektivtrafikresenärer prioriteras – samtidigt som bilens betydelse för landsbygden inte ska försummas.

Avgränsningar

Allmänna parkeringar och parkering på gatumark omfattas inte av parkeringsnormen, dessa frågor regleras av Ludvika kommuns parkeringsstrategi från 2013. Parkeringsnormen innehåller inga riktlinjer för småhus som saknar en gemensamhetsanläggning för parkering, eftersom de boende oftast har goda möjligheter att ordna parkering på den egna fastigheten.

Lagstöd

Plan- och byggnadslagen, PBL, anger i 8 kap 9 § att *”det på tomten eller i närheten av den i skäligen utsträckning finns lämpligt utrymme för parkering, lastning och lossning av fordon”*. I samma paragraf klargörs det att *”om det inte finns tillräckliga utrymmen för att ordna både frivta och parkering [...], ska man i första hand ordna frivta.”* I 10 § står det att föregående lydelse *”ska i skäligen utsträckning också tillämpas om tomten är bebyggd.”* I PBL 4 kap 13 § anges det att kommunen får *”ordna utrymme för parkering, lastning och lossning”* i en detaljplan. En detaljplan kan även reglera *”placeringen och utformningen av parkeringsplatser”* samt *”att viss mark eller vissa byggnader inte får användas för parkering.”*

Tidigare parkeringsnorm

Ludvika kommuns befintliga parkeringsnorm antogs av dåvarande byggnadsnämnden år 1996. Den lades dock inte fram till kommunfullmäktige för beslut. Normen består av parkeringstal på en miniminivå. Parkeringstal för boende är uppdelat på tre olika grupper beroende på var bostaden är placerad och vilka som antas bo i den. Parkeringstal för verksamheter är uppdelat i sju kategorier:

industri, kontor, butiker, hotell, restauranger, samlingslokaler och skolor. Det finns även parkeringstal ifall parkeringsplatser ska samutnyttjas, dock får dessa endast nyttjas efter beslut i nämnd.

Utformning av parkeringsnormer

Utifrån en litteraturstudie har följande typer av parkeringsnormer identifierats: minimal, maximal, utgångsvärden och spann.

Traditionellt är miniminormer den vanligaste typen av parkeringsnorm i Sverige. Denna typ av norm innebär att kommunen bestämmer ett minsta antal parkeringsplatser som måste anläggas vid nybyggnation eller ombyggnation. Det är inte en särskilt flexibel norm, eftersom alla byggnationer bedöms utifrån samma mall. En annan variant är att kommunen bestämmer ett övre tak på hur många platser som får anläggas, det vill säga ett maximal. Denna typ av norm är ovanlig i Sverige.

Under de senaste 20 åren har nya typer av parkeringsnormer tagits fram. Den gemensamma nämnaren är att de tar hänsyn till byggnadens placering, användningsområde och relation till andra verksamheter för att beräkna antalet parkeringsplatser som ska anläggas. En flexibel norm kan bestå av ett utgångsvärde som kan påverkas upp och ner av olika förutsättningar. Detta kan kompletteras med ett spann som detta värde kan röra sig inom. Flexibla parkeringsnormer förutsätter att olika mobilitetstjänster nyttjas för att värdena ska förändras. Mobilitetstjänster är olika lösningar för att öka boendes och verksamheters mobilitet samt minska deras behov och intresse av att äga egen bil. Sådana lösningar innebär att efterfrågan på parkeringsplatser minskar – både vid hemmet, arbetet och butiken.

Bland de diskussioner som förs nationellt gällande parkering och bostadsbyggande är frågan om parkeringsnormer väldigt aktuell. Flexibla parkeringslösningar ger byggherrar större möjlighet att påverka antalet parkeringsplatser som måste skapas vid ny- eller ombyggnation. Det gör också att den specifika platsens behov och möjligheter synliggörs.

Göran Andersson
Förvaltningschef

Henrik Axelsson
Samhällsplanerare

Bilagor

Bilaga 1 Parkeringsnorm för Ludvika kommun

Beslut skickas till

Kommunfullmäktige
Henrik Axelsson, för kännedom
Louise Nordström, för kännedom
Akten

Avsteg från tidigare beslutat handlingsprogram gällande räddningstjänsten i Grängesberg

Kommunstyrelsens förslag till beslut

1. Kommunfullmäktige beslutar att godkänna avsteg från handlingsprogrammet beträffande bemanningen i Grängesberg från maj månad 2017, om inte personalbristen löser sig.
2. Beslutet gäller till och med den 31 december 2017.

Beskrivning av ärendet

Då merparten av deltidsbrandmännen i Grängesberg har sagt upp sig från och med 1 maj står förvaltningen inför bemanningsproblem. Detta medför att vissa uppdrag inte kan genomföras, bland annat IVPA (i väntan på ambulans) samt att insattiden kan bli något fördröjd på vissa insatser.

Utifrån en risk- och konsekvensanalys har förvaltningen valt att direkt påbörja följande åtgärder för att på sikt uppfylla handlingsplanen och under tiden fram till detta göra det bästa av situationen angående räddningstjänst i Grängesberg:

- Nyrekrytering i form av annonsering i tidningar och på Platsbanken.
- Affischering lokalt i Grängesberg på lämpliga platser exempelvis på caféet, i mataffärer med mera.
- En informationsdag är inplanerad på brandstationen i Grängesberg för personer som vill veta mera om hur det är att vara brandman. Närvarande är deltidsbrandmän som inte sagt upp sig och tf räddningschef.
- Riktad utbildning för att stärka och motivera de som är kvar i kåren.
- Omdisponering av viss utrustning i fordonsparken på grund av avsaknad av körkortsbehörigheter.
- Dialog med företagare på orten där vi ser över rutiner.
- Insatser kommer initialt enbart att ske från Ludvika heltidskår med stöd av eventuell kvarvarande personal från kåren i Grängesberg.

Beslutsunderlag

1. Tjänsteskrivelse från stöd- och styrningsförvaltningen daterad 11 april 2017.

Kommunstyrelsen

2. Räddningsnämndens beslut § 28, daterat den 13 april 2017

Behandling

Jan Karlsson (C) gör ett tilläggsyrkande om att tidsbegränsa beslutet till och med 31 december 2017.

HåGe Persson (M) yrkar bifall till Jan Karlssons förslag.

Ordföranden ställer proposition på förvaltningens förslag och finner att kommunstyrelsen beslutar enligt detta.

Ordföranden ställer sedan proposition Jan Karlssons tilläggsyrkande och finner att kommunstyrelsen beslutar enligt detta.

Beslutet skickas till
Kommunfullmäktige

Kommunfullmäktige

Avsteg från tidigare beslutat handlingsprogram gällande räddningstjänsten i Grängesberg

Förvaltningens förslag till beslut

Kommunfullmäktige beslutar att godkänna avsteg från handlingsprogrammet beträffande bemanningen i Grängesberg från maj månad 2017, om inte personalbristen löser sig.

Beskrivning av ärendet

Då merparten av deltidbrandmännen i Grängesberg har sagt upp sig från och med 1 maj står förvaltningen inför bemanningsproblem. Detta medför att vissa uppdrag inte kan genomföras, bland annat IVPA (i väntan på ambulans) samt att insatstiden kan bli något fördröjd på vissa insatser.

Utifrån en risk- och konsekvensanalys har förvaltningen valt att direkt påbörja följande åtgärder för att på sikt uppfylla handlingsplanen och under tiden fram till detta göra det bästa av situationen angående räddningstjänst i Grängesberg:

- Nyrekrytering i form av annonsering i tidningar och på Platsbanken.
- Affischering lokalt i Grängesberg på lämpliga platser exempelvis på caféet, i mataffärer med mera.
- En informationsdag är inplanerad på brandstationen i Grängesberg för personer som vill veta mera om hur det är att vara brandman. Närvarande är deltidbrandmän som inte sagt upp sig och tf räddningschef.
- Riktad utbildning för att stärka och motivera de som är kvar i kåren.
- Omdisponering av viss utrustning i fordonsparken på grund av avsaknad av körkortsbehörigheter.
- Dialog med företagare på orten där vi ser över rutiner.
- Insatser kommer initialt enbart att ske från Ludvika heltidskår med stöd av eventuell kvarvarande personal från kåren i Grängesberg.

Jan Lindström
Kommunchef

Göran Gullbro
Handläggare

Bilagor

1 Rådningens beslut § 28, daterat den 13 april 2017

Beslut skickas till

Rådningens Västerbergslagen
Akten

Sida	
LUDVIKA KOMMUN	
Kommunstyrelsen/Kansliet	
2017-04-11	
Diarienum	Diarietjänst
KS 2017/194	17

§ 28

Dnr 600.2017.00005

Avsteg från tidigare beslutat handlingsprogram gällande räddningstjänsten i Grängesberg

Beslut

Räddningsnämnden föreslår kommunfullmäktige att godkänna avsteg från handlingsprogrammet beträffande bemanningen i Grängesberg från maj månad 2017, om personalbristen inte löser sig.

Paragrafen justeras omedelbart.

Beskrivning av ärendet

Tf räddningschef Peter Levin föredrar ärendet.

Då merparten av deltidbrandmännen i Grängesberg har sagt upp sig från och med 1 maj 2017 står förvaltningen inför bemanningsproblem. Detta medför att vissa uppdrag inte kan genomföras, bland annat IVPA (i väntan på ambulans) samt att insatstiden kan bli något fördröjd på vissa insatser.

Utifrån en risk- och konsekvensanalys har förvaltningen valt att direkt påbörja följande åtgärder för att på sikt uppfylla handlingsplanen och under tiden fram till detta göra det bästa av situationen angående räddningstjänst i Grängesberg:

- Nyrekrytering i form av annonsering i tidningar och på Platsbanken.
- Affischering lokalt i Grängesberg på lämpliga platser exempelvis på caféet, i mataffärer med mera.
- En informationsdag är inplanerad på brandstationen i Grängesberg för personer som vill veta mera om hur det är att vara brandman. Närvarande är deltidbrandmän som inte sagt upp sig och tf räddningschef.
- Riktad utbildning för att stärka och motivera de som är kvar i kåten.
- Omdisponera viss utrustning i fordonsparken på grund av avsaknad av körkortsbehörighet.
- Dialog med företagare på orten där vi ser över rutiner.
- Insatser kommer initialt enbart att ske från Ludvika heltidskår med stöd av eventuell kvarvarande personal från kåren i Grängesberg.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse daterad den 6 mars 2017.

Justerandes sign

Utdragsbestyrkande

Räddningsnämnden Västerbergslagen

Beslutet skickas till

Kommunstyrelsen Ljusnarsbergs kommun
Kommunfullmäktige Ljusnarsbergs kommun
Kommunstyrelsen Ludvika kommun
Kommunfullmäktige Ludvika kommun

Justerandes sign

Utdragsbestyrkande

Kommunstyrelsen

§ 87

Dnr KS 2016/243 - 73

Svar på motion om att låta ett särskilt boende drivas av annan aktör än Ludvika kommun

Kommunstyrelsens förslag till beslut

Kommunfullmäktige avslår motionen.

Reservation

Jan Karlsson (C) reserverar sig mot beslutet till förmån för egen lagd motion.

Beskrivning av ärendet

Centerpartiet har i en motion föreslagit att låta ett särskilt boende drivas av annan aktör än Ludvika kommun. Kommunfullmäktige kan inte ta ställning till eller besluta om annan driftsform innan ett övergripande beslut om alternativa driftsformer tagits. Vård- och omsorgsnämnden kan för närvarande inte heller på grund av en rad andra åtgärdsarbeten under 2017 ta fram beslutsunderlag för andra driftsformer för särskilt boende.

I tjänsteskrivelsen från stöd- styrningsförvaltningen anges felaktigt att vård- och omsorgsförvaltningen arbetar med att ta fram en bostadsförsörjningsplan. Rätt ska vara att det är samhällsbyggnadsförvaltningen som arbetar med frågan.

Kommunstyrelsens arbetsutskott behandlade ärendet den 28 mars 2017 och beslutade enligt förvaltningens förslag.

Beslutsunderlag

1. Arbetsutskottets protokoll från 28 mars 2017 § 43.
2. Tjänsteskrivelse från stöd- och styrningsförvaltningen daterad den 3 mars 2017.
3. Yttrande från vård- och omsorgsnämnden daterat 7 september 2016, § 78.
4. Motion från Centerpartiet Ludvika-Grangårde daterad den 7 april 2016.

Behandling

Yrkanden

Jan Karlsson (C), Håge Persson (M), Johnny Karlsson (L), Kjell Israelsson (M) och Roland Johansson (SD) yrkar avslag till arbetsutskottets förslag.

Lars Handegård (V), Lotta Wedman (MP) och Ingvar Henriksson (S) yrkar bifall till arbetsutskottets förslag.

Kommunstyrelsen

Ordföranden ställer de båda förslagen mot varandra och finner att kommunstyrelsen beslutar enligt arbetsutskottets förslag.

Omröstning begärs.

Beslutsgång

Ordföranden godkänner följande beslutsgång:

Ja-röst för ja till arbetsutskottets förslag.

Nej-röst för avslag till arbetsutskottets förslag.

Omröstningsresultat

Med 8 ja-röster mot 7 nej-röster för arbetsutskottets förslag beslutar kommunstyrelsen enligt arbetsutskottets förslag.

Ledamot/ tjänstgörande ersättare	Ja-röst	Nej-röst	Avstår
Leif Pettersson (S)	Ja		
HåGe Persson (M)		Nej	
Jim Gavelin (S), tjänstgörande ersättare	Ja		
Sören Grandelius (S)	Ja		
Roland Johansson (SD)		Nej	
Gaby Back (M)		Nej	
Yvonne Persson (S)	Ja		
Ingvar Henriksson (S)	Ja		
Jan Karlsson (C)		Nej	
Ivan Eriksson (S)	Ja		
Kjell Israelsson (M)		Nej	
Benny Rosengren (SD)		Nej	
Lars Handegard (V)	Ja		
Lotta Wedman (MP)	Ja		
Johnny Karlsson (L)		Nej	
Summa	8	7	

Beslutet skickas till
Kommunfullmäktig

§ 43

Dnr KS 2016/243 - 73

Svar på motion om att låta ett särskilt boende drivas av annan aktör än Ludvika kommun

Arbetsutskottets förslag till beslut

Kommunfullmäktige avslår motionen.

Reservation

Jan Karlsson (C) reserverar sig mot beslutet till förmån för eget förslag.

Beskrivning av ärendet

Centerpartiet har i en motion föreslagit att låta ett särskilt boende drivas av annan aktör än Ludvika kommun. Kommunfullmäktige kan inte ta ställning till eller besluta om annan driftsform innan ett övergripande beslut om alternativa driftsformer tagits. Vård- och omsorgsnämnden kan för närvarande inte heller på grund av en rad andra åtgärdsarbeten under 2017 ta fram beslutsunderlag för andra driftsformer för särskilt boende.

I tjänsteskrivelsen från stöd- styrningsförvaltningen anges felaktigt att vård- och omsorgsförvaltningen arbetar med att ta fram en bostadsförsörjningsplan. Rätt ska vara att det är samhällsbyggnadsförvaltningen som arbetar med frågan.

Beslutsunderlag

1. Tjänsteskrivelse från stöd- och styrningsförvaltningen daterad den 3 mars 2017.
2. Yttrande från vård- och omsorgsnämnden daterat 7 september 2016, § 78.
3. Motion från Centerpartiet Ludvika-Grangärde daterad den 7 april 2016.

Behandling

Yrkanden

Jan Karlsson (C), HåGe Persson (M) och Roland Johansson (SD) yrkar bifall till motionen.

Leif Pettersson och Hanna Lindgren (S) yrkar bifall till föreliggande förslag.

Ordföranden ställer de båda förslagen mot varandra och finner att arbetsutskottet beslutar enligt föreliggande förslag.

Votering begärs.

Kommunstyrelsens arbetsutskott

Beslutsgång

Arbetsutskottet godkänner följande beslutsgång:

Ja-röst till föreliggande förslag.

Nej-röst till Jan Karlsson m.fl. förslag att bifalla motionen.

Omröstningsresultat

Med 4 ja-röster för föreliggande förslag mot 3 nej-röster för Jan Karlsson m. fl förslag beslutar arbetsutskottet enligt föreliggande förslag.

Ledamot/ tjänstgörande ersättare	Ja-röst	Nej-röst	Avstår från att rösta
Leif Pettersson (S)	Ja		
HåGe Persson (M)		Nej	
Lotta Wedman (MP)	Ja		
Åsa Wikberg (MP) tjänstgörande ersättare	Ja		
Roland Johansson (SD)		Nej	
Jan Karlsson (C)		Nej	
Hanna Lindgren (S)	Ja		

Beslutet skickas till
Kommunstyrelsen

Kommunfullmäktige

Svar på motion om att låta ett särskilt boende drivas av annan aktör än Ludvika kommun

Förslag till beslut

Kommunfullmäktige avslår motionen.

Sammanfattning

Centerpartiet har i en motion föreslagit att låta ett särskilt boende drivas av annan aktör än Ludvika kommun. Kommunfullmäktige kan inte ta ställning till eller besluta om annan driftsform innan ett övergripande beslut om alternativa driftsformer tagits. Vård- och omsorgsnämnden kan för närvarande ej heller på grund av en rad andra åtgärdsarbeten under 2017 ta fram beslutsunderlag för andra driftsformer för särskilt boende.

Beskrivning av ärendet

Jan Karlsson och Leif Lindgren, båda (C) föreslår i motion daterad den 7 april 2016 att tiden är inne för att Ludvika kommun, till att börja med, låta ett särskilt boende drivas av annan aktör än Ludvika kommun.

De vill på detta sätt möjliggöra en ökning av valfriheten för medborgarna i Ludvika kommun. De förespråkar en kvalitetsupphandling för att säkra kvaliteten i vården och omsorgen. Centerpartiet Ludvika- Grangärde är övertygade om att fler aktörer driver utveckling och stimulerar det nuvarande kommunala monopolet.

En av kommunens uppgifter är att erbjuda en bra välfärd för sina invånare och lagstiftningen ger en stor frihet att bestämma hur verksamheten ska drivas och utvecklas.

Varje kommun svarar för socialtjänsten inom sitt område, och har det yttersta ansvaret, enligt 2 kapitlet, 1 § Socialtjänstlagen, för att enskilda får det stöd och den hjälp som de behöver.

Enligt 2 kapitlet 2 § i samma lag får kommunen sluta avtal med någon annan om att utföra kommunens uppgifter inom socialtjänsten. Genom ett sådant avtal får en kommun till exempel tillhandahålla tjänster åt en annan kommun.

Uppgifter som innefattar myndighetsutövning får dock inte med stöd av denna bestämmelse överlämnas till andra juridiska personer eller en enskild individ. Det ansvaret faller på den nämnd som utsetts av fullmäktige.

Socialtjänstlagen ställer också kravet att kommunens insatser inom socialtjänsten ska vara av god kvalitet.

För utförande av uppgifter inom socialtjänsten ska det finnas personal med lämplig utbildning och erfarenhet.

Kvaliteten i verksamheten ska systematiskt och fortlöpande utvecklas och säkras, enligt Lag (2009:596).

Många kommuner har antagit lokala program för alternativa driftsformer/konkurrensprogram som redovisar vilka verksamheter som kan drivas i alternativ driftsform, i vilken omfattning samt hur det ska gå till, till exempel genom upphandling.

Ett lokalt program är ett av fullmäktige antaget program som innehåller ramarna för drift i alternativ form eller konkurransprövning av den egna verksamheten.

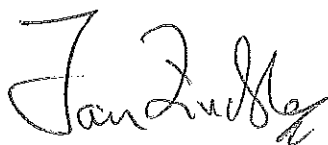
En förutsättning för att kunna starta en process för ökad konkurrens och alternativa driftsformer är att det finns ett uttalat politiskt ställningstagande om varför detta är viktigt, och vad politikerna förväntar sig att uppnå. En bred politisk förankring som möjliggör långsiktiga beslut är att föredra.

En viktig uppgift som faller på politiken är att ställa kvalitetskrav på verksamheten. På samma sätt som politikerna antar program för alternativa driftsformer/konkurrensprogram är det politikerna som beslutar om kvalitetskraven samt strukturen för uppföljning och utvärdering.

I Ludvika kommun saknas beslut om alternativa driftsformer/lokalt program för alternativa driftsformer. För att kunna starta en process om alternativa driftsformer behövs ett uppdrag på kommunövergripande nivå och ett politiskt beslut.

För närvarande har vård- och omsorgsnämnden ett uppdrag att lägga ner ett särskilt boende inom den av kommunfullmäktige antagna åtgärdsplanen för en budget i balans 2015-2017. Nämnden arbetar även med en bostadsförsörjningsplan som kommer att bli klar under 2017. Att samtidigt med dessa åtgärder även ta fram underlag för beslut att genomföra andra driftsformer av särskilt boende anses i nuläget inte möjligt för vård- och omsorgsnämnden.

Kommunledningens stab anser därför att kommunfullmäktige ska avslå motionen.

Jan Lindström
Kommunchef

Göran Gullbro
Handläggare

Bilagor

1. Motion från Centerpartiet Ludvika-Grangärde, daterad 7 april 2016
2. Yttrande från vård- och omsorgsnämnden, § 78 daterad 7 september 2016

Beslut skickas till

Vård- och omsorgsnämnden

Motionärerna

Akten

LUDVIKA KOMMUN	
Kommunstyrelsen / Utskottet	
2016 -09- 15	
Diarienum	Diariet/plan/utskott
KS 2016/243	73

§ 78

Dnr Von 2016/168 - 00

Yttrande: Motion. Låta ett särskilt boende drivas av annan aktör än Ludvika kommun.

Beslut

Vård- och omsorgsnämnden föreslår kommunfullmäktige besluta att avslå motionen.

Beskrivning av ärendet

Centerpartiet Ludvika-Grangärde har i en motion 2016-04-07 konstaterat att tiden är inne för att Ludvika kommun, till att börja med, låta ett särskilt boende drivas av annan aktör än Ludvika kommun. Vi vill på detta sätt möjliggöra en ökning av valfriheten för medborgarna i Ludvika kommun. Vi förespråkar en kvalitetsupphandling för att säkra kvaliteten i vården och omsorgen. Vi i Centerpartiet Ludvika-Grangärde är övertygade om att fler aktörer driver utveckling och stimulerar det nuvarande kommunala monopolet.

Sammanfattning

Centerpartiet har i en motion föreslagit att låta ett särskilt boende drivas av annan aktör än Ludvika kommun. Vård- och omsorgsnämnden kan inte ta ställning till eller besluta om annan driftsform innan ett övergripande beslut om alternativa driftsformer tagits.

Beslutsunderlag

Yttrande daterad den 6 juli 2016.

Yrkanden

Torbjörn Tomtlund (M) yrkar på avslag av förvaltningens förslag.

Mats Persson (SD) yrkar på avslag av förvaltningens förslag.

Lars Handegard (V) bifaller förvaltningens förslag av yttrande.

Åsa Bergkvist (S) bifaller förvaltningens förslag av yttrande.

Warren Willey (MP) bifaller förvaltningens förslag av yttrande.

Behandling

Ordförande ställer proposition på de båda förslagen och finner att vård- och omsorgsnämnden beslutar enligt arbetsutskottets förslag.

Omröstning begärs.

Vård- och omsorgsnämnden

Beslutsgång

Vård- och omsorgsnämnden godkänner följande beslutsgång.

Ja – röst för bifalla förvaltningens förslag.

Nej – röst för avslå förvaltningens förslag.

Omröstningsresultat

Med 6 st ja – röster mot 5 st nej- röster beslutar vård- och omsorgsnämnden att föreslå kommunfullmäktige besluta att avslå motionen.

Bilaga 1

Omröstningsresultat

Beslut skickas till

Kommunfullmäktige
Motionären Jan Karlsson
Akten

UPPROPS- OCH VOTERINGSLISTA

Datum: 160907

TJÄNSTGÖRANDE ERSÄTTARE

ÄRENDE NR

ÄRENDE NR

NÄRVARANDE

	NÄRVARANDE		TJÄNSTGÖRANDE ERSÄTTARE			ÄRENDE NR		
	JA	NEJ	JA	NEJ	AVSTÄR	JA	NEJ	AVSTÄR
Bergkvist Åsa, ordf	S	X				X		
Tomflund Torbjörn, 2:e v. ordf	M	X					X	
Grahn Gunnar, led	S	X				X		
Ahén Monika, led	S	X				X		
Persson Mats, led	SD	X					X	
Lindgren Leif, led	C							
Falk-Thomson Christina, led	S							
Handegard Lars, v. ordf	V	X				X		
Långström Rolf, led	L	X					X	
Willey Warren, led	MP	X						
Kraimer Ann-Katrin, led	SD	X					X	
Kerpeten Bülenf, ers	Ersättare S							
Ekström Berndt, ers	Ersättare M							
Källman Sven-Erik, ers	Ersättare S	X						
Lundberg Bergkvist Carina, ers	Ersättare S							
Karlsson Mari, ers	Ersättare SD							
Kardell-Broman Linda, ers	Ersättare M	X						
Svensson Carl-Johan, ers	Ersättare S	X						
Brängås Nail Anneli, ers	Ersättare V	X						
Gylling Rose-Marie, ers	Ersättare BOP	X						
Ufter Monika, ers	Ersättare MP	X						
Vollmer Monika, ers	Ersättare SD	X						

6 5

Motion

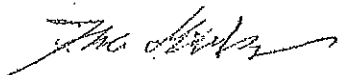
LUDVIKA KOMMUN	
Kommunstyrelsen/Kulturförvaltningen	
2016 -04- 0 8	
Diarienummer	Diarienummer

Vi i Centerpartiet Ludvika-Grangärde tycker att tiden är inne för Ludvika kommun att, till att börja med, låta ett särskilt boende drivas av annan aktör än Ludvika kommun.

Vi vill på detta sätt möjliggöra en ökning av valfriheten för medborgarna i Ludvika kommun. Vi förespråkar en kvalitetsupphandling för att säkra kvaliteten i vården och omsorgen. Vi i Centerpartiet Ludvika-Grangärde är övertygade om att fler aktörer driver utveckling och stimulerar det nuvarande kommunala monopolet.

Ludvika den 7 april 2016

Centerpartiet Ludvika-Grangärde

Jan Karlsson

Leif Lindgren

Kommunstyrelsen

§ 86

Dnr 2016/168 - 29

Svar på motion om översyn av kommunens hyresavtal

Kommunstyrelsens förslag till beslut

1. Kommunfullmäktige anser motionen tillgodosedd.
2. Kommunfullmäktige beslutar att få en återrapport av det pågående arbetet med översyn av hyror och hyresavtal under andra halvåret 2017.

Beskrivning av ärendet

Kjell Israelsson och HåGe Persson, båda (M), föreslår i motion daterad den 14 mars 2016 att det är nödvändigt med en översyn av kommunens hyresavtal.

Motionärerna yrkar följande:

1. Kommunen gör en fullständig översyn av samtliga kommunens hyreskontrakt, samt att det finns andra avtalsliknande hyresöverenskommelser som träffas av Ludvika kommun.
2. Översynen ska innehålla följande:
 - en förteckning över samtliga hyresåtaganden, samt förhyrda lokalytor
 - syftet med varje hyresåtagande
 - kostnader och uppsägningstider.
3. Översynen ska underställas kommunfullmäktige och redogöras senast under 2016.

Stöd- och styrningsförvaltningen delar motionens anda att en förbättrad uppföljning av kommunens lokaler är nödvändig.

För att få en effektiv lokaladministration så bör hyreshantering för lokaler överflyttas från stöd- och styrningsförvaltningen till samhällsbyggnadsförvaltningen.

Kommunstyrelsens arbetsutskott behandlade ärendet den 28 mars 2017 och beslutade enligt förvaltningens förslag.

Beslutsunderlag

1. Arbetsutskottets protokoll från 28 mars 2018 § 44.
2. Tjänsteskrivelse från stöd- och styrningsförvaltningen daterad den 3 mars 2017.
3. Utredning kring kommunens redovisning av lokalkostnader, PWC, daterad den 30 maj 2016.

Justerandes sign

Utdragsbestyrkande

Kommunstyrelsen

4. Yttrande från Samhällsbyggnadsförvaltningen, SBN 2016/168 daterad den 7 december 2016.
 5. Motion inkommen den 14 mars 2016.
-

Beslutet skickas till
Kommunfullmäktige

Kommunstyrelsens arbetsutskott

§ 44

Dnr KS 2016/168 - 29

Svar på motion om översyn av kommunens hyresavtal**Arbetsutskottets förslag till beslut**

1. Kommunfullmäktige anser motionen tillgodosedd.
2. Kommunfullmäktige beslutar att få en återrapport av det pågående arbetet med översyn av hyror och hyresavtal under andra halvåret 2017.

Beskrivning av ärendet

Kjell Israelsson och HåGe Persson, båda (M), föreslår i motion daterad den 14 mars 2016 att det är nödvändigt med en översyn av kommunens hyresavtal.

Motionärerna yrkar följande:

1. Kommunen gör en fullständig översyn av samtliga kommunens hyreskontrakt, samt att det finns andra avtalsliknande hyresöverenskommelser som träffas av Ludvika kommun.
2. Översynen ska innehålla följande:
 - en förteckning över samtliga hyresåtaganden, samt förhyrda lokalytor
 - syftet med varje hyresåtagande
 - kostnader och uppsägningstider.
3. Översynen ska underställas kommunfullmäktige och redogöras senast under 2016.

Stöd- och styrningsförvaltningen delar motionens anda att en förbättrad uppföljning av kommunens lokaler är nödvändig.

För att få en effektiv lokaladministration så bör hyreshantering för lokaler överflyttas från stöd- och styrningsförvaltningen till samhällsbyggnadsförvaltningen.

Beslutsunderlag

1. Tjänsteskrivelse från stöd- och styrningsförvaltningen daterad den 3 mars 2017.
2. Utredning kring kommunens redovisning av lokalkostnader, PWC, daterad den 30 maj 2016.
3. Yttrande från Samhällsbyggnadsförvaltningen, SBN 2016/168 daterad den 7 december 2016.
4. Motion inkommen den 14 mars 2016.

Kommunstyrelsens arbetsutskott

Beslutet skickas till
Kommunstyrelsen

AP

Ca

Kommunfullmäktige

Svar på motion om översyn av kommunens hyresavtal

Förslag till beslut

1. Kommunfullmäktige anser motionen tillgodosedd.
2. Kommunfullmäktige beslutar att få en återrapport av det pågående arbetet med översyn av hyror och hyresavtal under andra halvåret 2017.

Sammanfattning

Stöd- och styrningsförvaltningen delar motionens anda att en förbättrad uppföljning av kommunens lokaler är nödvändig.

För att få en effektiv lokaladministration så bör hyreshantering för lokaler överflyttas från stöd- och styrningsförvaltningen till samhällsbyggnadsförvaltningen.

Beskrivning av ärendet

Kjell Israelsson och HåGe Persson, båda (M), föreslår i motion daterad den 14 mars 2016 att det är nödvändigt med en översyn av kommunens hyresavtal.

Motionärerna yrkar följande:

1. Kommunen gör en fullständig översyn av samtliga kommunens hyreskontrakt, samt att det finns andra avtalsliknande hyresöverenskommelser som träffas av Ludvika kommun.
2. Översynen ska innehålla följande:
 - en förteckning över samtliga hyresåtaganden, samt förhyrda lokalytor
 - syftet med varje hyresåtagande
 - kostnader och uppsägningstider.
3. Översynen ska underställas kommunfullmäktige och redogöras senast under 2016.

Kommunchefen beställde under våren en rapport från PWC hur kommunens redovisning av lokalkostnader ska skötas.

Nuläge

Ansvar för fastighetsförvaltningen i Ludvika kommun har sedan 2013 varit delat på två förvaltningar och Ludvika kommunsfastigheter AB (LK FAB).

Kommunen har fastighetsägaransvaret och bolaget har ett förvaltningsansvar enligt avtal. Avtalet omfattar cirka 180 fastigheter på totalt cirka 180 000 kvadratmeter.

I samband med att förvaltningen av kommunens fastigheter övertogs av LK FAB under 2013 gick samtlig fastighetspersonal över från samhällsbyggnadsförvaltningen till bolaget. Det fick som konsekvens att stöd- och styrningsförvaltningens ekonomienhet var tvungen att sköta vissa delar av lokaladministrationen. Hanteringen har sedan dess legat kvar hos stöd- och styrningsförvaltningen.

Överlag saknas en redovisning av faktisk lokalkostnad per objekt. Bland annat så hanterar kommunen fastigheternas kapitalkostnader och LK FAB hanterar kostnader för driften och underhållet.

Sedan 2013 har heller ingen uppdatering gjorts av information rörande ekonomi, ytor och annan fastighetsinformation. Detta innebär att det finns ett omfattande förbättringsarbete i frågor som rör förhyrda ytor, kapitaltjänst från investeringar, försäkringar med mera för att få en fungerande lokaladministration.

Förslag till förändringar

För en rättvis fördelning av kommunens lokalkostnader behöver samtliga fastighetskostnader samlas och fördelas ut på objekten som nyttjas av respektive förvaltning. Ett objekt kan utgöras en enda fastighet eller utgöras av en lokalyta i en fastighet med verksamheter som tillhör olika förvaltningar. Fördelningen av kostnader kan därmed vara komplex.

Kommunledningsgruppen tog upp frågan på sitt möte den 29 november 2016 och kom då fram till att ekonomi- och lokalhanteringen ska skötas från samhällsbyggnadsförvaltningen från och med 2017. Med den eftersatta uppdateringen som finns så räknar samhällsbyggnadsförvaltningen med att det tar minst ett år från det att resurser tillsätts för ändamålet tills att det finns fungerande administration.

Stöd- och styrningsförvaltningen föreslår kommunstyrelsen att föreslå kommunfullmäktige anse motionen tillgodosedd, så till vida att hyreshantering för lokaler ska överflyttas från stöd- och styrningsförvaltningen till samhällsbyggnadsförvaltningen samt att förbättringar görs avseende kontrollen över lokaler och hyresavtal i enlighet med motionens anda.

Jan Lindström
Kommunchef

Göran Gullbro
Utredare

Bilagor

1. Motion inkommen den 14 mars 2016
2. Utredning kring kommunens redovisning av lokalkostnader, PWC, daterad den 30 maj 2016
3. Yttrande från Samhällsbyggnadsförvaltningen, SBN 2016/168 daterad den 7 december 2016

Beslut skickas till

Motionärerna
Stöd- och styrningsförvaltningen
Samhällsbyggnadsnämnden
Ludvika kommunfastigheter AB
Akten

Ludvika kommun
Attention: Jan Lindström

30 maj 2016

Uppdragsbrev

Vi, Öhrlings PricewaterhouseCoopers AB (556029-6740), (PwC), översänder härmed ett uppdragsbrev avseende rådgivning till gällande resursfördelningsmodellen.

Bakgrund

Ludvika kommun beslutade under 2012 att samordna fastighetsförvaltningen inom kommunkoncernen. Sedan dess genereras fastighetskostnader på olika förvaltningar och på det helägda dotterbolaget Ludvika Kommunfastigheter AB. Fastighetskostnaderna debiteras ut på olika enheter inom förvaltningarna utifrån en uppräknad budget från 2013 utan koppling till faktiska kapital-, drifts- och underhållskostnader.

Förvaltningscheferna kan inte se fastighetskostnaderna per enhet och man kan inte följa upp vad de olika verksamhetslokalerna kostar.

Uppdragsbeskrivning och omfattning

Uppdraget består i att intervjua personer inom olika förvaltningar samt dotterbolaget som hanterar fastighetskostnaden och göra en beskrivning av nuläget av hur fastighetskostnaderna hanteras.

Utifrån en formulerad målbild, lämna rekommendationer om hur man kan komma fram till målbilden och vad som behövs för att uppnå målet.

Uppdraget syftar till att stötta förvaltningsledningarna i deras uppföljning av lokalkostnaderna per enhet.

Organisation för arbetet

Vi har fått uppdraget av kommunchefen och arbetet kommer löpande att stämmas av med Jan Lindström. Uppdraget är förankrat hos den politiska ledningen för Ludvika kommun.

Projektet leds från vår sida av **Johan Tingström**. Johan är auktoriserad revisor och har arbetet med finansiell revision av kommunalägda bolag under 17 års tid.

Vid behov kommer andra specialistkollegor rådfrågas. Detta beror på hur komplexa frågor som behöver hanteras i projektet.

A handwritten signature in black ink, appearing to be 'JL' or similar initials.

Tidplan och metod

Vi föreslår att arbetet påbörjas omgående för avrapportering under september/oktober, detta förutsätter att ni kan avsätta de personella resurser som krävs.

Arvode

Uppdraget utförs på löpande räkning med en timtariff på 2 000 kr.

Ersättning för omkostnader och utlägg samt mervärdesskatt tillkommer. Utfört arbete redovisas och faktureras månadsvis.

Vi ser fram emot att få arbeta tillsammans med Er och hoppas att vi i denna uppdragsbeskrivning har uppfattat Ert behov på ett korrekt sätt. Vi är naturligtvis öppna för att justera såväl omfattning som inriktning utifrån Era behov.

Er kontaktperson för offerten är Johan Tingström, 0709-29 25 46, johan.tingstroem@se.pwc.com

Godkännande

Ni bekräftar att vi uppfattat vårt uppdrag korrekt samt godkänner de villkor till vilka uppdraget tillhandahålls, genom att underteckna och returnera ett exemplar av denna till:

PwC
Attention: Johan Tingström
Box 885
721 23 Västerås

Med vänlig hälsning

För PwC

.....
Johan Tingström, Aukt.revisor

Bilaga: Standardvillkor

Accept

Vi godkänner uppdraget på ovan angivna villkor.

Ludvika kommun datum 2016-05-30

.....
Jan Lindström

Ludvika kommun

Johan Tingström

Utredning kring kommunens redovisning av lokalkostnader

Innehållsförteckning

1.	Bakgrund	1
2.	Uppdragsbeskrivning och omfattning.....	1
2.1.	Beställare	1
3.	Nuläge.....	2
3.1.	Hantering av lokalkostnader	2
3.1.1.	Ekonomifunktionen inom Stöd och Styrning.....	2
3.1.2.	Ludvika Kommunfastigheter AB LKFAB.....	2
3.1.3.	Lokalstrategerna inom samhällsbyggnadsförvaltningen.....	3
3.2.	Fastighetskostnader	4
3.2.1.	Kapitalkostnader	4
3.2.2.	Drifts och underhållskostnader	5
3.2.3.	Sammanfattning fastighetskostnader	6
4.	Målbild.....	7
5.	Åtgärder.....	7
6.	Sammanfattning	9

1. Bakgrund

Ludvika kommun beslutade under 2012 att samordna fastighetsförvaltningen i kommunkoncernen. Inför 2013 upprättades ett förvaltningsavtal mellan kommunen och det helägda dotterbolaget Ludvika Kommunfastigheter AB (LK FAB). Bolaget ska utföra drift, underhåll, skötsel samt projektering, byggledning och upphandlingstjänster åt beställaren – Ludvika kommun.

Förvaltningsavtalet omfattar ca 180 fastigheter och ungefär 180 000 kvm. Till avtalet finns bl.a. en objektslista och en gränsdragningslista om vem av leverantören eller beställaren som har ansvaret för olika delar i lokalerna.

Ludvika kommun äger fortfarande fastigheterna och har fastighetsägaransvaret.

Sedan 2013 hanteras kommunens fastighetskostnader av olika förvaltningar samt av det helägda dotterbolaget Ludvika Kommunfastigheter AB, exempelvis så hanterar kommunen fastigheternas kapitalkostnader och LK FAB hanterar kostnader för drift och underhåll.

Tjänstemän och politiker har under de senaste tre åren påtalat bristen av att inte kunna få en bra redovisning av lokalkostnaderna i verksamheten, både på enskilt objekt men också för en hel förvaltning som sådan.

2. Uppdragsbeskrivning och omfattning

Uppdraget består i att intervjua personer inom olika förvaltningar samt dotterbolaget som hanterar fastighetskostnaden och göra en beskrivning av nuläget av hur fastighetskostnaderna hanteras.

Utifrån en formulerad målbild, lämna rekommendationer om hur man kan komma fram till målbilden och vad som behövs för att uppnå målet.

Uppdraget syftar till att stötta förvaltningsledningarna i deras uppföljning av lokalkostnaderna per enhet.

2.1. Beställare

Vi har fått uppdraget av tf kommunchef Jan Lindström under maj månad 2016. Arbetet kommer löpande att stämmas av med Jan Lindström och uppdraget är förankrat hos den politiska ledningen för Ludvika kommun.

Arbetet leds av Johan Tingström som är auktoriserad revisor och har arbetet med finansiell revision av kommunalägda bolag under 17 års tid. Vid behov kommer andra specialister rådfrågas.

3. Nuläge

För att få en bild av hur lokalkostnaderna hanteras så har vi intervjuat personer på olika förvaltningar; Stöd- och Styrning, Samhällsbyggnadsförvaltningen samt träffat personer från andra förvaltningar som Vård och omsorg, Kultur och Fritid samt Social och Utbildning. Vi har också träffat personal från kommunens dotterbolag Ludvika Kommunfastigheter AB (LKFAB).

För en rättvis fördelning av kommunens lokalkostnader behöver samtliga fastighetskostnader samlas och fördelas ut på objekten som nyttjas av respektive förvaltning. Ett objekt kan utgöras av en enda fastighet eller så kan det utgöras av en lokalyta på ett våningsplan i en fastighet med verksamheter som tillhör olika förvaltningar. En exakt rättvis fördelning av lokalkostnaden i det senare fallet blir komplex.

3.1. Hantering av lokalkostnader

Kommunens lokalkostnader hanteras idag av olika enheter i kommunen:

- Ekonomifunktionen på Stöd och Styrning.
- Det kommunala bolaget LKFAB
- Lokalstrategerna inom Samhällsbyggnadsförvaltningen

3.1.1. Ekonomifunktionen inom Stöd och Styrning

Ekonomifunktionen inom Stöd och Styrning hanterar bl.a. kommunens anläggningsreskontra där fastigheternas kapitalkostnader genereras. Anläggningsreskontran är en modul i kommunens ekonomisystem och registrering sker per objekt som vanligtvis är en byggnad. Byggnaden kan ha flera delar i reskontran, t.ex. en energibesparingsåtgärd eller en ombyggnation av del av byggnaden.

Ränte- och avskrivningskostnader redovisas per objekt eller delobjekt. Försäkringskostnader och eventuell fastighetsskatt fördelas också per objekt.

3.1.2. Ludvika Kommunfastigheter AB LKFAB

Organisationen hos LKFAB sköter förvaltningen av 180 av kommunens fastigheter enligt ett entreprenadavtal som omfattar drift, underhåll, administration, projektering, bygglösning, upphandling samt uppföljning av investeringsprojekt, städ och intern service.

LKFAB tar in och redovisar samtliga kostnader för drift och underhåll för samtliga förvaltade objekt. Bolaget redovisar kostnaden per objekt och man har under 2016 presenterat utfallet för 2015 i kommunens lokalplanegrupp.

3.1.3. Lokalstrategerna inom samhällsbyggnadsförvaltningen

Samhällsbyggnadsförvaltningens lokalstrategier ska samordna och optimera verksamheternas lokalbehov. De ansvarar för urvalsprocessen för underhålls- och investeringsprojekt som initieras av de olika förvaltningarna.

Förvaltningarna kommer med önskemål för utredning till lokalsamordnarna som utför en förprojektering utifrån de underlag som förvaltningarna lämnar in – ibland väldigt bristfälliga och ”luddiga” önskemål om investeringar och ombyggnationer. Därefter kommuniceras önskemålen med LKFAB som får räkna på kostnaden för investeringen och återkomma med en kostnadseffekt på hyran för objektet. Denna projektering och så småningom projektledning vid investeringen ingår i LKFAB:s förvaltningsuppdrag.

Investeringsunderlagen från förvaltningarna är av skiftande kvalitet och ofta ofullständiga vilket innebär en hel del arbete för lokalsamordnarna. En mall för hur ett investeringsäskande bör se ut med specificerad information skulle underlätta processen. Därmed fokuseras uppgifterna om investeringen hos förvaltningarna som beställer ombyggnationen.

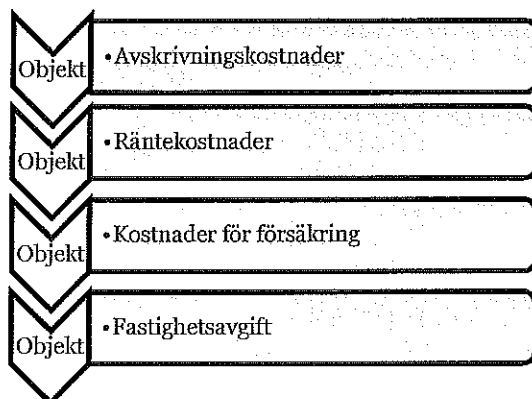
Lokalstrategerna ska också följa upp verksamheternas lokalkostnader som underlag till strategiska beslut om ex. vilket äldreboende eller förskola som ska avvecklas.

Samhällsbyggnadsförvaltningen har förvaltningsansvaret för kommunens lokaler enligt kommunfullmäktiges reglemente, men resultatet av lokalkostnaderna redovisas hos Stöd och Styrning.

3.2. Fastighetskostnader

3.2.1. Kapitalkostnader

Lokalernas kapitalkostnad; avskrivningar och räntekostnader samt försäkringskostnader och eventuell fastighetsavgift hanteras av Stöd och Styrning.

Avskrivningskostnader

Fastigheternas avskrivningskostnader styrs utifrån anskaffningsvärde och bedömd nyttjandeperiod för respektive anskaffning. Avskrivningskostnaden styrs också av genomförda investeringar i fastigheterna som kan avse hela byggnaden, t.ex. ett tak, eller en del av en byggnad, t.ex. ett kök på ett våningsplan i en fastighet eller en biograf i en del av en byggnad.

Räntekostnader

Räntekostnader bokförs per månad och beräknas utifrån objektets restvärde multiplicerat med SKL:s förslag på internränta för beräkning och fördelning av kapitalkostnader för aktiverade investeringar. För 2016 uppgår den till 2,40 %.

Försäkringskostnad

Faktisk försäkringskostnad bokförs per objekt

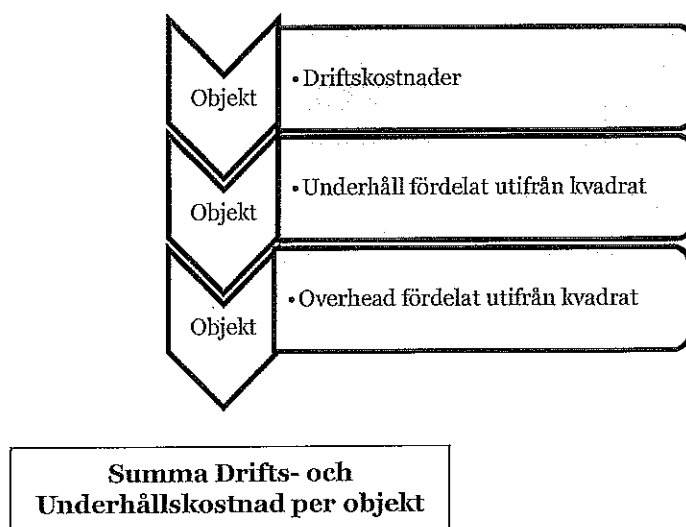
Fastighetsavgift

Eventuell fastighetsavgift/-skatt bokförs per objekt för de fastigheter som berörs.

För att kapitalkostnaden ska bli rättvist fördelad är det viktigt att den förvaltning som genomför en investering via lokalstrategerna på Samhällsbyggnadsförvaltningen, också får bära kapitalkostnaden för sin investering. Det innebär att en specifik investering kopplat till en förvaltning också måste få ett delobjekt i anläggningsreskontran som hanteras av Stöd och Styrning. Objektets kapitalkostnader ska sedan kopplas till förvaltningen via de lokaler som förvaltningen nyttjar.

3.2.2. Drifts och underhållskostnader

Driftskostnader för kommunens fastigheter hanteras av LKFAB. Bolaget tar in leverantörsfakturer och bokför dessa per objekt. Underhållskostnader fördelas ut på objekten utifrån kvadratmeter (kvm) och en underhållspeng per kvm beroende på vad det är för typ av objekt. För 2016 budgeteras ett totalt underhåll på 13,8 Mkr. I drifts och underhållskostnaden ingår även en overheadkostnad på 8,2 Mkr som bl.a. avser företagsövergripande kostnader för t.ex. administration, styrelse och VD.

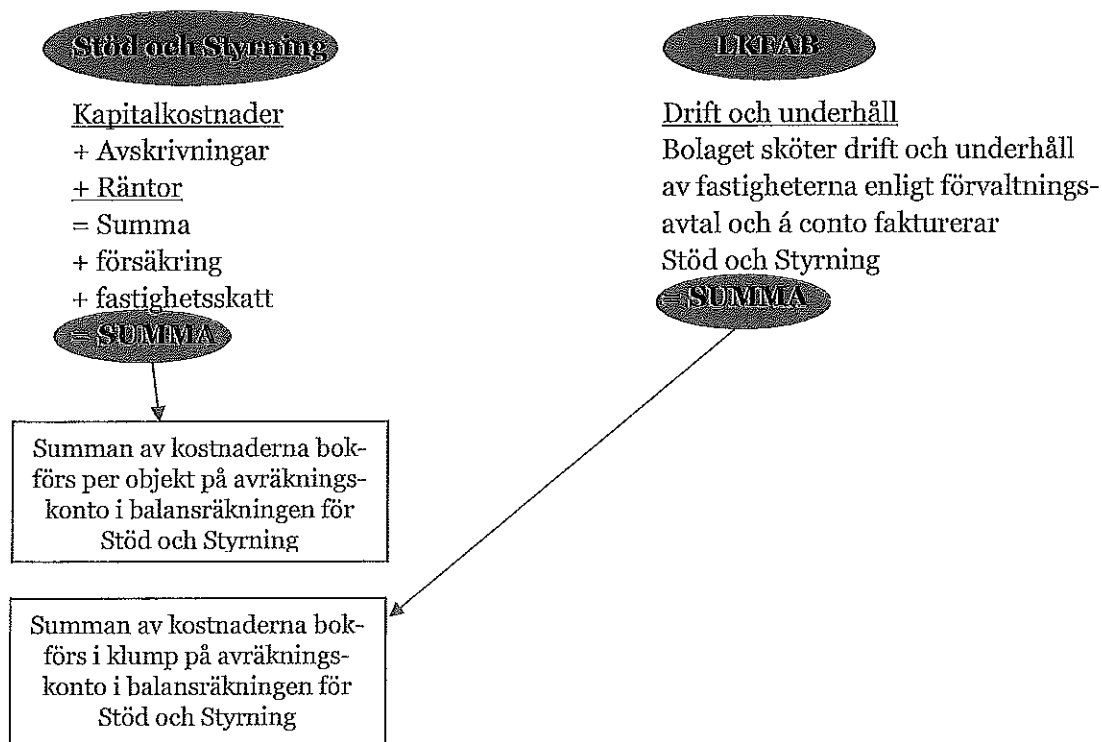

I bolagets redovisning kan man alltså läsa av drifts och underhållskostnaden per objekt och se vad t.ex. olika skolor, förskolor och äldreboende i kommunen har för olika drifts- och underhållskostnader.

Bolagets intäkt – ersättningen enligt entreprenadavtalet – faktureras inte ut per objekt utan "i klump". Fakturering sker till Stöd och Styrning – hittills under 2016 har tre å contofakturer a 10 Mkr ställts ut (en per kvartal).

3.2.3. Sammanfattning fastighetskostnader

Kommunens totala lokalkostnader samlas i resultaträkningen för Stöd och Styrning.

= SUMMA LOKALKOSTNAD

Stöd och Styrning debiterar ut lokalkostnaden till respektive förvaltning i form av en lokalhyra

Omflyttningar och investeringar hos olika förvaltningar sedan 2013 har inte påverkat den debiterade lokalhyran. Förvaltningarna kan därför betala en lokalkostnad för en yta som man inte längre disponerar och man kanske inte betalar för den investering som genomförts åt förvaltningen.

Den faktiska lokalhyran per objekt har aldrig debiterats ut då man inte har haft tillgång till hur fördelningen av lokalutnyttjandet har sett ut sedan 2012 – d.v.s. vilken förvaltning som nyttjar vilka lokaler. Den faktiska driftskostnaden per objekt har aldrig redovisats.

Resultaträkningen för Stöd och Styrning innehåller lokalhyresintäkter motsvarande summan av den utdebiterade lokalkostnaden för respektive förvaltning. Resultaträkningen innehåller även kommunens totala lokalkostnad. För 2015 innebar detta ett positivt resultat för förvaltningen, alltså var den debiterade lokalkostnaden per objekt och förvaltning totalt sett för hög i förhållande till den faktiska kostnaden. För 2014 innebar hanteringen en förlust för stöd och styrning.

4. *Målbild*

Målet är att kommunens verksamheter ska belastas med en så rättvis fördelning av lokalkostnaderna som möjligt.

I vissa fall kan det vara enkelt då vissa objekt är klart avskilda och tydligt kopplade till kommunens verksamheter som t.ex. en skola eller ett äldreboende. I vissa fall delas byggnader mellan olika verksamheter/förvaltningar och här behöver kostnaden fördelas per kvadratmeter.

Kostnaden för de lokalytor som nyttjas gemensamt i en byggnad t.ex. en reception, ett café, trapphus, hissar, etc. fördelas mellan de verksamheter/förvaltningar som finns i byggnaden utifrån verksamhetens yta i förhållande till byggnadens totala yta.

5. *Åtgärder*

Kommunens lokalkostnad behöver debiteras per objekt för att verksamheterna och förvaltningarna ska belastas med rättvisa lokalkostnader. Därmed behöver kvadratmeterytorna i kommunens fastighetsbestånd och fördelningen av vilken verksamhet som nyttjar de olika ytorna uppdateras. Utdebitering av kostnad per yta eller objekt har inte ändrats sedan utfallet 2012.

För att effektivisera lokalutnyttjandet och t.ex. i första hand använda egna lokaler framför att hyra externt, så behöver kostnaden för tomma lokaler synliggöras. Idag göms kostnaden för tomma lokaler hos respektive förvaltning och det finns inget incitament att effektivisera lokalutnyttjandet för verksamheterna. Kostnaden för tomma lokaler behöver samlas på ett ställe. Eftersom Samhällsbyggnadsförvaltningen har förvaltningsansvaret för kommunens lokaler och ska samordna lokalutnyttjande bör kostnaden för tomma lokaler synliggöras där.

Då förvaltningsansvaret för kommunens lokaler ligger på samhällsbyggnadsförvaltningen bör lokalkostnaderna redovisas där, liksom utdebiteringen av lokalkostnaden per objekt till andra förvaltningar. Därmed redovisas kostnaden för de lokaler som inte nyttjas av andra verksamheter och förvaltningar där och incitamentet att minska lokalkostnader hamnar på samhällsbyggnadsförvaltningen. Förvaltningen bör också ha ansvaret för att löpande uppdatera och underhålla informationen om kommunens lokalytor – vilken förvaltning och verksamhet som nyttjar de olika ytorna i beståndet. Här behövs något systemstöd för att hålla reda på uppgifterna.

Faktiska drifts- och underhållskostnader finns per objekt i LKFAB:s redovisning idag. Redovisningen skulle kunna vara grund för Samhällsbyggnadsförvaltningens utdebitering per objekt med ett års eftersläpning. Vid utdebiteringen tillkommer kapitalkostnaden som idag är fördelad på objekt – här krävs en kontroll så att de är samma objektsdefinition för LKFAB:s drifts och underhållskostnader som för kapitalkostnaderna. Troligtvis så behövs en viss fördelning av kapitalkostnaden för

vissa objekt – t.ex. så kanske det finns en total kapitalkostnad för Folkets Hus som ska fördelas på de verksamheter som finns i byggnaden.

Vid förändringar i beståndet som omflyttningar av verksamheter, utbyggnad av verksamhetslokaler, indragning av lokalytor, så behövs riktlinjer för hur kostnaden för lokalerna ska hanteras – t.ex. när övertas lokalkostnaden av den ”nya” hyresgästen som flyttar in i en lokal av den gamla hyresgästen som lämnar i en omflyttning. Man behöver också fastställa när en förvaltning ”tappar” sin lokalkostnad om en verksamhet minskar sina lokalytor – när landar den hos samhällsbyggnadsförvaltningen enligt förslaget ovan. Det kan också finnas externt hyrda lokaler på kontrakt som en verksamhet flyttar ifrån, den externa hyreskostnaden ska kanske då belasta samhällsbyggnadsförvaltningen och synliggöras där för att kunna ingå i den totala lokalsamordningen under kontraktperioden.

Gränsdragningen mellan underhåll och investering behöver hanteras vid underhållsprojekt och samordnas med ekonomienheten. Underhållsprojekt kan ”glida över” till investeringsprojekt beroende på hur omfattande insatsen till slut blir. Vissa underhållsprojekt kanske till slut innebär ett helt nytt ombyggnadsprojekt. Detta bör stämmas av i projektets slutfas och hanteras som ett investeringsprojekt och aktiveras som en komponent i anläggningsreskontran. Därmed påverkas kommunens investeringsram vilket innebär ett fullmäktigebeslut behövs för omfördelning av medel.

Investeringsprojekt i beståndet genererar kapitalkostnader som ska belasta den verksamhet/förvaltning som nyttjar investeringen. Det måste finnas systemstöd som klarar av särredovisningen av den kapitalkostnaden och kopplar den till aktuellt objekt då investeringar genomförs i delar av en byggnad.

Systemstödet för att hantera lokalkostnaderna skulle behöva ses över. Redovisningen av drifts- och underhållskostnader finns i LKFAB:s system idag men den totala kostnaden (inklusive kapitalkostnader) per objekt kan inte utläsas i redovisningen någonstans. Om lokalstrategerna ska kunna följa upp och analysera lokalkostnaderna som underlag till strategiska beslut så behöver den totala lokalkostnaden per objekt redovisas. Tidigare så användes ett program, Vitec, inom den tekniska förvaltningen som stöd för redovisning och fördelning av kostnader.

Resursfördelningen mellan Stöd och Styrning och Samhällsbyggnadsförvaltning kan behöva justeras om redovisningen av lokalkostnader inklusive ansvaret för anläggningsreskontran och kapitalkostnaderna flyttas dit.

6. *Sammanfattning*

Ansvar för fastighetsförvaltningen känns idag splittrat på två förvaltningar och ett bolag. Kommunen har fastighetsägaransvaret och bolaget har ett förvaltningsansvar enligt avtal. Redovisningen av lokalkostnaderna är också splittrat på flera parter och det saknas en redovisning av faktisk lokalkostnad per objekt.

För att nå målet med en rättvis fördelning av lokalkostnader per verksamhet och förvaltning krävs ett antal åtgärder

- Kvadratmeterytorna i kommunens fastighetsbestånd och fördelningen av vilken verksamhet som nyttjar de olika ytorna behöver uppdateras
- Kostnaden för tomma lokalytor behöver synliggöras och därmed ge verksamheterna incitament för effektivare lokalutnyttjande
- Samla redovisningen av lokalkostnaden hos samhällsbyggnadsförvaltningen som har ansvar för lokalkostnaden. De bör också ha ansvaret för att löpande uppdatera och underhålla en databas för användningen av kommunens lokalytor.
- Utdebitering av den totala lokalkostnaden per objekt, där drifts- och underhållskostnaden kan baseras på föregående års utfall enligt LKFAB:s redovisning
- Uppdatering av definitionen av "lokalhyresobjekt" i beståndet p.g.a. förändringar i beståndet sedan 2012
- Riktlinjer för när lokalkostnader övergår från att belasta en verksamhet till en annan vid omflyttningar i beståndet, samt när en verksamhet slipper en lokalkostnad om man effektiviserar lokalutnyttjandet
- Avstämning kring underhålls- och investeringsprojekt samt kontroll så att kapitalkostnader belastar rätt verksamhet.
- Tillgång till systemstöd för att kontrollera lokalytor och objekt i beståndet samt vilka verksamheter som nyttjar olika ytor, samt analysverktyg för att kunna fatta lokalstrategiska beslut

2016-11-30

Johan Tingström
Auktoriserad revisor

Stöd- och styrningsförvaltningen

Motion - Översyn av kommunens hyresavtal

Sammanfattning

Samhällsförvaltningen delar motionens anda att en förbättrad uppföljning av kommunens lokaler är nödvändig. Tillförs samhällsbyggnadsförvaltningen resurser så görs en övergripande uppskattning att det tar ett antal år att få kontroll över alla delar i hanteringen av lokaler i Ludvika kommun.

Beskrivning av ärendet

Nya moderaterna har motionerat om att

- Kommunen gör en fullständig översyn av samtliga kommunens hyreskontrakt, samt om det finns andra avtalsliknande hyresöverenskommelser som träffats av Ludvika kommun. Översynen ska innehålla följande:
 - En förteckning över samtliga hyresåtaganden, samt förhyrda lokalytor.
 - Syfte med varje åtagande.
 - Kostnader och uppsägningstider.
- Översynen skall underställa kommunfullmäktige och redogöras senast under 2016.

Kommunchefen beställde under våren 2016 en rapport från PWC hur hanteringen av hyrorna ska skötas.

Förvaltningens synpunkter

Enligt reglementet KF 2012-06-18 ska samhällsbyggnadsnämnden

- b) förvaltning av mark och byggnader inom kommunens fastighetsinnehav med undantag för fastigheter där förvaltningen överlämnats till kommunalt bolag.

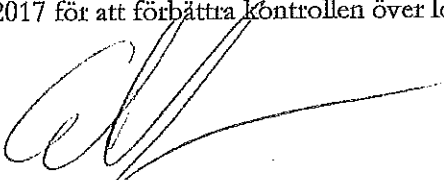
Alla kommunala verksamhetsfastigheter ligger under förvaltning av LKFAB via avtal tecknat av samhällsbyggnadsnämnden. Det medför att det är stor oklarhet hur detta ska tolkas. I samband med att förvaltningen av fastigheterna övertogs av LKFAB gick samtlig personal över till LKFAB. Det innebär att stöd och styrningsförvaltningens ekonomienheten var tvungen att sköta vissa delar av

lokaladministrationen rörande kostnader och intäkter. Hanteringen har sedan legat kvar.

Rent allmänt går det att sammanfatta att kommunen tappade kontrollen från och med 2013, då ingen uppdatering etc har gjorts av olika material rörande ekonomi, ytor och annan fastighetsinformation.

Kommunledningsgruppen tog upp frågan på sitt möte 2016-11-29 och kom då fram till att ekonomi- och lokalhantering ska skötas från samhällsbyggnadsförvaltningen från 2017. Med den eftersatta uppdatering som finns så kommer det ta uppskattningsvis ta minst ett år från det att resurser tillsätts för ändamålet att få den ekonomiska delen klart. Det är både frågor om ytor, kapitaltjänst från investeringar, försäkringar etc som måste beaktas för att få en fungerande lokaladministration. Vissa ritningar och underlag är inte uppdaterade, vilket gör att det finns behov av tekniska ritningar etc. Bedömningen är att det tar ett antal år innan allt är klart. Till detta kommer olika problemställningar i samband med den politiska viljan att överföra de kommunala verksamhetsfastigheterna till LKFAB.

Samhällsbyggnadsförvaltningen föreslår stöd- och styrningsförvaltningen föreslå kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige besluta att tillstyrka motionen, så till vida att ekonomihanteringen för lokaler kommer att överflyttas från stöd- och styrningsförvaltningen till samhällsbyggnadsförvaltningen från 2017 för att förbättra kontrollen över lokalerna i enlighet med motionens anda.

Göran Andersson
Förvaltningschef

LUDVIKA KOMMUN	
Kommunstyrelsen/Kansliet	
2016 -03- 14	
Diarienum	Diarietplanbeteckn.
KS 2016/168	20

J.L

Motion till kommunfullmäktige:

Översyn av kommunens hyresavtal

Bakgrund

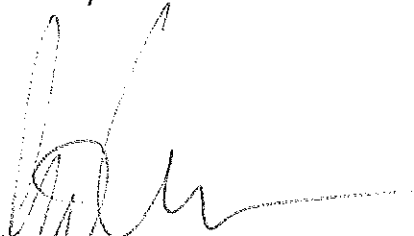
Ludvika kommun, tillsammans med sina fastighetsbolag, är en stor fastighetsägare där man hyr ut lokaler både intern till kommunal verksamhet och externt. Kommunen hyr även lokaler till sin verksamhet av externa aktörer, så som Landstinget och andra privata fastighetsägare.

I dagsläget uppfattar vi från Moderaterna och våra representanter i nämnder att det inte fungerar tillfredställande. Det är inte allt för ovanligt att man från förvaltningarna inte vet vad man betalar för lokalhyror och vad som ingår i ingångna avtal.

För att förvalta de av skattebetalarna anförtrödda pengarna på ett bra sätt anser vi att det är nödvändigt med en översyn av kommunens hyresavtal.

Med anledning av ovanstående yrkar vi att:

- Kommunen gör en fullständig översyn av samtliga kommunens hyreskontrakt, samt om det finns andra avtalslikande hyresöverenskommelser som träffats av Ludvika kommun.
- Översynen ska innehålla följande:
 - En förteckning över samtliga hyresåtaganden, samt förhyrda lokalytor
 - Syftet med varje hyresåtagande
 - Kostnader och uppsägningstider
- Översynen skall underställas kommunfullmäktige och redogöras senast under 2016.

Kjell Israelsson (M)

HäGe Persson (M)

Kommunfullmäktige

AVSÄGELSE

- a) KS 2014/518 - 11
Hans Esselöv (V) avsäger sig uppdraget som ersättare i kommunfullmäktiges valberedning.
- b) KS 2015/51 - 11
Markus Munkhammar (M) avsäger sig uppdraget som ersättare i Västerbergslagens Samordningsförbund (FINSAM)
- c) KS 2015/18 - 11
HåGe Persson avsäger sig uppdraget som ledamot tillika 2:e vice ordförande i VBU direktionen från och med den 1 maj 2017.
- d) KS 2015/9 - 11
HåGe Persson avsäger sig uppdraget som ledamot tillika 2:e vice ordförande i social- och utbildningsnämnden från och med den 1 maj 2017.

Kommunfullmäktige

VAL

- a) KS 2015/18 - 11
Val av ersättare i VBU direktionen efter Roger Söderberg (S) till och med 31 december 2018.
- b) KS 2015/18 – 11
Val av ledamot tillika 2:e vice ordförande i VBU direktionen efter HåGe Persson (M) till och med 31 december 2018.
- c) KS 2015/9 – 11
Val av ledamot tillika 2:e vice ordförande i social- och utbildningsnämnden efter HåGe Persson (M) till och med 31 december 2018.
- d) KS 2015/23 - 11
Val av suppleant i LudvikaHem AB efter Torbjörn Åker (M) till och med ordinarie årsstämma 2019.
- e) KS 2015/555 - 11
Val av ersättare i Stora Brunnsvik AB efter Torbjörn Åker (M) till och med ordinarie årsstämma 2019.
- f) KS 2015/26 - 11
Val av suppleant i Ludvika Kommunfastigheter AB efter Torbjörn Åker (M) till och med ordinarie årsstämma 2019.
- g) KS 2015/51 – 11
Val av ersättare i Västerbergslagens Samordningsförbund (FINSAM) efter Markus Munkhammar (M) till och med 31 mars 2019.
- h) KS 2014//518 – 11
Val av ledamot i kommunfullmäktiges valberedning efter Jan Larsson (V) till och med 14 oktober 2018.
- i) KS 2014//518 – 11
Val av ersättare i kommunfullmäktiges valberedning efter Hans Esselöv (V) till och med 14 oktober 2018.

Redovisning av meddelanden

Beslut

- a) KS 2017/195
PWC. Revisionsrapport – Granskning av chef och ledarförsörjning
- b) KS 2017/196
PWC. Revisionsrapport – Granskning av bokslut och revisionsberättelse 2016 VBU
- c) KS 2017/197
PWC. Revisionsrapport – Granskning av årsredovisning 2016 Ludvika kommun.
- d) KS 2017/198
PWC. Revisionsrapport – Granskning av intern styrning och kontroll.
- e) KS 2017/162
Motion från Jan Karlson, Gun Andersson och Nadja Eriksson (C), Börja arbeta för en ny infart av väg 50 från Norra Malsjön in till Ludvika.
Motionen är daterad 20 mars 2017.
- f) KS 2017/166.
Motion från Johnny Karlsson (L). Låta kommunen måla cykelvägen med en klart framträdande färg. Motionen är daterad 22 mars 2017.
- g) KS 2017/167
Motion från Johnny Karlsson (L). Undersök möjligheten att genom att måla upp cykelstråk på gågatan få en uppdelning i cykel- och gångtrafik.
Motionen är daterad 22 mars 2017.

Ludvika kommun
Revisorerna

LUDVIKA KOMMUN Kommunstyrelsen/Kansliet	
2017 -04- 12	
Diagnos	Diarienummer
KS 2017/195	90

Anm EF

Missiv

Granskning av chef- och ledarförsörjning

Kommunens revisorer har, genom PwC, genomfört en granskning av kommunstyrelsens säkerställande av chef- och ledarförsörjning.

Vår sammanfattande revisionella bedömning är att kommunstyrelsen **inte i tillräcklig utsträckning** säkerställer kommunens chef- och ledarförsörjning.

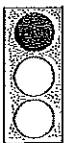
Utgångspunkt för vår bedömning är iakttagelser och bedömningar av nedanstående kontrollmål.

Ledarskapet är definierat och kommunicerat i organisationen – bedöms inte uppfyllt.

Det saknas en aktiv dialog kring vilket chefskap som kommunen eftersträvar. De styrdokument som finns uppfattar vi inte har kommunicerats i den omfattning att de faktiskt har påverkat chef- eller ledarskapet.

Det personalpolitiska programmet från år 2003 anser vi rymmer väsentliga delar vad avser chef- och ledarskapet i kommunen. Vår bedömning är dock att intentionerna i dokumentet inte är kända eller omsätts i praktiken.

Det finns strategier som stödjer önskad chef- och ledarförsörjning – bedöms inte uppfyllt.

Strategier saknas på kommunövergripande nivå i syfte att säkra kommunens chef- och ledarförsörjning.

Stöd finns och utvecklingsinsatser sker för att uppnå önskvärt ledarskap – bedöms till mindre del uppfyllt.

Utbildning ges, men framför allt i faktafrågor som kan anses självklara att ge chefer. Stöd i själva ledarskapet i form av utbildning, nätverk, mentorskap eller liknande saknas liksom gemensam chefsintroduktion. Inte heller synes det finnas en kultur där chefers synpunkter och kompetens tillvaratas ur ett kommunperspektiv.

Det finns incitament som främjar det önskvärda ledarskapet – kontrollmålet går inte att besvara.

Kontrollmålet är svårt att besvara då ett önskvärt ledarskap inte är definierat. Något uttalat incitament på individnivå finns inte. Enligt § 236 i kommunstyrelsens protokoll ska en analys av chefslöner inklusive strategi tas fram. Något sådant fanns inte framtaget vid granskningstillfället.

Det finns en kunskap om hur ledarskapet utövas i kommunen – bedöms som inte uppfyllt.

Någon systematiserad information om kommunens chefer till kommunövergripande nivå bedömer vi inte finns, förutom den information som ges via medarbetarenkäten. Denna visar inte hur cheferna uppfattar sin arbetssituation, behov av stöd eller hur ledarskapet utövas.

Förutsättningar finns inom förvaltningarna att införskaffa information om sina chefer, dels via ledningsgrupper, chefsträffar och medarbetarsamtal. Dock ger granskningen en bild av att detta kan se mycket olika ut.

Rapportering sker till kommunstyrelsen avseende resultat av chef- och ledarförsörjning – bedöms som inte uppfyllt.

Någon rapportering till kommunstyrelsen avseende chef- eller ledarförsörjning har inte lämnats under året. Den finns ingen spårbarhet avseende vilken eventuell information som lämnats från personalutskottet till kommunstyrelsen.

Revisorerna lämnar nedanstående rekommendationer till kommunstyrelsen;

Förväntningar på ledarskapet. Av det personalpolitiska programmet från år 2003 får vi uppfattningen att intentionen har funnits att hantera flera av de områden som cheferna efterfrågar. Om det är detta program som fortfarande är gällande är vår bedömning att programmet behöver uppdateras, göras känt i organisationen samt omsättas i konkreta åtgärder. I samband med implementeringen av en ny styrmodell anser vi det vore av stort värde att klargöra vilket ledarskap som eftersträvas och hur detta ska åstadkommas.

Stöd till chefer. I samband med att ett generellt introduktionsprogram tas fram rekommenderar vi att chefernas behov av en kommunövergripande introduktion uppmärksammas. Vidare att en inventering sker i syfte att få kunskap om chefernas behov av stöd till exempel i form av ledarutbildning, mentorskap, nätverk etc. Inventeringen kan därefter ligga till grund för vidare åtgärder och prioriteringar.

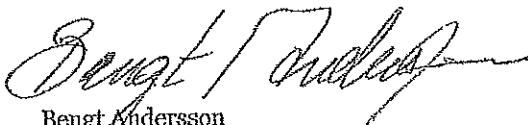
Uppföljning av ledarskapet. Vi rekommenderar att ett centralt initiativ tas till en strukturerad uppföljning av kommunens chefer vad avser arbetssituation och förutsättningar att genomföra sitt åtagande samt hur ledarskapet utövas. Detta för att få ett tillräckligt underlag för strategiska beslut i syfte att säkerställa framtida chefsförsörjning.

Vi rekommenderar att kommunstyrelsen överväger vilken information som styrelsen behöver för att kunna säkerställa en god chefsförsörjning.

Chefsförsörjning. Till sist rekommenderar vi att en försörjningsplan inklusive strategi tas fram avseende kommunens framtida behov av chefer.

Revisorerna önskar kommunstyrelsens svar på hur de avser att åtgärda de förbättringsområden/brister som påtalas i revisionsrapporten, senast 2017-08-31.

Ludvika den 30 mars 2017

Bengt Andersson
Ordförande

Revisionsrapport

Granskning av Chef- och ledarförsörjning

Ludvika kommun

*Projektledare
Kerstin Svensson
Projektmedarbetare
Johan Sjöberg*

Januari 2017

Innehåll

Sammanfattning och revisionell bedömning.....	2
1. Inledning.....	5
1.1. Bakgrund.....	5
1.2. Syfte och revisionsfråga.....	5
1.3. Avgränsning och metod.....	5
2. Iakttagelser och bedömningar.....	6
2.1. Ledarskapet i kommunen.....	6
2.1.1. Chefer i kommunen.....	6
2.1.2. Styrande dokument.....	6
2.1.3. Bedömning.....	7
2.2. Förutsättningar för chef- och ledarförsörjning.....	7
2.2.1. Strategier.....	7
2.2.2. Bedömning.....	8
2.2.3. Stöd och utveckling.....	8
2.2.4. Bedömning.....	9
2.2.5. Incitament.....	9
2.2.6. Bedömning.....	9
2.3. Uppföljning av chefs- och ledarförsörjning.....	10
2.3.1. Ledarskapets utövande.....	10
2.3.2. Bedömning.....	10
2.3.3. Rapportering till kommunstyrelsen.....	10
2.3.4. Bedömning.....	11

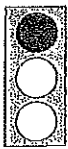
Sammanfattning och revisionell bedömning

Ledarskapets betydelse för personalens arbetsmiljö och effektivitet i verksamheten betonas generellt. I kommunens strategiska dokument betonas också chefens egen trygghet för att generera aktiva och ansvarstagande medarbetare.

Såväl rekrytering av nya chefer som att bibehålla och utveckla befintliga chefer blir därmed angelägna områden. Hur kommunen definierar sitt ledarskap och arbetar med dessa frågor är avgörande för styrbarhet och för att nå en ändamålsenlig organisation. Revisorererna har gett PwC i uppdrag att granska detta. Syftet med granskningen är att bedöma om kommunstyrelsen säkerställer en chef – och ledarförsörjning för att hantera kommunens uppdrag idag och på längre sikt.

Vår sammanfattande revisionella bedömning är att kommunstyrelsen inte i tillräcklig utsträckning säkerställer kommunens chef- och ledarförsörjning.

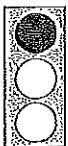
Utgångspunkt för vår bedömning är iakttagelser och bedömningar av nedanstående kontrollmål.

Ledarskapet är definierat och kommunicerat i organisationen – bedöms inte uppfyllt.

Det saknas en aktiv dialog kring vilket chefskap som kommunen eftersträvar. De styrdokument som finns uppfattar vi inte har kommunicerats i den omfattning att de faktiskt har påverkat chef- eller ledarskapet.

Det personalpolitiska programmet från år 2003 anser vi rymmer väsentliga delar vad avser chef- och ledarskapet i kommunen. Vår bedömning är dock att intentionerna i dokumentet inte är kända eller omsätts i praktiken.

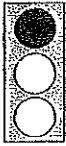
Det finns strategier som stödjer önskad chef- och ledarförsörjning – bedöms inte uppfyllt.

Strategier saknas på kommunövergripande nivå i syfte att säkra kommunens chef- och ledarförsörjning.

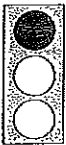
Stöd finns och utvecklingsinsatser sker för att uppnå önskvärt ledarskap – bedöms till mindre del uppfyllt.

Utbildning ges, men framför allt i faktafrågor som kan anses självklara att ge chefer. Stöd i själva ledarskapet i form av utbildning, nätverk, mentorskap eller liknande saknas liksom gemensam chefsintroduktion. Inte heller synes det finnas en kultur där chefs synpunkter och kompetens tillvaratas ur ett kommunperspektiv.

Det finns incitament som främjar det önskvärda ledarskapet – kontrollmålet går inte att besvara.

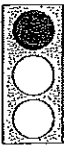
Kontrollmålet är svårt att besvara då ett önskvärt ledarskap inte är definierat. Något uttalat incitament på individnivå finns inte. Enligt § 236 i kommunstyrelsens protokoll ska en analys av chefslöner inklusive strategi tas fram. Något sådant fanns inte framtaget vid granskningstillfället.

Det finns en kunskap om hur ledarskapet utövas i kommunen – bedöms som inte uppfyllt.

Någon systematiserad information om kommunens chefer till kommunövergripande nivå bedöms vi inte finns, förutom den information som ges via medarbetarenkäten. Denna visar inte hur cheferna uppfattar sin arbetssituation, behov av stöd eller hur ledarskapet utövas.

Förutsättningar finns inom förvaltningarna att införskaffa information om sina chefer, dels via ledningsgrupper, chefsträffar och medarbetarsamtal. Dock ger granskningen en bild av att detta kan se mycket olika ut.

Rapportering sker till kommunstyrelsen avseende resultat av chef- och ledarförsörjning – bedöms som inte uppfyllt.

Någon rapportering till kommunstyrelsen avseende chef- eller ledarförsörjning har inte lämnats under året. Den finns ingen spårbarhet avseende vilken eventuell information som lämnats från personalutskottet till kommunstyrelsen.

Utifrån genomförd granskning vill vi lämna följande rekommendationer:

Förväntningar på ledarskapet. Av det personalpolitiska programmet från år 2003 får vi uppfattningen att intentionen har funnits att hantera flera av de områden som cheferna efterfrågar. Om det är detta program som fortfarande är gällande är vår bedömning att programmet behöver uppdateras, göras känt i organisationen samt omsättas i konkreta åtgärder. I samband med implementeringen av en ny styrmodell anser vi det vore av stort värde att klargöra vilket ledarskap som eftersträvas och hur detta ska åstadkommas.

Stöd till chefer. I samband med att ett generellt introduktionsprogram tas fram rekommenderar vi att chefernas behov av en kommunövergripande introduktion uppmärksammas. Vidare att en inventering sker i syfte att få kunskap om chefernas behov av stöd till exempel i form av ledarutbildning, mentorskap, nätverk etc. Inventeringen kan därefter ligga till grund för vidare åtgärder och prioriteringar.

Uppföljning av ledarskapet. Vi rekommenderar att ett centralt initiativ tas till en strukturerad uppföljning av kommunens chefer vad avser arbetssituation och förutsättningar att genomföra sitt åtagande samt hur ledarskapet utövas. Detta för att få ett tillräckligt underlag för strategiska beslut i syfte att säkerställa framtida chefsförsörjning.

Vi rekommenderar att kommunstyrelsen överväger vilken information som styrelsen behöver för att kunna säkerställa en god chefsförsörjning.

Chefsförsörjning. Till sist rekommenderar vi att en försörjningsplan inklusive strategi tas fram avseende kommunens framtida behov av chefer.

1. Inledning

1.1. Bakgrund

Ledarskapets betydelse för personalens arbetsmiljö och effektivitet i verksamheten betonas generellt. I kommunens strategiska dokument betonas också chefens egen trygghet för att generera aktiva och ansvarstagande medarbetare.

Såväl rekrytering av nya chefer som att bibehålla och utveckla befintliga chefer blir därmed angelägna områden. För att kunna utöva ett gott ledarskap krävs tydlighet vad avser uppdrag och förutsättningar i form av stöd och kompetensförsörjning.

Hur kommunen definierar sitt ledarskap och arbetar med dessa frågor är avgörande för styrbarhet och för att nå en ändamålsenlig organisation. Revisorerna har utifrån sin risk- och väsentlighetsanalys beslutat att granska området.

1.2. Syfte och revisionsfråga

Den övergripande revisionsfrågan är om kommunstyrelsen säkerställer en chefs – och ledarförsörjning för att hantera kommunens uppdrag idag och på längre sikt.

För att besvara revisionsfrågan ingår följande kontrollmål i granskningen:

- Ledarskapet är definierat och kommunicerat i organisationen.
- Det finns strategier som stödjer önskad chef- och ledarförsörjning.
- Stöd finns och utvecklingsinsatser sker för att uppnå önskvärt ledarskap.
- Det finns en kunskap om hur ledarskapet utövas i kommunen.
- Det finns incitament som främjar det önskvärda ledarskapet.
- Rapportering sker till kommunstyrelsen avseende resultat av chef- och ledarförsörjning.

Revisionskriterier

Kommunens egna styrdokument inom området utgör revisionskriterier för granskningen.

1.3. Avgränsning och metod

Revisionsobjekt är kommunstyrelsen. Granskningen omfattar kommunens övergripande arbete med chef- och ledarförsörjning. För att verifiera det övergripande arbetet ingår Social- och utbildningsnämnden och Myndighetsnämnd miljö och bygg.

För att fånga det strategiskt övergripande arbetet har vi intervjuat ansvariga för den centrala personalfunktionen, därutöver för att verifiera arbetet har ett urval chefer i två förvaltningar intervjuats, totalt har sex personer intervjuats. Därutöver har styrande dokument inom området granskats.

2. *Iakttagelser och bedömningar*

2.1. *Ledarskapet i kommunen*

Kontrollmål: Ledarskapet är definierat och kommunicerat i organisationen.

2.1.1. *Chefer i kommunen*

Idag finns mellan 120 – 130 chefer med personalansvar i Ludvika kommun, enligt personalfunktionen. Samtliga förvaltningschefer är anställda av kommunstyrelsen, medan övriga chefer anställs inom respektive nämnd. Ett antal olika nivåer finns och benämns delvis olika inom förvaltningarna. Antal underställda per chef varierar mellan en till 65 anställda. Det stora antalet underställda återfinns framför allt inom äldreomsorgen, som då också har biträdande enhetschefer.

2.1.2. *Styrande dokument*

Övergripande styrdokument som avser chefs- och ledarskapet i kommunen är främst riktlinjen "*Ludvika kommuns krav och förväntningar på chefer och arbetsledare*", antaget av kommunstyrelsen i september 2011. Sammanfattningsvis anges att en chef/arbetsledare ska verka för att:

- alla ska förstå sin roll och verka för kommuninvånarnas bästa
- alla ska dels ta ansvar för sitt eget arbetsområde, dels se till hela verksamhetens bästa
- alla ska ha de befogenheter som behövs för att kunna utföra sin arbetsuppgift
- medarbetarnas kompetensutveckling har sin utgångspunkt i verksamhetens utveckling
- arbetssätt kan utvecklas som både är av rätt kvalitet och som svarar mot omgivningens krav.

Av *budget 2016* framgår i avsnittet om kommunstyrelsen att personalenhetens arbete med kommunikation och information till kommunens chefer och medarbetare kontinuerligt ska förbättras. Det framgår även att personalenheten alltid ska medverka i rekryteringsprocessen avseende chefer och nyckelpersoner. I övrigt har vi inte funnit någon skrivning i kommunens budget kring chef- eller ledarskap.

Av kommunens *lönpolicy* (antagen av kommunstyrelsen 2003 och reviderad 2015) framgår att kriterier, förutom de som anges för samtliga anställda, för chefer avseende ledarskapet är -- att satta mål är uppnådda, att ekonomiska och verksamhetsmässiga resultat är nådda samt att chefen har genomfört sina åtaganden vad avser introduktion, medarbetar- och lönesamtal, samverkan, rehabilitering etc.

Övriga policys inom området är av äldre datum, bland annat finns ett *personalpolitiskt handlingsprogram* antaget av kommunstyrelsen år 2003. I detta finns ledarskapet beskrivet och även ett antal åtgärder i syfte att stödja cheferna. Vi kan inte se att någon revidering av handlingsprogrammet är gjord och granskningen visar inte att någon av de åtgärder som finns nämnda genomförs i kommunen för närvarande.

Övriga policys som vi tagit del av som arbetsmiljöpolicy uppmärksammar inte chefen/ledaren specifikt.

De intervjuade cheferna anser inte att någon definition av ledarskapet har kommunicerats från kommunövergripande nivå – det är inte tydliggjort vad som är att betrakta som ett bra ledarskap. Däremot framgår av ett par intervjuer att det finns en typ av ledarskap som efterfrågas inom den egna förvaltningen. I huvudsak beskrivs dock att det är respektive chef som har fått definiera och forma sitt ledarskap.

2.1.3. *Bedömning*

Vi bedömer att kontrollmålet inte är uppfyllt.

Det saknas en aktiv dialog kring vilket chefskap som kommunen eftersträvar. De styrdokument som finns uppfattar vi inte har kommunicerats i den omfattning att de faktiskt har påverkat chef- eller ledarskapet.

Granskningen visar istället att det är varje chef som till stor del skapar sin egen ledarstil, delvis i dialog med den egna förvaltningen. Bland de intervjuade beskrivs också en osäkerhet kring vilket ledarskap som kommunen eftersträvar.

Det personalpolitiska programmet från år 2003 anser vi rymmer väsentliga delar vad avser chef- och ledarskapet i kommunen. Vår bedömning är dock att intentionerna i dokumentet inte är kända eller omsätts i praktiken.

2.2. *Förutsättningar för chef- och ledarförsörjning*

2.2.1. *Strategier*

Kontrollmål: Det finns strategier som stödjer önskad chef- och ledarförsörjning.

Förutom ovan har vi inte tagit del av några dokumenterade strategier kring chef- och ledarförsörjning.

Av budget 2016 framgår att en ny styrmodell gäller från och med år 2016. Vilket bland annat innebär att planer för respektive verksamhet tas fram för att öka medarbetarnas engagemang och delaktighet i den egna verksamheten både vad avser kvalitet och effektivitet. Vi har inte funnit att någon strategi för chefernas agerande har tagits fram i samband med den nya styrmodellen.

De organisatoriska förutsättningarna för kommunens chefer ser olika ut vad avser antal underställda, administrativt stöd etc. Några kriterier för vad som kan anses vara rimligt, till exempel avseende antal underställda, egen tid för kompetensutveckling eller planering eller stöd i administrativa frågor har vi inte funnit. Inom till exempel Social välfärd har enheten valt att ha administrativa stödresurser till cheferna. Stödresurserna har kompetens inom de olika IT-systemen (exempelvis PA och lön) och avlastar cheferna för att på så vis skapa utrymme för ett mer verksamhetsnära ledarskap. Kommunen tillämpar inte tidsbegränsade förordnanden för chefer.

Flera av de intervjuade beskriver svårigheter med att rekrytera chefer. Vi har inte funnit någon kommungemensam strategi i syfte att hantera framtida chefsförsörjning. Det finns

till exempel inte någon strategi inom kommunen för att tillvarata chefsämnen inom den egna organisationen.

2.2.2. *Bedömning*

Vi bedömer att kontrollmålet inte är uppfyllt.

Strategier saknas på kommunövergripande nivå i syfte att säkra kommunens chef- och ledarförsörjning.

I samband med implementeringen av en ny styrmodell anser vi det vore av stort värde att klargöra vilket ledarskap som eftersträvas och hur detta ska åstadkommas.

Av det personalpolitiska programmet från år 2003 får vi uppfattningen att intentionen har funnits att hantera flera av de områden som cheferna efterfrågar. Om det är detta program som fortfarande är gällande är vår bedömning att programmet behöver uppdateras, göras känt i organisationen samt omsättas i konkreta åtgärder.

2.2.3. *Stöd och utveckling*

Kontrollmål: Stöd finns och utvecklingsinsatser sker för att uppnå önskvärt ledarskap.

Någon kommungemensam introduktion för chefer genomförs inte i kommunen. Bland de intervjuade beskriver någon chef att hen själv tog initiativ och besökte olika förvaltningar för att få en bild av kommunen och en annan chef erbjöds en rundtur i kommunen av en av nämndens ledamöter.

Personalenheten har nu ett uppdrag att ta fram ett gemensamt introduktionsprogram för samtliga anställda i kommunen.

Utbildningsdagar för chefer genomförs, hittills har fokus varit arbetsrättsliga frågor. Exempel på genomförda utbildningar är arbetsmiljö, rehabilitering, lönesättning etc. Någon ledarskapsutbildning har inte genomförts under de senaste åren, förutom någon enstaka dag kring ledarskap som svar på resultat av medarbetarenkät. Däremot har flera chefer genomgått externa ledarskapsutbildningar som de själva har letat upp och tagit initiativ till. Mest strukturerat beskrivs detta inom utbildningsområdet där skolledare/rektorer har tillgång till nationella rektorsutbildningar och också förväntas genomgå dessa.

Några formaliserade nätverk för chefer uppfattar vi inte finns, inte heller tillämpas ett strukturerat mentorskap i kommunen. Chefskapet beskrivs som relativt ensamt och flera chefer menar att de saknar en mer formaliserad samordning - forum där chefer skulle kunna lära av varandra och även stötta varandra i mer specifika och svåra chefsfrågor. Initiativ har tagits inom förvaltningarna kring egna chefsträffar.

Personalenheten beskrivs ge stöd i frågor kring lönesättning, rehabilitering med mera, dock inte i ledarskapsfrågor. Några av cheferna menar att det finns olika aktörer när det gäller HR frågor och att det ibland är svårt att veta vem som "äger frågan". Personalenheten ingår i stöd- och styrningsförvaltningen och leds av en personalchef som är underställd förvaltningschefen för stöd och styrningsförvaltningen. Personalenheten består av tre sektioner – *löne, strategi och villkor* med totalt 17 anställda. Nuvarande personalchef tillträdde sin tjänst under år 2016.

Samtliga chefer vi har intervjuat ingår i någon form av ledningsgrupp. Vilka frågor som hanteras i gruppen avgörs av respektive verksamhets art och av förvaltningschef. Någon chef beskriver att även ledarskapsfrågor diskuteras, medan andra menar att det är sällan som ledarskapsfrågor finns på agendan. Generellt beskriver cheferna att ledningsgruppens syfte i första hand är att arbeta med verksamhetsfrågor.

Några chefer menar att deras erfarenhet och kompetens bättre skulle kunna tas till vara i ett mer kommunövergripande perspektiv. Ett exempel som nämns är införande av *medarbetarmodellen*, där några chefer upplever att de ställdes inför fullbordat faktum, utan att få ge sin syn på vilka konsekvenser som modellen skulle innebära för deras verksamhet och för chefens arbetssituation. Det som även framkommer av intervjuerna är att det ibland blir en sammanblandning av vilka beslut om bör tas av chefer inom tjänstemannaförvaltningen och vad som är att betrakta som politiska beslut.

Generellt ges bilden från de intervjuade att ett ökat stöd till chefer behövs för att klara framtida chefsförsörjning.

2.2.4. *Bedömning*

Vi bedömer kontrollmålet som till mindre del uppfyllt.

Utbildning ges, men framför allt i faktafrågor som kan anses självklara att ge chefer. Stöd i själva ledarskapet i form av utbildning, nätverk, mentorskap eller liknande saknas liksom gemensam chefsintroduktion. Inte heller synes det finnas en kultur där chefers synpunkter och kompetens tillvaratas ur ett kommunperspektiv.

Vi rekommenderar att kommunen i samband med arbetet med gemensamt introduktionsprogram uppmärksammar chefernas behov av en kommunövergripande introduktion. Vidare att en inventering sker i syfte att få kunskap om chefernas behov av stöd till exempel i form av ledarutbildning, mentorskap, nätverk etc. Inventeringen kan därefter ligga till grund för vidare åtgärder och prioriteringar.

2.2.5. *Incitament*

Kontrollmål: Det finns incitament som främjar det önskvärda ledarskapet.

Kontrollmålet är svårt att besvara då ett önskvärt ledarskap inte är definierat. Något uttalat incitament på individnivå finns inte.

Inom respektive förvaltning menar de intervjuade att det finns en relativt stor frihet under ansvar. Budgeten beskrivs som den tydligaste ramen för ledarskapets "utsävning".

I första hand beskriver cheferna att de mäts i förhållande till budget och verksamhetens åtagande, vilket även varje förvaltning rapporterar till kommunstyrelsen.

Enligt § 236 i kommunstyrelsens protokoll ska en analys av chefslöner inklusive strategi tas fram. Något sådant finns inte framtaget vid granskningstillfället.

2.2.6. *Bedömning*

Kontrollmålet går inte att besvara.

2.3. Uppföljning av chefs- och ledarförsörjning

2.3.1. Ledarskapets utövande

Kontrollmål: Det finns en kunskap om hur ledarskapet utövas i kommunen.

Vart annat år genomför kommunen en medarbetarenkät. Enkäten genomfördes i november 2016 (resultat har inte hunnit sammanställas vid granskningen) och senast dessförinnan under 2014. Resultatet från år 2014 visar bland annat ett bättre utfall i förhållande till år 2012 vad avser ledarskap totalt i kommunen, men sämre vad avser övergripande ledning. Någon ytterligare analys har vi inte tagit del av. Av den sammanställning av medarbetarenkät vi tagit del av finns inga frågor eller resultat som direkt avser cheferna och deras arbetssituation.

Inom Social välfärd har Arbetsmiljöverket under det senaste året gjort en inspektion, vilket gett information om behov av förbättringar vad avser även ledarskapet.

Medarbetarsamtalet beskrivs av de intervjuade som det tillfälle som främst finns för dialog kring ledarskapet. Samtliga chefer vi har intervjuat har haft medarbetarsamtal med sin närmast överordnade chef/motsvarande vid något tillfälle, dock inte årligen. En av cheferna är dock osäker på vem som ska ha medarbetarsamtalet.

Andra forum som nämns i samband med att ledarskapet utvärderas är ledningsgrupp, samverkansgrupp och elevhälsoteam. Generellt beskrivs att det finns en relativt god kunskap om chefskapet inom respektive förvaltning.

2.3.2. Bedömning

Vi bedömer att kontrollmålet inte är uppfyllt.

Den information som nämns ovan ger inte en bild av hur cheferna uppfattar sin arbetssituation eller behov av stöd i sin ledarroll. Andra sätt att följa och inskaffa information från cheferna på ett systematiskt sätt uppfattar vi saknas, vilket har beskrivits tidigare i rapporten.

Förutsättningar finns inom förvaltningarna att införskaffa information om sina chefer, dels via ledningsgrupper, chefsträffar och medarbetarsamtal. Dock ger granskningen en bild av att detta kan se mycket olika ut mellan förvaltningarna och även inom en och samma förvaltning.

Vi rekommenderar att ett centralt initiativ tas till en strukturerad uppföljning av kommunens chefer vad avser arbetssituation och förutsättningar att genomföra sitt åtagande samt hur ledarskapet utövas. Detta för att få ett tillräckligt underlag för strategiska beslut i syfte att säkerställa framtida chefsförsörjning.

2.3.3. Rapportering till kommunstyrelsen

Kontrollmål: Rapportering sker till kommunstyrelsen avseende resultat av chef- och ledarförsörjning.

Muntlig rapportering i personalfrågor sker till kommunstyrelsen av förvaltningschefen vid i stort sett varje sammanträde. Vad som rapporteras inom området framgår inte av proto-

kollen. Några beslut har inte under år 2016 fattats av styrelsen med anledning av den information som har lämnats.

I den rapportering kring personal som ges i årsredovisning respektive delårsrapport ges inte någon särskild information om chef- eller ledarförsörjning.

Övrig information som lämnats till kommunstyrelsen har, efter förfrågan, lämnats avseende rekrytering av kommunchef samt chefslöner.

Enligt personalchef sker information i huvudsak till kommunstyrelsens personalutskott. Fyra gånger per år informerar personalchefen i utskottet. Vi kan inte av kommunstyrelsens protokoll se att utskottet därefter försett styrelsen med information som avser chef- eller ledarskapet i kommunen.

Enligt uppgift redovisas resultat av de medarbetarenkäter som genomförs till kommunstyrelsen. Någon redovisning har inte varit aktuell under år 2016.

2.3.4. Bedömning

Vi bedömer att kontrollmålet inte är uppfyllt.

Någon rapportering till kommunstyrelsen avseende chef- eller ledarförsörjning har inte lämnats under året.

Den finns ingen spårbarhet avseende vilken eventuell information som lämnats från personalutskottet till kommunstyrelsen.

Vi rekommenderar att kommunstyrelsen överväger vilken information som behövs för att kunna säkerställa en god chefsförsörjning.

2017-03-30

Kerstin Svensson

Uppdragsledare/Projektledare

Årsredovisning 2016

LUDVIGA KOMMUN Kommunstyrelsen/Konstliet	
2017-04-12	
Diarie nr	Diarieplanbej.ckn.
KS 2017/196	20

Revisionen
Västbergslagens Utbildningscentrum

Till
Fullmäktige i Ludvikas kommun
212000-2270

Till
Fullmäktige i Smedjebackens kommun
212000-2205

Till
Västbergslagens Utbildningscentrum
222000-0802

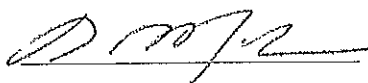
Anm KF

Revisionsrapport och Revisionsberättelse för år 2016

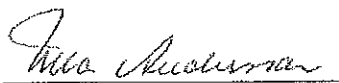
Revisorerna för kommunalförbundet Västerbergslagens utbildningscentrum får härmed överlämna rapport över granskning av bokslutet 2016 och revisionsberättelse för år 2016.

Revisorerna önskar att förbundsdirektionen lämnar synpunkter till de förtroendevalda revisorerna på bifogad rapport senast 31 augusti 2017.

Ludvika 2017-04-11

Bo A. Johansson
Ordförande

Ulla Andersson

Hans Danielsson

Årsredovisning 2016

Revisionen
Västbergslagens Utbildningscentrum

Till
Fullmäktige i Ludvikas kommun
212000-2270

Till
Fullmäktige i Smedjebackens kommun
212000-2205

Till
Västbergslagens Utbildningscentrum
222000-0802

Revisionsberättelse för år 2016

Vi, av fullmäktige utsedda revisorer, har granskat den verksamhet som bedrivits i Västerbergslagens utbildningscentrum av dess direktion under år 2016.

Direktionen ansvarar för att verksamheten bedrivs enligt gällande mål, beslut och riktlinjer samt de lagar och föreskrifter som gäller för verksamheten. De ansvarar också för att det finns en tillräcklig intern kontroll i verksamheten.

Revisorerna ansvarar för att granska verksamhet, intern kontroll och räkenskaper och pröva om verksamheten bedrivits enligt de uppdrag, mål, lagar och föreskrifter som gäller för verksamheten.

Granskningen har utförts enligt kommunallagen, god revisionsred i kommunal verksamhet, förbundsordningen och revisionsreglementet. Granskningen har genomförts med den inriktning och omfattning som behövs för att ge rimlig grund för bedömning och ansvarsprövning.

Vi bedömer sammantaget att direktionen i Västerbergslagens utbildningscentrum har bedrivit verksamheten på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt.

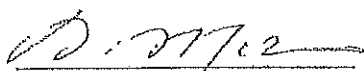
Vi bedömer att resultatet enligt årsredovisningen är förenligt med de finansiella mål som direktionen uppställt. Vi bedömer att verksamhetsmålen uppfyllelse inte är förenligt med de mål som direktionen uppställt.

Vi bedömer att räkenskaperna inte är rättvisande. Årsredovisningen är inte upprättad i enlighet med lag om kommunal redovisnings och god redovisningsred. I årets resultat saknas intäkter vilka uppfyller kriterierna för intäktsredovisning. Överskott från 2016 har balanserats vilket inte är förenligt med god redovisningsred.

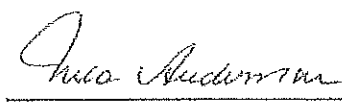
Vi föreslår att fullmäktige, före godkännande av årsredovisning 2016, begär rättelse av denna avseende redovisade intäkter.

Vi tillstyrker därutöver att respektive fullmäktige beviljar ansvarsfrihet för direktionen samt de enskilda ledamöterna i densamma.

Ludvika 2017-04-11

Bo A Johansson
Ordförande

Ulla Andersson

Hans Danielsson

Revisionsrapport

Granskning av årsredovisning 2016

Västerbergslagens
utbildningscentrum

Helena Steffansson
Carlson
Certifierad kommunal
revisor

Johanna Kemppäinen

April 2017

Innehåll

1.	Sammanfattning	2
2.	Inledning	3
2.1.	Syfte och revisionsfrågor	3
2.2.	Revisionskriterier	4
3.	Granskningsresultat	5
3.1.	Verksamhetens utfall, finansiering och ekonomiska ställning	5
3.1.1.	Iakttagelser	5
3.1.2.	Revisionell bedömning	5
3.2.	God ekonomisk hushållning	6
3.2.1.	Iakttagelser	6
3.2.2.	Revisionell bedömning	6
3.3.	Rättvisande räkenskaper	7
3.3.1.	Iakttagelser	7
3.3.2.	Revisionell bedömning	8

1. Sammanfattning

PwC har på uppdrag av förbundets förtroendevalda revisorer granskat kommunalförbundets årsredovisning för år 2016. Uppdraget är en obligatorisk del av revisionsplanen för år 2016.

Syftet med granskningen är att ge förbundets revisorer ett underlag för sin bedömning av om årsredovisningen är upprättad i enlighet med lagens krav och god redovisningssed samt om resultatet är förenligt med de mål fullmäktige beslutat. Med utgångspunkt från ställda revisionsfrågor lämnas följande sammanfattande revisionella bedömning:

- Lämnar årsredovisningen upplysning om verksamhetens utfall, verksamhetens finansiering och ekonomiska ställning?

Vi bedömer att årsredovisningen allt väsentligt redogör för utfallet av verksamheten, verksamhetens finansiering och den ekonomiska ställningen. Vi bedömer att förvaltningsberättelsen innehåller den information som ska ingå enligt lag om kommunal redovisning och god redovisningssed.

- Är årsredovisningens resultat förenligt med de mål fullmäktige beslutat avseende god ekonomisk hushållning?

Vi bedömer att årets resultat är förenligt med fastställda mål för god ekonomisk hushållning i det finansiella perspektivet. De finansiella målen för 2016 är uppfyllda.

Vi bedömer, utifrån årsredovisningens återrapportering, att verksamhetens utfall inte är förenligt med fastställda övergripande mål för verksamheten. De verksamhetsmässiga målen för 2016 är delvis uppfyllda. Ett av två mål är uppfyllda.

- Är räkenskaperna i allt väsentligt rättvisande?

Vi bedömer att räkenskaperna inte är rättvisande. Årsredovisningen i övrigt är upprättad enligt god redovisningssed. I årets utfall saknas intäkter motsvarande 6,4 mnkr vilka är hänförliga till år 2016 enligt underlag. Överskott från 2016 har balanserats vilket inte är förenligt med god redovisningssed.

Vi rekommenderar att årets resultat rättas före fullmäktige godkänner årsredovisningen.

I jämförelse med föregående år noterar vi att årsredovisningen utvecklats positivt och som ett resultat av detta finns en ökad följsamhet mot gällande krav och rekommendationer.

2. Inledning

I lag om kommunal redovisning regleras externredovisningen för kommuner och landsting. I lagen finns bestämmelser om årsredovisningen. Vidare regleras den kommunala redovisningen av uttalanden från Rådet för kommunal redovisning och i tillämpliga delar av Redovisningsrådet och Bokföringsnämndens normering.

Revisionsobjekt är förbundsdirektionen som enligt kommunallagen är ansvarig för årsredovisningens upprättande.

2.1. Syfte och revisionsfrågor

Revisorerna har bl. a. till uppgift att pröva om räkenskaperna är rättvisande. Inom ramen för denna uppgift bedöms om årsredovisningen är upprättad i enlighet med lag om kommunal redovisning (kap 3 – 8). Vidare ska revisorerna enligt kommunallagen (9:9 a) avge en skriftlig bedömning av om resultatet enligt årsredovisningen är förenligt med de mål fullmäktige beslutat om. Bedömningen ska biläggas årsbokslutet. Detta sker inom ramen för upprättandet av revisionsberättelsen.

Granskningen, som sker utifrån ett väsentlighets- och riskperspektiv, ska besvara följande revisionsfrågor:

- Lämnar årsredovisningen upplysning om verksamhetens utfall, verksamhetens finansiering och ekonomiska ställning?
- Är årsredovisningens resultat förenligt med de mål fullmäktige beslutat avseende god ekonomisk hushållning?
- Är räkenskaperna i allt väsentligt rättvisande?

Granskningen av årsredovisningen omfattar:

- förvaltningsberättelse (inkl. drift- och investeringsredovisning)
- resultaträkning
- kassaflödesanalys
- balansräkning
- sammanställd redovisning

Bilagor och specifikationer till årsredovisningens olika delar har granskats.

Vi har även bedömt kommunalförbundets ekonomiska ställning och utveckling, och om resultatet i årsredovisningen är förenligt med de mål för god ekonomisk hushållning som fullmäktige beslutat om.

Granskningen har utförts enligt god revisionssed för kommuner och landsting. Det innebär att granskningen planerats och genomförts ur ett väsentlighets- och riskperspektiv för att i rimlig grad kunna bedöma om årsredovisningen i allt väsentligt ger en rättvisande bild. Med rättvisande bild menas att årsredovisningen inte innehåller fel som påverkar resultat och ställning eller tilläggsupplysningar på ett sätt som kan leda till ett felaktigt beslutsfattande. Granskningen omfattar därför att bedöma ett urval av underlagen för den

information som ingår i årsredovisningen. Då vår granskning av den anledningen inte varit fullständig utesluter den inte att andra än här framförda brister kan förekomma. Vårt uppdrag omfattar inte en granskning och prövning om den interna kontrollen som görs inom förbundet är tillräcklig.

Granskningen har introducerats genom kontakter och samplanering med kommunalförbundets ekonomikontor. Granskningen har utförts enligt god revisionsmed utgångspunkt i SKYREV:s utkast "Vägledning för redovisningsrevision i kommuner och lands-ting". Vägledningen baseras på ISA (International Standards on Auditing). Som framgår av vägledningen kan implementeringen ske successivt varför tillämpliga ISA helt eller delvis har följts beroende på om vägledningen har beaktas i årets revisionsplan. Granskningen har skett genom intervjuer, dokumentgranskning, granskning av räkenskapsmaterial och i förekommande fall registeranalys.

Vår granskning och våra synpunkter baseras på det utkast till årsredovisning som presenterades 2017-03-07. Direktionen fastställer årsredovisningen 2017-04-06.

Rapportens innehåll har sakgranskats av kanslichef och redovisningsekonom.

2.2. Revisionskriterier

Granskningen av årsredovisningen innebär en bedömning av om rapporten följer:

- Kommunallagen (KL)
- Lag om kommunal redovisning (KRL)
- Rekommendationer från Rådet för kommunal redovisning (RKR)
- Fullmäktiges beslutade mål om god ekonomisk hushållning

3. Granskningsresultat

3.1. Verksamhetens utfall, finansiering och ekonomiska ställning

3.1.1. Iakttagelser

Utveckling av förbundets verksamhet

I förvaltningsberättelsen redovisas väsentliga händelser som inträffat under och delvis efter räkenskapsåret.

Av årsredovisningen framgår i tillräcklig omfattning den förväntade utvecklingen inom olika verksamheter. Information såsom omvärldsanalys och framtida utmaningar beskrivs i god omfattning.

Den obligatoriska redovisningen av sjukfrånvaro redovisas, det vill säga frånvaron specificeras på lång- och korttidsfrånvaro, män och kvinnor samt åldersindelad. I övrigt lämnar den personalekonomiska redovisningen ett flertal uppgifter om personalen i form av diagram och verbal information.

Förvaltningsberättelsen innehåller även information om andra förhållanden som har betydelse för styrning och uppföljning av verksamheten. Bland annat redovisas nyckeltal för ekonomi och verksamhet samt statistik för ungdomsgymnasiet och vuxenutbildningen.

Investeringsredovisning

Årets investeringar redovisas samlat i förvaltningsberättelsen. Upplysningar om budgetavvikelser för större investeringar lämnas. Utfall per tillgångslag och jämförelse mot budget lämnas. Överensstämmelse med övriga delar i årsredovisningen finns.

Driftredovisning

Utfallet av förbundets verksamhet redovisas samlat i förvaltningsberättelsen. Uppgifter lämnas om utfall och avvikelse mot budget för ungdomsgymnasiet, gymnasiesär, vuxenutbildning samt YH- och uppdragsutbildningen. Utfallet redovisas per verksamhet och medlemskommun. Upplysningar om orsaker till verksamhetens budgetavvikelser lämnas. Överensstämmelse med övriga delar i årsredovisningen finns.

Utvärdering av ekonomisk ställning

Förvaltningsberättelsen innehåller en utvärdering av förbundets ekonomiska ställning. I tabell framgår utvecklingen för ett antal nyckeltal, vilka kompletteras med kortfattad beskrivning av kortsiktig och långsiktig bedömning av den ekonomiska ställningen. I sammanhanget konstaterats att av förbundsordningen framgår att kostnaden för förbundets verksamhet ska, i den mån de inte täcks på annat sätt, täckas genom bidrag från förbundsmedlemmarna.

3.1.2. Revisionell bedömning

Vi bedömer att årsredovisningen allt väsentligt redogör för utfallet av verksamheten, verksamhetens finansiering och den ekonomiska ställningen.

Vi bedömer att förvaltningsberättelsen innehåller den information som ska ingå enligt lag om kommunal redovisning och god redovisningssed.

3.2. God ekonomisk hushållning

Av *Budgetplan 2016-2018* framgår att förbundets verksamhet styrs via *Skolplanen*. *Skolplanen* gäller för åren 2016-2020. Det framgår av *Budgetplan* att resultatbudgeten ska gå jämt ut eller lämna ett överskott i linje med god ekonomisk hushållning enligt kommunallagen. Om förbundet saknar tillgångar att betala en skuld ska medlemskommunerna täcka underskottet enligt förbundsordningen. Investeringarna ska finansieras med egna medel, inom ramen för medlemsbidraget. Direktionen har i *Skolplanen 2016-2020* fastställt två mål för verksamheten utifrån god ekonomisk hushållning.

3.2.1. Iakttagelser

Finansiella mål

I årsredovisningen görs en avstämning mot förbundets finansiella mål för god ekonomisk hushållning som fastställts i budget 2016:

Finansiellt mål	Utfall 2016	Målfyllnadsgrad
Resultatmål VBU ska ha en ekonomi i balans och hushålla med de medel som finns inom den tilldelade budgetramen från ägarkommunerna.	Överskott 11 693 tkr	Uppfyllt
Investeringsmål Alla investeringar ska vara egenfinansierade och avskrivningskostnaderna tas inom beviljad budget.	Investeringar + 101 tkr mot budget. Avskrivningskostnader +266 tkr mot budget	Uppfyllt

Av redovisningen framgår att samtliga finansiella mål uppfylls.

Mål för verksamheten

I årsredovisningen görs en avstämning mot kommunens verksamhetsmål för god ekonomisk hushållning som fastställts i budget 2016:

Verksamhetsmål	Utfall 2016	Målfyllnadsgrad
Betygs mål VBU ska ligga över riksnittet för samtliga program och utbildningar samt successivt öka betygsmedelvärdet. År 2020 ska VBU ligga bland de 25 % bästa i landet.	Medel riket 14,1 VBU 13,9	Inte uppfyllt
Slutföra studier / Avhopp VBU ska ligga under riksnittet för samtliga program och utbildningar samt successivt minska avhoppet. År 2020 ska VBU ligga bland de 25 % med lägst avhopp.	Medel i riket 74,2 % VBU 75,7 %	Uppfyllt

Av redovisningen framgår att ett av två verksamhetsmål är uppfyllda. Redogörelsen som lämnas i förvaltningsberättelsen beskriver att det pågår ett arbete med att samla in underlag för analysarbete hur målet *betygsgenomsnitt* kan förbättras.

3.2.2. Revisionell bedömning

Vi bedömer att årets resultat är förenligt med fullmäktiges mål för god ekonomisk hushållning i det finansiella perspektivet. De finansiella målen för 2016 är uppfyllda.

Vi bedömer, utifrån årsredovisningens återrapportering, att verksamhetens utfall inte är förenligt med fastställda övergripande mål för verksamheten. De verksamhetsmässiga målen för 2016 är delvis uppfyllda. Endast ett av två mål är uppfyllda.

Vi konstaterar att styrelsen lämnar en sammanfattande bedömning avseende den samlade måloppfyllelsen för god ekonomisk hushållning. Planerade åtgärder för att nå målen beskrivs även.

3.3. Rättvisande räkenskaper

3.3.1. Iakttagelser

Resultaträkning

Resultaträkningen är uppställd enligt KRL 5.1 och omfattar tillräckliga noter. Jämförelse med föregående år lämnas för varje delpost.

Årets utfall är positivt och uppgår till 11 693 tkr. Efter reglering mot medlemskommunerna är årets resultat 0 tkr, vilket motsvarar budget. Av lämnade resultatkommentarer redogörs för budgetavvikelserna.

I jämförelse med föregående år har verksamhetens intäkter inklusive jämförelsestörande post och kostnader inklusive avskrivningar ökat med 18,7 mnkr respektive 12,3 mnkr. Av lämnade upplysningar framgår i huvudsak om orsakerna till ökningen.

Direktionen lämnar i förvaltningsberättelsen resultatkommentar där förklaring till årets överskott, som underlag för återbetalning till medlemmarna, förklaras med ett antal poster.

Resultaträkning, tkr	Utfall 2016	Budget 2016	Budget- avvikelse 2015	Utfall 2015
Verksamhetens intäkter	43 483	20 936	22 547	23 473
Verksamhetens kostnader	-232 319	-221 163	-11 156	-220 258
Jämförelsestörande post				1 326
Avskrivningar	-2 934	-3 200	266	-2 740
Verksamhetens nettokostnader	-191 770	-203 427	11 657	-198 199
Medlemsbidrag	192 070	203 763	-11 693	198 624
Finansiella intäkter	1	0	1	2
Finansiella kostnader	-301	-336	35	-427
Årets resultat	0	0	0	0

Resultaträkningen redovisar inte samtliga förbundets intäkter och kostnader för året och hur det egna kapitalet har förändrats under räkenskapsåret. I årets utfall saknas intäkter motsvarande 6,4 mnkr, vilka är hänförliga till år 2016.

Vid granskningen av resultaträkningen har bland annat följande väsentliga avvikelser noterats:

- Ersättning från Migrationsverket för år 2016 har ej intäktsförts motsvarande 4,5 mnkr.
- Ersättning för yrkesvuxenutbildning för kvartal 3 och 4 som ej har utnyttjats har ej intäktsförts motsvarande 1,9 mnkr.

Totalt uppgår resultatfelen till 6,4 mnkr och har redovisats som kortfristig skuld. Felen bedöms som materiella och påverkar räkenskaperna för år 2016 i väsentlig omfattning.

Balansräkning

Balansräkningen är uppställd enligt KRL 5.2 med utökade delposter för omsättningstillgångar och kortfristiga skulder. Balansräkningen omfattar tillräckliga noter.

Balansräkningen redovisar, med undantag av balanserat överskott som kortfristig skuld, förbundets tillgångar, avsättningar och skulder per balansdagen. Balansposterna, med specificerat undantag, existerar, är fullständigt redovisade, rätt periodiserade samt har värderats enligt principerna i KRL.

Vid granskningen av balansräkningen har följande väsentliga avvikelser noterats:

- Kortfristiga skulder är för högt redovisade med 6,4 mnkr. Överskott avseende verksamhetens integration samt yrkesvuxenutbildningen har balanserats och ej intäktsredovisats.

Felen ovan bedöms som materiella och påverkar räkenskaperna för år 2016 i väsentlig omfattning.

Bilagor och specifikationer finns i mycket god omfattning och innehåller tillräckliga upplysningar.

Kassaflödesanalys

Kassaflödesanalysen är uppställd gällande rekommendation och visar årets kassaflöde. Den omfattar tillräckliga noter. Överensstämmelse med övriga delar av årsredovisningen finns.

Tilläggsupplysningar och redovisningsprinciper

Årsredovisningen lämnar tillräckliga tilläggsupplysningar och redogör i huvudsak för tillämpade redovisningsprinciper i tillräcklig omfattning.

3.3.2. Revisionell bedömning

Vi bedömer att räkenskaperna inte är rättvisande, med anledning av för lågt redovisade intäkter. I övrigt är räkenskaperna upprättade enligt god redovisningssed.

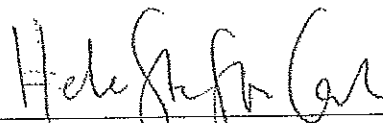
Väsentliga avvikelser mot god redovisningssed har påträffats avseende redovisning av intäkter. Intäkter vilka avser 2016 har balanserats i årsbokslutet.

Vi rekommenderar att årets resultat rättas före fullmäktige godkänner årsredovisningen.

2017-04-11

Louise Cedemar
Uppdragsledare

Helena Steffansson Carlson
Projektleddare

Revisorer
i Ludvika kommun

LUDVIKA KOMMUN Kommunstyrelsen/Kansliet	
2017-04-12	
Dariernr	Darioplanbeteckn.
KS 2017/197	20

Anm KF

Kommunstyrelsen
Kommunfullmäktige (för kännedom)

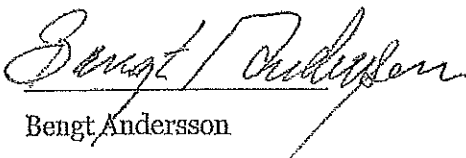
Granskning avseende årsredovisning 2016

PwC har på uppdrag av kommunens förtroendevalda revisorer granskat kommunens årsredovisning 2016. Uppdraget ingår som en obligatorisk del av revisionsplanen för år 2016.

Resultat av granskningen framgår av bifogad rapport.

Skriftligt svar från Kommunstyrelsen önskas avseende hur de avser att åtgärda de utvecklingsområden som påtalas i revisionsrapporten, vänligen senast 2017-08-31.

Ludvika 2017-04-11

Bengt Andersson
Ordförande

Revisionsrapport

Granskning av årsredovisning 2016

Ludvika kommun

Louise Cedemar

Helena Steffansson
Carlson
Certifierad kommunal
revisor

Johanna Kemppainen

April 2017

Innehåll

1.	Sammanfattning.....	2
2.	Inledning.....	3
2.1.	Syfte och revisionsfrågor.....	3
2.2.	Revisionskriterier.....	4
3.	Granskningsresultat.....	5
3.1.	Verksamhetens utfall, finansiering och ekonomiska ställning.....	5
3.1.1.	Iakttagelser.....	5
3.1.2.	Revisionell bedömning.....	6
3.2.	God ekonomisk hushållning.....	7
3.2.1.	Iakttagelser.....	7
3.2.2.	Revisionell bedömning.....	8
3.3.	Rättvisande räkenskaper.....	8
3.3.1.	Iakttagelser.....	8
3.3.2.	Revisionell bedömning.....	12
3.4.	Nämndernas redogörelse.....	12
3.4.1.	Iakttagelser.....	12
3.4.2.	Revisionell bedömning.....	13

1. Sammanfattning

PwC har på uppdrag av kommunens förtroendevalda revisorer granskat kommunens årsredovisning för 2016. Uppdraget är en obligatorisk del av revisionsplanen för år 2016.

Syftet med granskningen är att ge kommunens revisorer ett underlag för sin bedömning av om årsredovisningen är upprättad i enlighet med lagens krav och god redovisningssed samt om resultatet är förenligt med de mål fullmäktige beslutat. Med utgångspunkt från ställda revisionsfrågor lämnas följande sammanfattande revisionella bedömning:

- Lämnar årsredovisningen upplysning om verksamhetens utfall, verksamhetens finansiering och ekonomiska ställning?

Vi bedömer att årsredovisningen delvis redogör för utfallet av verksamheten, verksamhetens finansiering och den ekonomiska ställningen. Kommunen lever upp till kommunallagens krav på en ekonomi i balans och underskott från tidigare år har återhämtats i och med årets resultat.

Vi bedömer att förvaltningsberättelsen inte innehåller den information som ska ingå enligt lag om kommunal redovisning och god redovisningssed. Avvikelse mot lag och god sed sker i förvaltningsberättelsen bland annat avseende förväntad utveckling inom olika verksamheter, gemensam förvaltningsberättelse samt utvärdering av ekonomisk ställning.

- Är årsredovisningens resultat förenligt med de mål fullmäktige beslutat avseende god ekonomisk hushållning?

Vi bedömer att årets resultat inte är förenligt med fullmäktiges mål för god ekonomisk hushållning i det finansiella perspektivet. Det finansiella målet för 2016 är inte uppfyllt.

Vi bedömer, utifrån årsredovisningens återrapportering, att verksamhetens utfall inte är förenligt med fullmäktiges övergripande mål för verksamheten. De verksamhetsmässiga målen för 2016 är inte uppfyllda.

Styrelsen lämnar en sammanfattande bedömning avseende den samlade måluppfyllelsen avseende verksamhetsmålen för god ekonomisk hushållning. En informativ analys och redogörelse lämnas för respektive resultatmätt och mål.

- Är räkenskaperna i allt väsentligt rättvisande?

Vi bedömer att räkenskaperna i allt väsentligt är rättvisande. Räkenskaperna är dock inte upprättade enligt god redovisningssed.

Väsentliga avvikelser mot god redovisningssed har påträffats avseende redovisning av verksamhetens intäkter och kostnader samt balansposter. Verksamhetens intäkter och kostnader är för lågt redovisade då bidrag för infrastrukturell investering inte kostnadsförts motsvarande 10,2 mkr och intäkter för migration inte intäktsförts motsvarande 10,0 mkr. Redovisad balansomslutning är ca 23,3 mkr för hög och klassificering mellan korta och långa skulder är felaktig.

2. Inledning

I lag om kommunal redovisning regleras externredovisningen för kommuner och landsting. I lagen finns bestämmelser om årsredovisningen. Vidare regleras den kommunala redovisningen av uttalanden från Rådet för kommunal redovisning och i tillämpliga delar av Redovisningsrådet och Bokföringsnämndens normering.

Revisionsobjekt är styrelsen som enligt kommunallagen är ansvarig för årsredovisningens upprättande.

2.1. Syfte och revisionsfrågor

Revisorerna har bl. a. till uppgift att pröva om räkenskaperna är rättvisande. Inom ramen för denna uppgift bedöms om årsredovisningen är upprättad i enlighet med lag om kommunal redovisning (kap 3 – 8). Vidare ska revisorerna enligt kommunallagen (9:9 a) avge en skriftlig bedömning av om resultatet enligt årsredovisningen är förenligt med de mål fullmäktige beslutat om. Bedömningen ska biläggas årsbokslutet. Detta sker inom ramen för upprättandet av revisionsberättelsen.

Granskningen, som sker utifrån ett väsentlighets- och riskperspektiv, ska besvara följande revisionsfrågor:

- Lämnar årsredovisningen upplysning om verksamhetens utfall, verksamhetens finansiering och ekonomiska ställning?
- Är årsredovisningens resultat förenligt med de mål fullmäktige beslutat avseende god ekonomisk hushållning?
- Är räkenskaperna i allt väsentligt rättvisande?

Granskningen av årsredovisningen omfattar:

- förvaltningsberättelse (inkl. drift- och investeringsredovisning)
- resultaträkning
- kassaflödesanalys
- balansräkning
- sammanställd redovisning

Bilagor och specifikationer till årsredovisningens olika delar har granskats.

Vi har även bedömt kommunens ekonomiska ställning och utveckling, efterlevnaden av balanskravet och om resultatet i årsredovisningen är förenligt med de mål för god ekonomisk hushållning som fullmäktige beslutat om.

Nämndernas rapportering till fullmäktige har granskats såsom den presenteras i årsredovisningen.

Granskningen har utförts enligt god revisionssed för kommuner och landsting. Det innebär att granskningen planerats och genomförts ur ett väsentlighets- och riskperspektiv för

att i rimlig grad kunna bedöma om årsredovisningen i allt väsentligt ger en rättvisande bild. Med rättvisande bild menas att årsredovisningen inte innehåller fel som påverkar resultat och ställning eller tilläggsupplysningar på ett sätt som kan leda till ett felaktigt beslutsfattande. Granskningen omfattar därför att bedöma ett urval av underlagen för den information som ingår i årsredovisningen. Då vår granskning av den anledningen inte varit fullständig utesluter den inte att andra än här framförda brister kan förekomma. Vårt uppdrag omfattar inte en granskning och prövning om den interna kontrollen som görs inom nämnderna är tillräcklig.

Granskningen har introducerats genom kontakter och samplanering med kommunens ekonomikontor. Granskningen har utförts enligt god revisionsmed utgångspunkt i SKYREV:s utkast "Vägledning för redovisningsrevision i kommuner och landsting". Vägledningen baseras på ISA (International Standards on Auditing). Som framgår av vägledningen kan implementeringen ske successivt varför tillämpliga ISA helt eller delvis har följts beroende på om vägledningen har beaktas i årets revisionsplan. Granskningen har skett genom intervjuer, dokumentgranskning, granskning av räkenskapsmaterial och i förekommande fall registeranalys.

Vår granskning och våra synpunkter baseras på det utkast till årsredovisning som presenterades 2017-04-03. Kommunstyrelsen fastställer årsredovisningen 2017-04-11 och fullmäktige behandlar årsredovisningen 2017-04-24.

Rapportens innehåll har sakgranskats av redovisningschef.

2.2. Revisionskriterier

Granskningen av årsredovisningen innebär en bedömning av om rapporten följer:

- Kommunallagen (KL)
- Lag om kommunal redovisning (KRL)
- Rekommendationer från Rådet för kommunal redovisning (RKR)
- Fullmäktiges beslutade mål om god ekonomisk hushållning

3. Granskningsresultat

3.1. Verksamhetens utfall, finansiering och ekonomiska ställning

3.1.1. Iakttagelser

Förvaltningsberättelsen omfattar redogörelse om verksamhetsmässiga och finansiella mål, allmän översikt, finansiell analys samt personal- och utvecklingsstrategi. Utom förvaltningsberättelsen men i anslutning till denna beskrivs fördjupat årets utfall av verksamhetsmålen, personalekonomisk redovisning samt sammanställd redovisning.

Utveckling av kommunens verksamhet

I förvaltningsberättelsen redovisas två väsentliga händelser som inträffat under året. Väsentliga händelser som inträffat delvis efter räkenskapsåret redogörs inte för. Upplysningar lämnas inte om utställda krav från NCC under 2017 med anledning av pågående tvist.

I övrigt redovisas väsentliga händelser kopplat till den kommunala verksamheten inom respektive nämnds redogörelse.

Av förvaltningsberättelsen framgår inte i tillräcklig omfattning den förväntade utvecklingen inom olika verksamheter. Inom respektive nämnds redogörelse finns däremot beskrivet framtida behov och utmaningar. Kopplingen bör göras tydligare, i förvaltningsberättelsen, till hur detta kommer att påverka kommunens ekonomi och prioriteringar inom olika områden.

Den obligatoriska redovisningen av sjukfrånvaro redovisas, det vill säga frånvaron specificeras på lång- och korttidsfrånvaro, män och kvinnor samt åldersindelad. I övrigt lämnar den personalekonomiska redovisningen ett flertal uppgifter om personalen i form av diagram och verbal information.

Sjukfrånvaron har, till skillnad mot 2015, minskat i jämförelse med föregående år och uppgår till 8,6 (9,1) procent. Av lämnad information anges att det pågår aktiva insatser inom arbetsmiljö och hälsa för att minska sjukfrånvaron. Vi anser att det hade varit värdefullt med en mer fördjupad beskrivning av de aktiva insatserna.

Förvaltningsberättelsen innehåller även information om andra förhållanden som har betydelse för styrning och uppföljning av verksamheten. Ekonomiska nyckeltal redovisas men däremot saknas nyckeltal för verksamheten. Olika typer av nyckeltal skulle vara relevant att visa från olika verksamhetsområden.

Gemensam förvaltningsberättelse

Förvaltningsberättelsen omfattar inte en beskrivning av den samlade kommunala verksamhetens organisation, verksamhet och särskilda upplysningar om ekonomi.

Upplysningar om sammanställd redovisning lämnas som en del i kapitel årsbokslut kommunen/koncernen. För respektive bolag beskrivs verksamhet samt resultat, balansomslutning och vissa övriga nyckeltal. I liten omfattning lämnas upplysningar om väsentliga

händelser kopplat till den samlade kommunala verksamhetens organisation i förvaltningsberättelsen och årsredovisningen.

Investeringsredovisning

Årets investeringar redovisas inte samlat i förvaltningsberättelsen, utan utgör en del av räkenskaperna. Uppgifter om årets budget, totalt anslag, nettoutfall samt avvikelse lämnas per nämnd. Upplysningar om budgetavvikelser för större enskilda investeringar lämnas inte. Av lämnade kommentarer redogörs för att främsta orsaken till att årets planerade investeringar inte genomförts beror av resursbrist hos kommunen och hos dess leverantörer. Överensstämmelse finns i huvudsak med övriga delar i årsredovisningen.

I nämndernas redogörelser finns ett avsnitt omfattande investeringar där respektive nämnd kommenterar årets investeringar samt eventuella kvarvarande medel att ombudgetera. I liten omfattning beskrivs budgetavvikelser för enskilda investeringar.

Driftredovisning

Utfallet av kommunens driftverksamhet redovisas samlat i tabell i förvaltningsberättelsen. Upplysningar om orsaker till nämndernas budgetavvikelser lämnas inte utan hänvisning görs till respektive nämnds redogörelse. För kommunövergripande poster lämnas däremot kommentarer om budgetavvikelser i förvaltningsberättelsen. Det saknas i viss omfattning överensstämmelse mellan utfall i den samlade driftredovisningen och redovisat utfall i respektive nämnd. Exempelvis för social- och utbildningsnämnden redovisas positiv avvikelse med 13,0 mnkr i nämndens redogörelse. I driftredovisningen som lämnas i förvaltningsberättelsen redovisas avvikelsen till 12,6 mnkr + 8,0 mnkr.

Balanskravsresultat

Förvaltningsberättelsen innehåller en balanskravsutredning i enlighet med KRL 4:3a. I och med årets resultat så återställer kommunen tidigare års underskott och redovisar en ekonomi i balans för år 2016.

Balanskravsuppställningen följer inte fullständigt uppställningen enligt KRL. Posten "balanskravsjusteringar" innehåller dock det som i KRL beskrivs som "realisationsvinster som inte står i överensstämmelse med god ekonomisk hushållning".

Utvärdering av ekonomisk ställning

Förvaltningsberättelsen innehåller inte en utvärdering av ekonomisk ställning. Enligt KRL 4:5 skall förvaltningsberättelsen innehålla en utvärdering av kommunens ekonomiska ställning. I förvaltningsberättelsen återfinns en utvärdering som tar sin utgångspunkt i den ekonomiska utvecklingen över ett femårsperspektiv. Vi vill framhålla att för att en utvärdering skall kunna ske bör mål för den finansiella ställningen anges.

3.1.2. Revisionell bedömning

Vi bedömer att årsredovisningen delvis redogör för utfallet av verksamheten, verksamhetens finansiering och den ekonomiska ställningen.

Kommunen lever upp till kommunallagens krav på en ekonomi i balans och underskott från tidigare år har återhämtats i och med årets resultat.

Vi bedömer att förvaltningsberättelsen inte innehåller den information som ska ingå enligt lag om kommunal redovisning och god redovisningssed. Avvikelse mot lag och god sed sker i förvaltningsberättelsen bland annat avseende förväntad utveckling inom olika verksamheter, gemensam förvaltningsberättelse samt utvärdering av ekonomisk ställning.

Vi rekommenderar att årsredovisningen kompletteras med ett avsnitt om förväntad utveckling, kopplat till hur detta kommer påverka kommunens ekonomi och prioriteringar inom olika områden. Årsredovisningen behöver även kompletteras med ekonomisk utvärdering där förslagsvis styrelsen lämnar en sammanfattande bedömning om Ludvika kommuns ekonomiska ställning.

Vi rekommenderar vidare att förvaltningsberättelsen kompletteras med särskilda upplysningar om ekonomi och verksamhet för den samlade kommunala verksamhetens organisation. Bland annat skall de särskilda upplysningarna ge en samlad bild av de ekonomiska engagemangen i koncernföretagen. Upplysningarna ska innehålla uppgifter om: ägartillskott, koncernbidrag, utdelningar, köp och försäljning samt fordringar, skulder och andra förpliktelser mellan enheterna i den kommunala koncernen.

Vår uppfattning är vidare att avsnitt om väsentliga händelser, samt analys av övergripande förklaringar till drift- och investeringsredovisning med fördel kan utvecklas.

3.2. God ekonomisk hushållning

Fullmäktige har i maj 2015 beslutat om ny målmodell som gäller från år 2016. Tre strategiska målområden utgör god ekonomisk hushållning ur ett verksamhetsperspektiv:

- Barn och unga
- Arbete och näringsliv
- Livsmiljö

För samtliga strategiska målområden finns två eller flera resultatmål med fastställda målvärden. Totalt finns 18 resultatmål.

Av budget 2016 framgår i övrigt att det finns ett finansiellt mål kopplat till god ekonomisk hushållning. Målet är definierat som årets resultat i förhållande till skatteintäkter och generella statsbidrag.

3.2.1. Iakttagelser

Finansiella mål

I årsredovisningen görs en avstämning mot kommunens finansiella mål för god ekonomisk hushållning som fastställts i budget 2016:

Finansiella mål	Utfall 2016	Målnöjdhets
Resultatmål 2 % av skatteintäkter & generella statsbidrag och utjämnning	1,66 %	Inte uppfyllt

Av den sammanfattande redovisningen för god ekonomisk hushållning framgår att det finansiella målet inte är uppfyllt.

I styrelsens redogörelse om god ekonomisk hushållning förs ett resonemang avseende om kostnader för så kallad social investeringsfond frändras uppfylls det finansiella resultatmålet (2,0 %). I övrigt förs ett resonemang om ett finansiellt investeringsmål och svårigheter till mätning av målet.

Mål för verksamheten

I årsredovisningen görs en avstämning mot kommunens verksamhetsmål för god ekonomisk hushållning som fastställts i budget 2016. Av den framgår att 3 av 5 strategiska mål är delvis uppfyllda och att 2 av 5 strategiska mål inte är uppfyllda. Detaljerad redovisning av kommunens målmodell samt utfall för samtliga resultatmått lämnas i ett separat kapitel.

Samtliga strategiska målområden och verksamhetsmål som fullmäktige fastställt finns redovisade i årsredovisningen med önskat målvärde och utfall. För samtliga mål analyseras resultatmåttens utveckling och möjligheter att nå det slutliga målet år 2020. För resultatmått som inte uppnås beskrivs påbörjade åtgärder eller vilka åtgärder som kan vara aktuella för att nå målet på sikt.

3.2.2. Revisionell bedömning

Vi bedömer att årets resultat inte är förenligt med fullmäktiges mål för god ekonomisk hushållning i det finansiella perspektivet. Det finansiella målet för 2016 är inte uppfyllt.

Vi bedömer, utifrån årsredovisningens återrapportering, att verksamhetens utfall inte är förenligt med fullmäktiges övergripande mål för verksamheten. De verksamhetsmässiga målen för 2016 är inte uppfyllda.

Styrelsen lämnar en sammanfattande bedömning avseende den samlade måluppfyllelsen avseende verksamhetsmålen för god ekonomisk hushållning. En informativ analys och redogörelse lämnas för respektive resultatmått och mål.

3.3. Rättvisande räkenskaper

3.3.1. Iakttagelser

Resultaträkning

Resultaträkningen är uppställd enligt KRL 5:1 och omfattar tillräckliga noter.

Resultaträkningen redovisar inte samtliga kommunens intäkter och kostnader för året men redovisar hur det egna kapitalet har förändrats under räkenskapsåret. Jämförelse med föregående år lämnas för varje delpost.

I granskningen konstateras, i likhet med föregående år, att internredovisningen inte fullständigt går att separera från externredovisningen. Vidare konstateras att mindre avvikelser finns mellan årsredovisningsposterna. Det innebär att det finns en osäkerhet i storleken av delposterna i resultaträkningen, däremot påverkas inte det totala utfallet för året.

Årets resultat är positivt och uppgår till 26,4 mnkr (28,1 mnkr). Resultat medför därför en negativ avvikelse mot ursprunglig budget med cirka 1,7 mnkr, men en positiv avvikelse mot justerad budget med 1,6 mnkr. Av lämnade resultatkommentarer redogörs till viss del för budgetavvikelserna.

I jämförelse med föregående år har verksamhetens intäkter ökat med 93 mnkr och verksamhetens kostnader ökat med 184 mnkr. Avskrivningarna har minskat med 8 mnkr. Av lämnade upplysningar framgår inte om orsakerna till ökningarna.

Resultaträkning, mnkr	Utfall 2016	Budget 2016	Budget avvikelse	Utfall 2015
Verksamhetens intäkter	508,7	526,5	-17,8	433,3
Verksamhetens kostnader	-1 968,5	-1 964,8	-3,7	-1 780,0
	-52,1		-52,1	-13,9
Avskrivningar	-66,3	-75,4	9,1	-67,1
Verksamhetens nettokostnader	-1 578,2	-1 513,7	-64,5	-1 427,7
Skatteintäkter	1 186,7	1 192,0	-5,3	1 140,5
Generella statsbidrag och utjämnung	399,2	341,8	57,4	300,6
Finansiella intäkter	29,5	21,4	8,1	27,7
Finansiella kostnader	-11,0	-13,5	2,5	-12,9
Årets resultat	26,4	28,0	-1,8	28,2

Vid granskningen av resultaträkningen har bland annat följande väsentliga avvikelser noterats:

- Utbetalat medfinansieringsbidrag har aktiverats motsvarande 10,3 mnkr. Medfinansieringsbidrag har utbetalts för byggnation av rondell. Medfinansieringen är inte beslutad med stöd av lagen (2009:47) om vissa kommunala befogenheter och ska därför redovisas som kostnad i resultaträkningen.
- Intäkter för migration har balanserats som skuldpost, vilket medför för lågt redovisade intäkter med 10 mnkr.

Totalt uppgår resultatfelen ovan till 0,3 mnkr. Verksamhetens intäkter respektive verksamhetens kostnader är båda för lågt redovisade.

Felklassificering av medfinansieringsbidraget får påverkan på framtida resultaträkningar med cirka 0,4 mnkr för höga kostnader årligen. När skuldbokförda intäkter för migration intäktsredovisas kommer det innebära för höga intäkter kommande år.

I likhet med föregående år redovisas försäljningar av exploateringsfastigheter som försäljning av mark och byggnader. Motsvarande kostnad för sålda tomter är redovisad som reducering av intäkt mot bokfört värde. Det resulterar att för låga bruttointäkter och kostnader har redovisats motsvarande 315 tkr respektive 78 tkr.

Balansräkning

Balansräkningen är inte uppställd enligt KRL. Den omfattar i huvudsak tillräckliga noter.

Balansräkningen redovisar i huvudsak kommunens tillgångar, avsättningar och skulder per balansdagen. Balansposterna existerar och är i huvudsak rätt periodiserade med nedan preciserade undantag. Posterna är inte fullständigt redovisade och har inte helt värderats enligt principerna i KRL.

Från och med 2014 finns ett specifikt krav på komponentavskrivning av kommunens materiella anläggningstillgångar (RKR 11.4). Komponentindelning tillämpas på nyinveste-

ringar från år 2014. Kommunen har påbörjat införandet av komponentavskrivning genom att innevarande års investeringar från 2014 aktiveras uppdelat på komponenter. Så har inte skett för de tillgångar som anskaffats före år 2014, dvs befintliga materiella anläggningstillgångar. Det finns därmed osäkerheter i redovisningen av materiella anläggningstillgångar och avskrivningar.

Finansiella anläggningstillgångar omfattar aktier i de kommunala bolagen. Under 2010 skrevs andelarna upp med 183 mnkr avseende VB-gruppen. I enlighet med KRL 6:6 kan anläggningstillgångar som har ett bestående och tillförlitligt värde skrivas upp. Rutiner saknas för årlig prövning om värdet på andelarna från uppskrivningen år 2010 kan behållas.

Vid granskningen av balansräkningen har följande väsentliga avvikelser noterats:

- Bidrag till statlig infrastruktur är för högt redovisade med 10,3 mnkr.
- Omsättningstillgångar avseende fordringar är för högt värderade med cirka 23,3 mnkr. Det avser dels inbetalda ersättningar från Migrationsverket för utestående fordringar där inbetalningen skuldförts och ej motbokats fordran. Det avser dels utestående kundfordringar vilka värdereglerats genom uppbokning av kortfristig skuld i stället för värdereglering inom kundfordringar.
- Långfristiga skulder är för högt redovisade med 104 mnkr. Kortfristig del av långfristig skuld har ej omklassificerats till kort skuld.
- Kortfristiga skulder är för högt redovisade med 10 mnkr. Överskott avseende verksamheten migration har balanserats och ej intäkteredovisats.

Felen ovan bedöms som materiella och påverkar räkenskaperna för år 2016 i väsentlig omfattning.

Antalet balanskonton har i jämförelse med föregående år minskat där konton med samma karaktär har samlats på gemensamma balanskonton. Det innebär en förbättrad struktur jämfört med tidigare år.

Kassaflödesanalys

Kassaflödesanalysen är uppställd enligt gällande rekommendation. Den omfattar tillräckliga noter. Överensstämmelse finns med övriga delar av årsredovisningen.

Avvikelse mot god redovisningssed har identifierats avseende posten "utbetalning av bidrag till statlig infrastruktur" med anledning av att posten inte uppfyller kraven för klassificering som sådan. Se vidare kommentar ovan i anslutning till resultaträkningen.

Sammanställda räkenskaper

De sammanställda räkenskaperna är uppställda jämte kommunens räkenskaper och omfattar motsvarande noter. Uppställningen följer inte god redovisningssed.

Avvikelse mot god sed finns avseende notupplysningar som inte lämnas i samma omfattning som för kommunen, exempelvis materiella anläggningstillgångar och avsättning till pensioner.

Kassaflödesanalysen för den sammanställda redovisningen är i huvudsak rättvisande. Denna omfattar visserligen klassificeringsfel (motsvarande för kommun) och beräkningsfel, men dessa fel är till värden som ej bedöms vara väsentliga.

Konsolideringen innefattar samtliga företag som enligt kraven i RKR:s rekommendation 8.2 Sammanställd redovisning ska ingå. Eliminering av koncerninterna poster har i allt väsentligt utförts.

Tilläggsupplysningar och redovisningsprinciper

Årsredovisningen lämnar inte tillräckliga tilläggsupplysningar men redogör däremot i huvudsak för tillämpade redovisningsprinciper i tillräcklig omfattning.

Följande väsentliga avvikelser från god redovisningssed har noterats:

- Upplysningar har inte specificerats avseende olika sorters pensionsförmåner i not till posten avsättningar i enlighet med RKR 2.2.
- Upplysningar om finansiella placeringar och återlånade medel lämnas ej i förvaltningsberättelsen i enlighet med RKR 7.1.
- Upplysningar om aktualiseringsgrad lämnas inte i enlighet med RKR 17.1
- Särskilda upplysningar om ekonomi och verksamhet i koncernföretagen lämnas inte i enlighet med RKR 8.2. Det bör även lämnas upplysningar om olikheter i redovisningsprinciper och skäl till att eventuella justeringar inte gjorts.
- Upplysningarna saknas för övriga avsättningar avseende beskrivning av förpliktelsens karaktär och tidpunkt för utflöde samt indikation om osäkerhet för belopp och eller tidpunkt för utflöde i enlighet med RKR 10.2.
- Upplysning om huvudmetoden eller alternativa metoden tillämpats avseende lånekostnader lämnas inte i enlighet med RKR 15.1.
- Upplysningarna saknas avseende genomsnittlig räntebindningstid och analys över upplånningens förfallostruktur i enlighet med RKR 20.
- Upplysningar behöver utvecklas avseende betydelsen av finansiella tillgångar och finansiella skulder för kommunens resultat och finansiella ställning samt karaktären och omfattningen av risker härrörande från finansiella tillgångar och finansiella skulder som kommunen är exponerad för i enlighet med RKR 20.

Därutöver har upplysning kring hur periodisering skett av tillfälligt statsbidrag för mottagning av flyktingar 2015-2016 inte lämnats i enlighet med uttalande från RKR. Upplysningar i not lämnas om bidragets storlek samt hur periodisering har skett. Dock framgår uppgifterna i förvaltningsberättelsen.

För en ökad följsamhet mot gällande rekommendationer föreslår vi en utveckling av tilläggsupplysningarna och redovisningsprinciperna. Vi vill även påtala att redovisningsprinciperna bör omfattas externa redovisningsprinciper och ej interna redovisningsprinciper.

Övrigt

Rutiner kring och bokslutsdokumentation av periodiseringar i samband med bokslutet har utvecklats positivt jämfört med tidigare år. Bokslutsdokumentationen har förbättrats avsevärt och håller en högre kvalitet än tidigare. Utvecklingen behöver fortsätta till kommande år.

3.3.2. Revisionell bedömning

Vi bedömer att räkenskaperna i allt väsentligt är rättvisande. Räkenskaperna är dock inte upprättade enligt god redovisningssed.

Väsentliga avvikelser mot god redovisningssed har påträffats avseende redovisning av verksamhetens intäkter och kostnader samt balansposter. Verksamhetens intäkter och kostnader är för lågt redovisade då bidrag för infrastrukturell investering inte kostnadsförts motsvarande 10,3 mnkr och intäkter för migration inte intäktsförts motsvarande 10,0 mnkr. Redovisad balansomslutning är cirka 23,3 mnkr för hög och klassificering mellan korta och långa skulder är felaktig.

3.4. Nämndernas redogörelse

3.4.1. Iakttagelser

Redovisningarna är utformade i enlighet med fullmäktiges anvisningar

Styrelsen och nämndernas redovisning av sitt uppdrag ska enligt anvisningarna omfatta områdena:

- Verksamhet
- Händelser av betydelse och förväntad utveckling
- Ekonomisk analys
 - o inklusive analys av driftredovisning och investeringsredovisning
- Framtiden
- Nyckeltal/Verksamhetsmått

I huvudsak redogör nämnderna för sitt uppdrag enligt anvisningar, dock noteras att nämnderna redogör för mer än anvisningarna anger, exempelvis årsarbetare och personalkostnad samt att nyckeltal och verksamhetsmått redovisas i olika omfattning.

Redovisningarna ger en rättvisande bild av verksamhetens utfall i förhållande till fullmäktiges uppdrag

Verksamhetsberättelserna ger i huvudsak en rättvisande bild av verksamhetens utfall i förhållande till fullmäktiges uppdrag. Genomförd verksamhet, årets händelser samt ekonomisk analys beskrivs i huvudsak på ett bra vis, dock saknas för vissa nämnder spårbarhet mellan nämndens utfall enligt driftredovisningen och nämndens kommentarer och beskrivning av budgetavvikelser.

Det sker en analys av orsaker till redovisad budgetavvikelse och vilka genomförda åtgärder som gjorts

Under rubriken *Ekonomiskt analys* lämnas en beskrivning av årets resultat och avvikelser kommenteras.

3.4.2. Revisionell bedömning

Bedömning och iakttagelser

Vi bedömer att nämndernas redovisningar i huvudsak innehåller redovisning av utfallet av årets verksamhet i förhållande till fastställda riktlinjer samt de föreskrifter som gäller för verksamheten.

I jämförelse med föregående år presenteras respektive nämnds driftredovisning tillsammans med respektive nämnds verksamhetsberättelse. Det har ökat tydligheten för läsaren. Vi rekommenderar dock att det säkerställs att de budgetavvikelser som beskrivs går att härleda mellan driftredovisningen i förvaltningsberättelsen och respektive nämnds redovisning.

Vi konstaterar för övrigt att redogörelse för samtliga nämnder ej lämnas. Vi saknar redogörelse för Hjälpmedelsnämnden Dalarna, Gemensam nämnd för upphandlingssamverkan samt Gemensam nämnd för alkohol, tobak och läkemedelslagen. Hjälpmedelsnämnden Dalarna är en gemensam nämnd för samtliga kommuner i Dalarna och landstinget Dalarna, med landstinget Dalarna som värdkommun. Gemensam nämnd för tillsyn av alkohol, tobak och läkemedel är en gemensam nämnd med Borlänge, Falun, Gagnef, Hedemora, Smedjebacken och Säter. Gemensam nämnd för upphandlingssamverkan är en gemensam nämnd med Falun, Borlänge, Säter, Gagnef och Hedemora.

2017-04-11

Louise Cedemar
Uppdragsledare

Helena Steffansson Carlson
Projektledare

Ludvika kommun
Revisorerna

LUDVIKA KOMMUN	
Kommunstyrelsen/Kanslie.	
2017 -04- 12	
Diarienumr	Diarietjänstbeteckn
KS 2017/198	00
Ann KF	

Missiv

Granskning avseende intern styrning och kontroll

Kommunens revisorer har, genom PwC, genomfört en övergripande granskning avseende olika områden som är viktiga för en god intern styrning och kontroll inom kommunstyrelsens och nämndernas olika verksamheter.

Utifrån de frågeställningar vi haft i granskningen är vår **bedömning** att det inte helt har säkerställts en tillräcklig intern styrning och kontroll inom kommunstyrelsens och nämndernas ansvarsområden.

Resultat av granskning (sammanfattning för hela kommunen)

Resultatet inom de olika nämnderna har varierat. Resultatet för flera av de ställda frågorna var positiva. För dessa är det viktigt att bibehålla och fortsätta med ständiga förbättringar.

Inom flera områden gör vi dock bedömningen att resultatet indikerar behov av fördjupade översyner och eventuella förbättringar. Detta gäller t ex arbetet med analyser av risker inom olika områden och på olika nivåer. Detta innefattar hur risker och åtgärder kommuniceras inom förvaltningsledningen och inom nämnden. Avseende verksamhetens analys av hur kritiskt IT-stödet är för verksamheten och vilka risker som finns avseende detta så anger många att det inte sker analyser på ett tillräckligt sätt. På kontrollfråga avseende omvärldsrelaterade risker uttrycker flera behov av förbättring. Flera av de svarande uttrycker även att risker för oegentligheter behöver analyseras bättre.

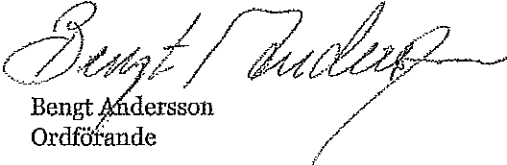
Avseende arbetet med risker har vi noterat att det redan pågår förbättringar t ex sker ett arbete med att förbättra de s.k. interna kontrollplanerna. Detta är givetvis positivt.

Exempel på andra områden där resultatet indikerar ett förbättringsbehov och där vi rekommenderar att det sker djupare analyser är;

- *Styrande dokument* - här indikerar resultatet att statusen avseende olika styrande dokument behöver ses över. Därefter bör de kommuniceras bättre så att dokumentens innehåll når de som berörs. Detta innefattar även att regelbundet följa upp att de som berörs av dokumenten känner till och förstår dokumentets innehåll.
- *Rätt personal på kort och lång sikt.* Det systematiska arbetet med kompetensförsörjningen på kort och lång sikt behöver förbättras.
- *IT och information* - Inom IT-hantering och inom informationens kvalitet synes det finnas behov att förbättra. Inom detta område har flera uttryckt förbättringsbehov. Det finns kommentarer som indikerar att det bör ske analyser omgående.
- *Gemensamma värdegrunder* - Många svarar att arbetet med värdegrunder behöver förbättras.

Revisorerna överlämnar här en sammanfattande rapport över granskningen till kommunstyrelsen. Arbetsmaterial från granskningen har överlämnats till verksamhetscontroller inom stöd- och styrningsförvaltningen för fortsatt arbete med att stärka den interna styrningen och kontrollen i Ludvika kommun. Revisorerna avser att följa upp det fortsatta arbetet under hösten 2017.

Ludvika den 30 mars 2017

Bengt Andersson
Ordförande

Revisionsrapport

Övergripande* granskning av den interna styrningen och kontrollen

Sammanfattande resultat

Göran Persson-Lingman

Certifierad kommunal revisor

Mars 2017

Ludvika kommun

* Granskningen bygger på respondenternas svar på frågor som ställts via enkäter till nämndsledamöter och ledande tjänstemän (*självskatting*)

Innehåll

1.	Inledning.....	2
1.1.	Bakgrund.....	2
1.1.1.	Begreppet intern kontroll - Målsättning	2
1.2.	Syftet med granskningen.....	3
1.3.	Metod och avgränsning	3
2.	Övergripande granskningsresultat.....	5
	Bilaga 1 Diagram som visar starkare och svagare områden fördelat på tjänstemän och politiker	7
	Bilaga 2 Mål och övergripande kontrollmiljö.....	10
	Bilaga 3 Risk och kvalitetsarbete.....	13
	Bilaga 4 Kontrollaktiviteter	15
	Bilaga 5 Kommunikation och information.....	16
	Bilaga 6 Uppföljning och utvärdering	17
	Bilaga 7 Frågor sorterade i starkare och svagare.....	18
	Bilaga 8 Ludvika kommun i jämförelse med en annan kommun	22
	Bilaga 9 Hur har färger beräknats	23

1. Inledning

1.1. Bakgrund

De förtroendevalda revisorerna har beslutat om att ge PwC i uppdrag att genomföra en övergripande granskning avseende olika områden som är viktiga för en god intern styrning och kontroll inom kommunstyrelsens och nämndernas olika verksamheter.

1.1.1. Begreppet intern kontroll - Målsättning

Den interna styrningen och kontrollen (interna kontrollen) ska stödja

- att verksamheten bedrivs på ett effektivt sätt vilket omfattar att uppnå olika intressenters krav och målsättningar¹, t ex de krav och mål som ställs av fullmäktige
- att lagar och regler följs (statsmaktens krav) samt
- att det finns en tillfredsställande redovisning och rapportering

Ovan nämnda målsättningar omfattar även att säkra/hindra att verksamhetens förtroendekapital påverkas negativt samt att verksamheten och/eller kunder drabbas på ett negativt sätt. Annat att nämna är att den interna kontrollen syftar till att skydda politiker och personal från oberättigade misstankar och att det inte sker oegentligheter.

Brister i den interna kontrollen kan innebära att verksamheten drabbas negativt på olika sätt, t ex att fastställda kvalitetsmål inom olika verksamheter inte nås, att verksamhetens kunder oönskat drabbas, att statsmaktens lagar inte följs, att kommunen drabbas av allvarliga ekonomiska skador och/eller att förtroendet för kommunen minskar.

Viktig för en god intern kontroll är att det finns en tillfredsställande "styr- och kontrollmiljö". Detta omfattar bl.a. gemensamma värdegrunder (etik m.m.), tillräckligt med resurser med rätt kompetens, riskmedvetenhet, tydlighet i roller och ansvar samt begränsning av ansvar.

Annat som är viktigt är att det finns en medvetenhet kring olika risker och att de analyseras utifrån de olika målen med den interna kontrollen.

En förutsättning är givetvis att det finns arbetssätt som innehåller aktiviteter och en rollfördelning som stödjer att göra rätt och att reducera olika risker. Ett exempel är att ansvariga på olika nivåer behöver rätt information i rätt tid och att viktiga frågor kommuniceras mellan olika ansvariga.

För att veta om verksamheten når ställda krav och mål krävs en systematisk uppföljning (detta innefattar t ex utvärderingar och systematik i hantering av avvikelser). Fungerar det så bra som vi tror? Vad avviker från de önskvärda arbetssätten? Vilka förbättringar ska prioriteras? Vad kan vara orsaker och hur kan vi förbättra?.....

¹ I offentlig verksamhet utgår kraven många gånger från statsmakten, t ex vid myndighetsutövning.

1.2. Syftet med granskningen

Syftet har varit att ge revisorerna ett övergripande underlag för en bedömning om den interna styrningen och kontrollen synes vara tillfredsställande.

Ett annat syfte har varit att ge revisorerna ytterligare underlag för prioritering av fördjupande granskningar inom olika områden.

Resultatet av granskningen kan även ge styrelse och nämnder förslag på områden där det finns skäl att se över området i ökad grad för att eventuellt vidta åtgärder (analys av att bättre förstå problem, konsekvenser, risker och orsaker²).

1.3. Metod och avgränsning

Granskningen stödjer sig till stor del på det som är viktigt för en god intern kontroll enligt ramverket COSO³.

Resultatet bygger på hur respondenterna besvarat frågor via enkäter (självskattning). Totalt besvarade 94 ledande tjänstemän och 43 nämndsledamöter våra frågeformulär (webbaserade enkäter som innehöll cirka 35 frågor).

Efter att svaren inkommit har de bearbetats i ett för ändamålet framtaget analysverktyg⁴. Verktöget ger t ex möjligheter att illustrera starkare och svagare resultat i olika färger. I **bilaga 9** har vi infört den beräkningsmodell som används för olika färger.

När svarsalternativet "inte alls" eller "till viss del" användes så uppmanades respondenten att lämna kommentarer, t ex vilken inverkan har ett negativt svar⁵ på den verksamhet som bedrivs. Vi ville med detta få bidrag som kunde öka förståelsen för varför man svarat som man gjort och hur viktigt det är att förbättra. I **bilaga 2 - 7** redovisas de ställda frågorna och exempel på kommentarer.

Eventuella svagheter som uppmärksammas kan ligga till grund för att direkt peka på områden där det finns skäl för styrelse och nämnder att se över och förbättra.

Exempel på frågeställningar i enkäter har varit;

- Finns kunskap om olika regler som ställer krav på nämndens verksamhet, t ex vilka krav ställer statsmakten, fullmäktige?
- Kommuniceras värdegrunder/etiska värderingar/intressekonflikter m.m. Finns något fastställt kring detta?
- Finns tydlighet i ansvar och uppgifter (t ex mellan nämnd och tjänstemän, förvaltningens ansvar vs vad som bör vara och/eller är kommungemensamt ansvar)?
- Finns bra processer för att säkra att det finns resurser med rätt kompetens på kort och lång sikt?

² Htt kan vi förändra (förbättra). Ska vi förändra (förbättra). Vad bör prioriteras, vad är enkelt att åtgärda och vad är svårt etc.

³ Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission. COSO är ett övergripande ramverk för det som bedöms vara viktigt för alla ha en god intern styrning och kontroll inom en organisation.

⁴ EIT system för analys och presentation

⁵ Instämt "inte alls" eller "till viss del" på frågan.

- Analyseras olika risker som skulle kunna innebära att krav och mål inte nås (t ex kring IT-relaterade risker, omvärld, oegentligheter) samt finns fastställda arbets-sätt för att systematiskt arbeta med detta?
- Finns kunskap om hur man ligger till mot liknade verksamheter i andra kommu-ner (kvalité på det som levereras, kostnader, etc.)?
- Har tjänstemän kunskap kring vilka kontroller de bör göra i samband med utbetal-ningar/inbetalningar?
- Får nämndens ledamöter bra underlag som stöd i deras beslutsfattande? Kommu-niceras kraven på vad som ska levereras av tjänstemännen?

Avstämningar av resultatet har skett till revisorerna. Upplägget har kommunicerats med kommunledningen.

Kommunstyrelsen och samtliga nämnders ansvar har berörts i granskningen.

2. Övergripande granskningsresultat

Resultatet inom de olika nämnderna har varierat. I granskningsresultatet nedan sammanfattas granskningen för hela kommunen.

Resultatet för flera av de ställda frågorna var positiva. För dessa är det viktigt att bibehålla och fortsätta med ständiga förbättringar.

Inom flera områden gör vi dock bedömningen att resultatet indikerar behov av fördjupade översyner och eventuella förbättringar. Detta gäller t ex arbetet med analyser av risker inom olika områden och på olika nivåer. Detta innefattar hur risker och åtgärder kommuniceras inom förvaltningsledningen och inom nämnden. Avseende verksamhetens analys av hur kritiskt IT-stödet är för verksamheten och vilka risker som finns avseende detta så anger många att det inte sker analyser på ett tillräckligt sätt. På kontrollfråga avseende omvärldsrelaterade risker uttrycker flera behov av förbättring. Flera av de svarande uttrycker även att risker för oegentligheter behöver analyseras bättre.

Avseende arbetet med risker har vi noterat att det redan pågår förbättringar t ex sker ett arbete med att förbättra de s.k. interna kontrollplanerna. Detta är givetvis positivt.

Exempel på andra områden där resultatet indikerar ett förbättringsbehov och där vi rekommenderar att det sker djupare analyser är;

- *Styrande dokument* - här indikerar resultatet att statusen avseende olika styrande dokument behöver ses över. Därefter bör de kommuniceras bättre så att dokumentens innehåll når de som berörs. Detta innefattar även att regelbundet följa upp att de som berörs av dokumenten känner till och förstår dokumentets innehåll.
- *Rätt personal på kort och lång sikt*. Det systematiska arbetet med kompetensförsörjningen på kort och lång sikt behöver förbättras.
- *IT och information* - Inom IT-hanteringen och inom informationens kvalité synes det finnas behov att förbättra. Inom detta område har flera uttryckt förbättringsbehov. Det finns kommentarer som indikerar att det bör ske analyser omgående.
- *Gemensamma värdegrunder* - Många svarar att arbetet med värdegrunder behöver förbättras.

Annat att nämna är att det finns synpunkter på att externa intressenter inte får en tillräckligt bra information om de olika verksamheterna. Det synes finnas behov av att i ökad grad systematisera kunskapen kring hur olika verksamheter ligger till mot liknande verksamheter i andra kommuner.

Nedan illustreras resultat av granskningen med stöd av färger (i grafiken ingår samtliga respondenter, både politiker och tjänstemän). I bilagor finns sammanställningar som visar de frågor som ställts inom respektive område.

(Alla)				
Områden som omfattats				
Mål och övergripande styr- och kontrollmiljö	Risk och kvalitetsarbete	Kontrollaktiviteter	Kommunikation och information	Uppföljning och utvärdering
Kommunicerade krav/mål	Analys och hantering av risker	Kontrollaktiviteter ekonomi	Kommunikation	Utvärderingar och avvikelser
Kunskap om lagar och regler	IT-relaterade risker	Förebygga o upptäcka	Extern och intern information	Uppföljning av rutiner
Värdegrund och etiska värderingar	Kvalitetsarbetet			Jämförelser med andra
Kompetensförsörjning	Risker i omvärlden			
Tydlighet i roller och ansvar	Risker för oegentligheter			
Rapporterig och uppföljning				

Många har även besvarat med vet ej

Färger ska uttrycka starkare och svagare resultat inom de ställda frågorna.

- bra, bibehåll och fortsatt med ständiga förbättringar (vad kan göra att så många synes nöjda?)
- behov av mer analys/ev. åtgärd
- stort behov av att analysera/ev. åtgärda (sannolikt finns behov att åtgärda/förändra/förbättra).
- mycket stort behov av mer analys/ ev. åtgärda (sannolikt finns behov att åtgärda/förändra/förbättra)

● Om antalet varit på gränsen till någon färg har en markering gjorts via en färglagd cirkel. (T ex har respondenters svar kring kunskap om lagar och regler varit nära grön).

Bedömning och rekommendation

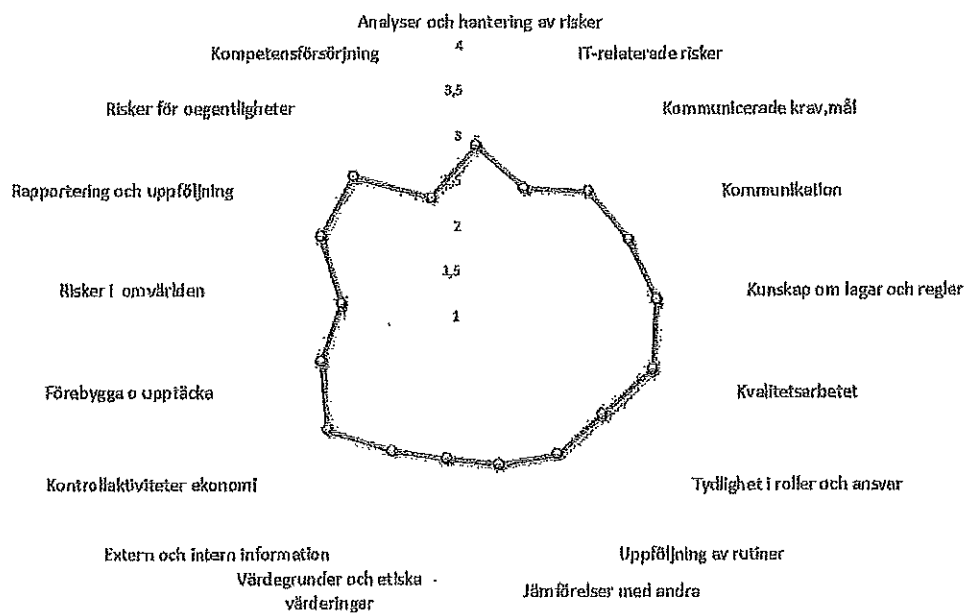
Utifrån de frågeställningar vi haft i granskningen är vår **bedömning** att det inte helt har säkerställts en tillräcklig intern styrning och kontroll inom kommunstyrelsens och nämndernas ansvarsområden.

Vi **rekommenderar** därför att det sker en djupare analys inom förvaltningarna. Analysen bör ge en dokumenterad bild av nuläget inklusive åtgärdade respektive kvarstående problem, orsaker till samt konsekvenser och risker av dessa. Detta är viktigt för att bedöma vilka problem som ska prioriteras/åtgärdas samt huruvida eventuella upplevda problem kan accepteras i nuläget. En notering att göra är att även om negativa svar inkommit inom en nämnd så kan det vara så att orsaker kan sökas vid sidan om nämndens ansvarsområde.

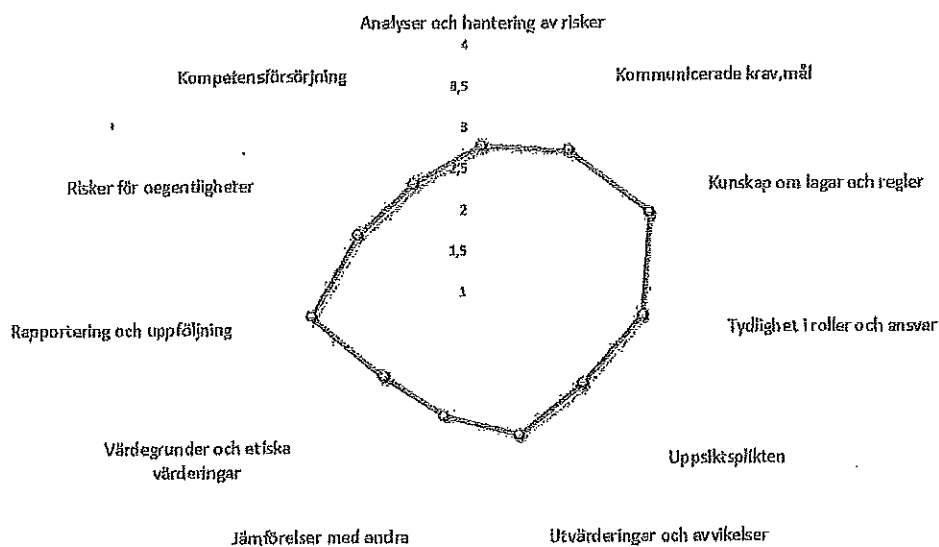
Bilaga 1 Diagram som visar starkare och svagare områden fördelat på tjänstemän och politiker

I bilaga 7 redovisas även det 7-8 starkaste resp. svagaste resultaten från ledamöter resp. tjänstemän. Vi ser det som naturligt att man i det fortsatta arbetet har särskilt fokus på dessa områden som fått de svagaste omdömena från ledamöter resp. tjänstemän.

Tjänstemän

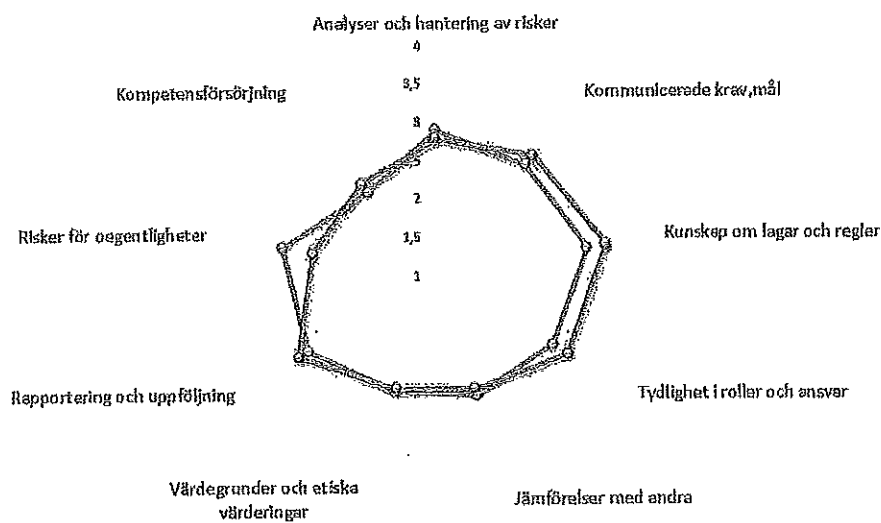

Politiker

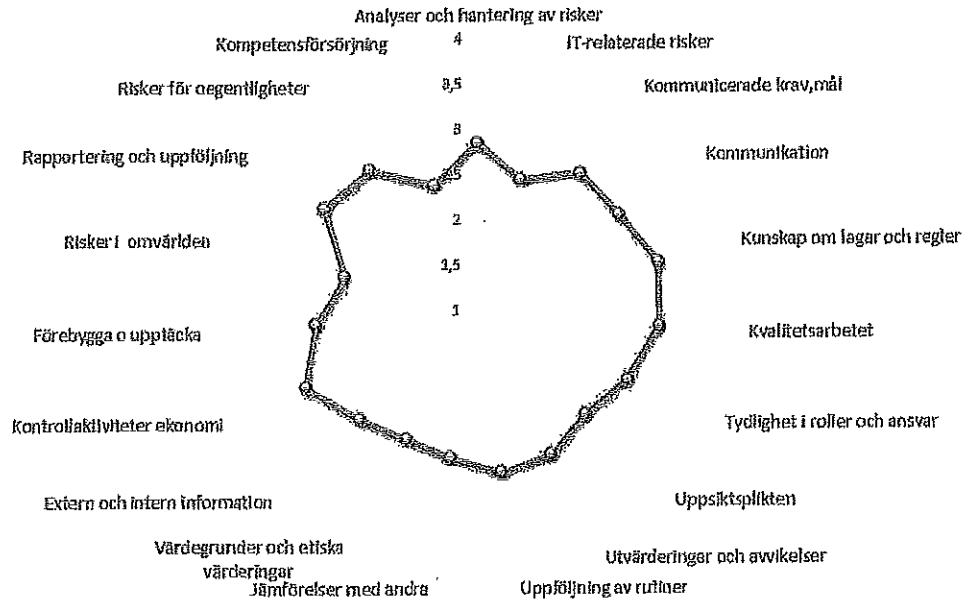
Tjänstemän och politiker

Områden där båda grupperna besvarat frågor.

● Tjänstemän ● Förtroendevald

Alla områden, både politiker och tjänstemän

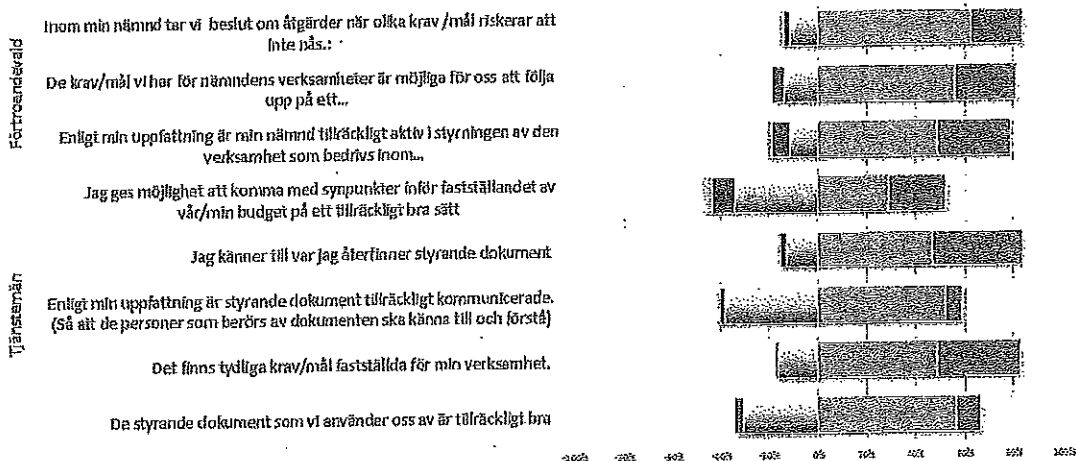

Bilaga 2 Mål och övergripande kontrollmiljö

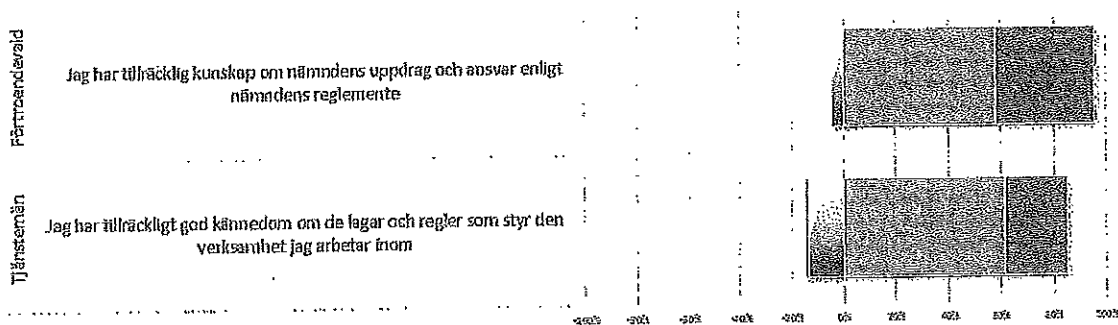
Färgerna i redovisningen (grafiken) ska tolkas enligt följande. Värdet till vänster innebär att respondenten besvarat frågan med "instämmer inte alls" eller "till viss del". Värdet till höger innebär att frågan är besvarat med "i huvudsak" eller "helt". Siffror i de liggande staplarna visar antalet svarande. Gråvit färg innebär att svaret är "vet ej". Svaret "vet ej" kan sammanlagt tolkas som "inte alls" inom vissa av de ställda frågorna.

Mål och övergripande styr- och kontrollmiljö

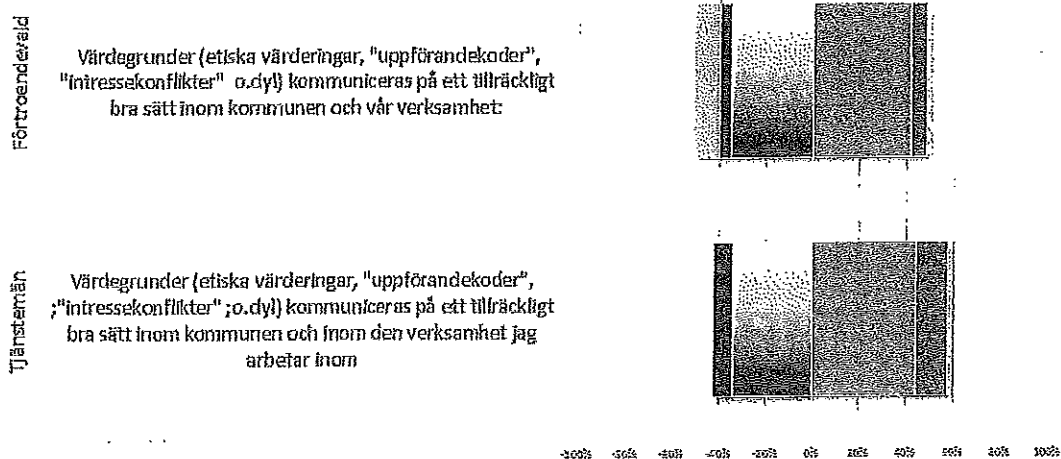
Kommunicerade krav, mål

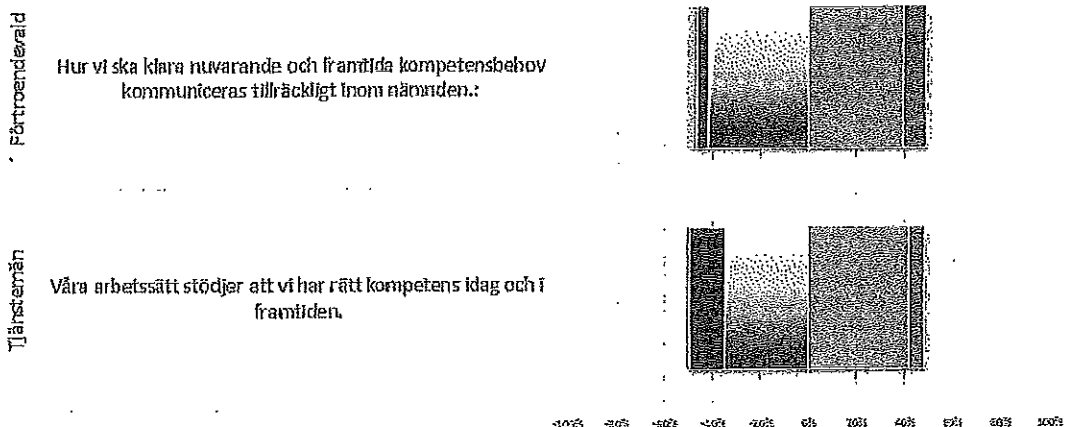
Kunskap om lagar och regler

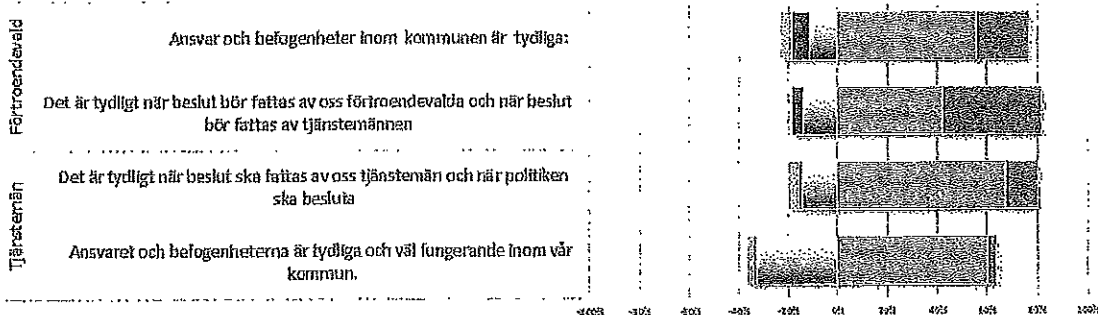
Värdegrunder och etiska värderingar

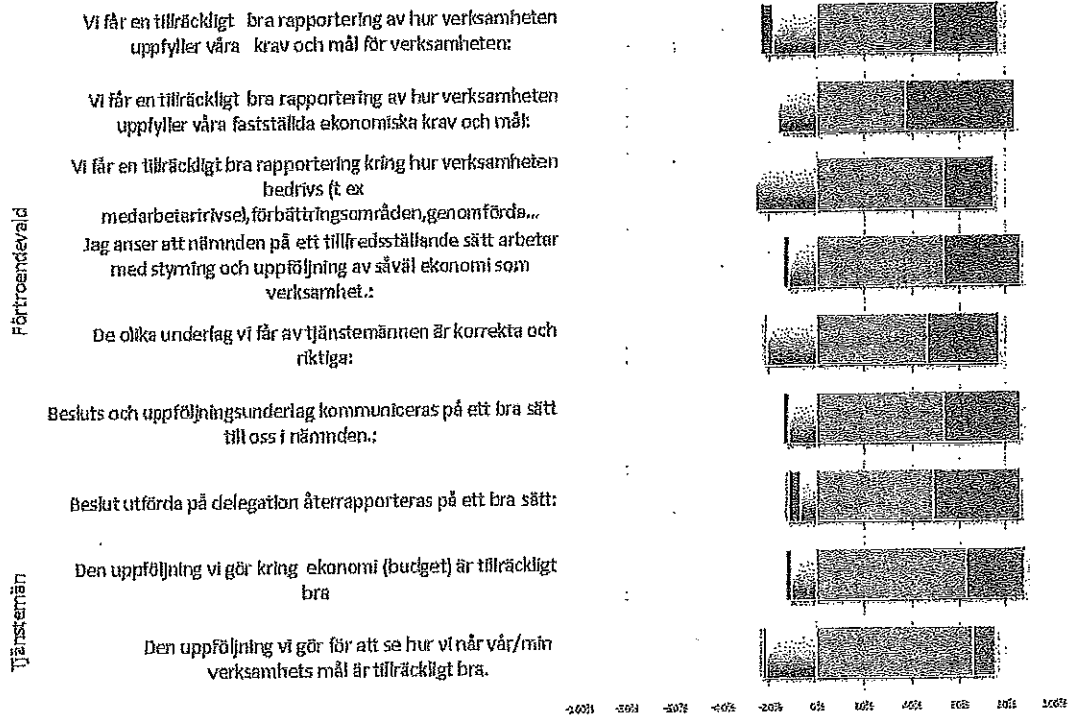
Kompetensförsörjning

Tydlighet i roller och ansvar

Rapportering och uppföljning

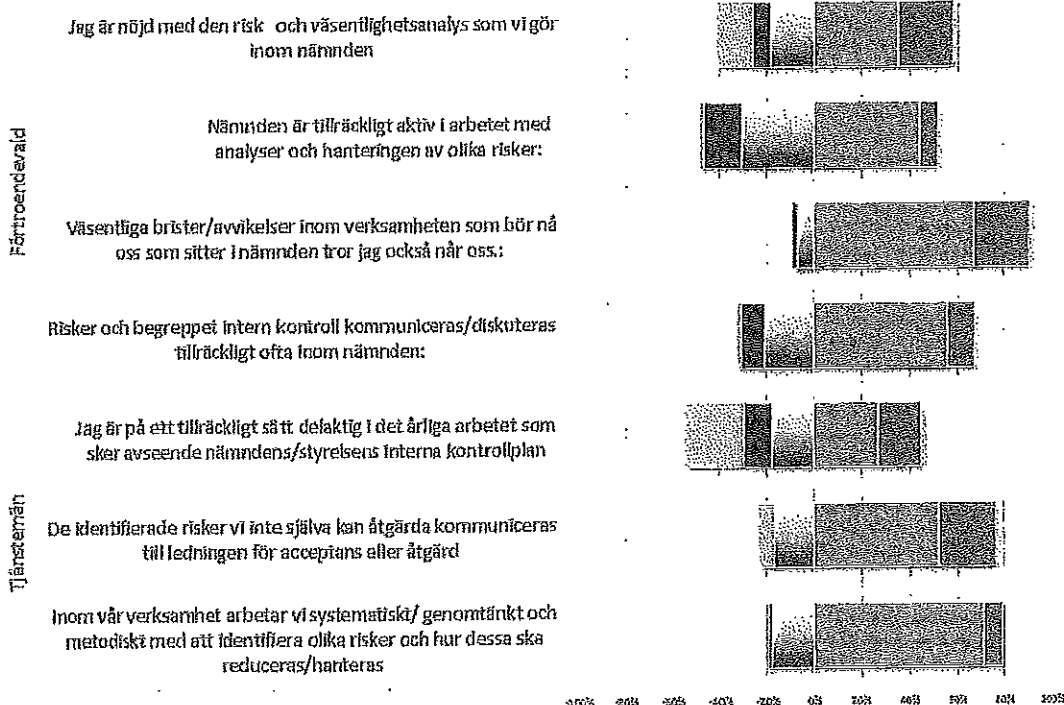

Bilaga 3 Risk och kvalitetsarbete

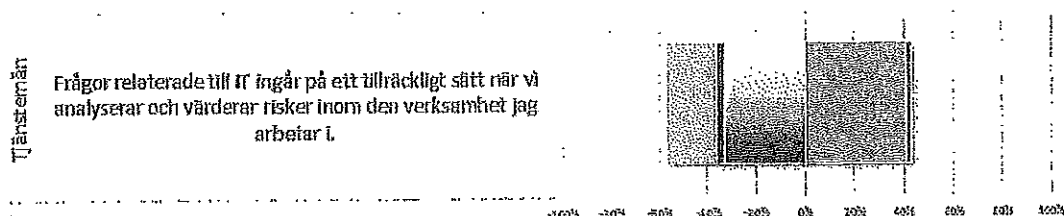
Färgerna i redovisningen (grafiken) ska tolkas enligt följande. Värdet till vänster innebär att respondenten besvarat frågan med "inte alls" eller till viss del. Värdet till höger innebär att frågan är besvarat med "i huvudsak" eller "helst". Siffror i de liggande staplarna visar antalet svarande. Gråvitt färg innebär att svaret är "vet ej". Svaret "vet ej" kan sannolikt tolkas som "inte alls" inom vissa av de ställda frågorna.

Risk och kvalitetsarbete

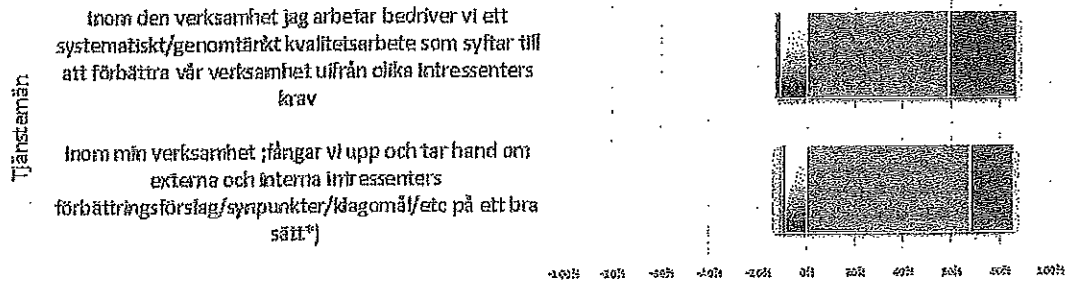
Analys och hantering av risker

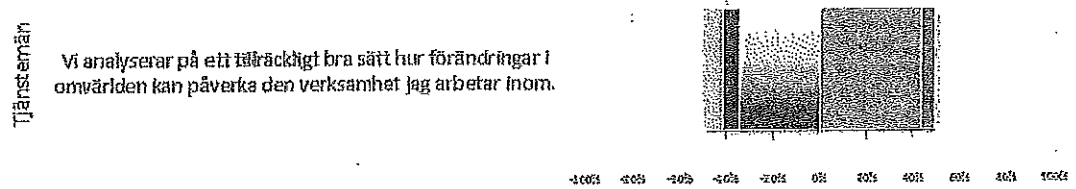
IT-relaterade risker

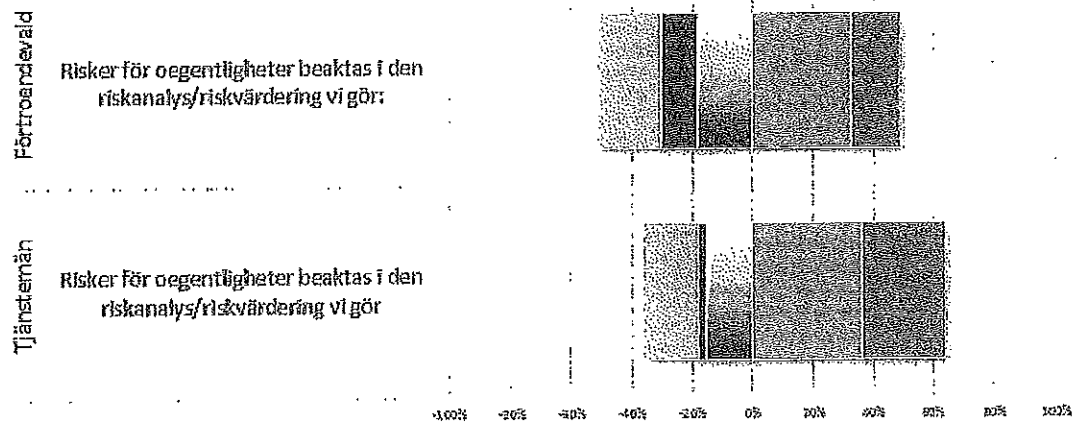
Kvalitetsarbetet

Risker i omvärlden

Risker för oegentligheter

Bilaga 4 Kontrollaktiviteter

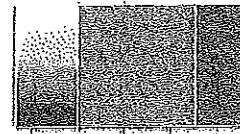
Färgerna i redovisningen (grafiken) ska tolkas enligt följande. Värdet till vänster innebär att respondenten besvarat frågan med "instämmer inte alls" eller "till viss del". Värdet till höger innebär att frågan är besvarat med "i huvudsak" eller "helt". Skillnad i de liggande staplarna visar måttet svävande. Grönvit färg innebär att svaret är "vet ej". Svaret "vet ej" kan sannolikt tolkas som "inte alls" inom vissa av de ställda frågorna.

Kontrollaktiviteter

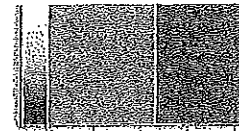
Kontrollaktiviteter ekonomi

Jag har tillräckliga kunskaper för att på ett säkert och effektivt sätt kunna utföra de uppgifter jag ansvarar för rörande budget, budgetuppföljning och prognos

Tjänstemän

Jag har tillräcklig kunskap om vad jag ska göra för kontroller/avstämningar i samband med att jag attesterar och/eller följer upp olika underlag inför eller efter att utbetalningar gjorts.

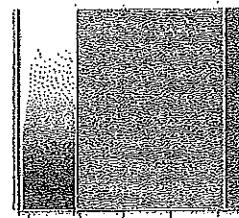

-100% -80% -60% -40% -20% 0% 20% 40% 60% 80% 100%

Förebygga o upptäcka

Tjänstemän

I min verksamhet arbetar vi på ett sätt som gör att vi förebygger fel, upptäcker fel och oönskade händelser.

-100% -80% -60% -40% -20% 0% 20% 40% 60% 80% 100%

Bilaga 5 Kommunikation och information

Färgerna i redovisningen (grafiken) ska tolkas enligt följande. Värdet till vänster innebär att respondenten besvarat frågan med "inte alls" eller "till viss del". Värdet till höger innebär att frågan är besvarat med "i huvudsak" eller "helt". Siffror i de liggande staplarna visar antalet svarande. Gråvit färg innebär att svaret är "vet ej". Svaret "vet ej" kan sammanlagt tolkas som "inte alls" inom vissa av de ställda frågorna.

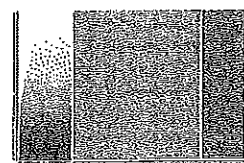

28 % till viss del eller inte alls

Kommunikation

Tjänstemän

Jag "involveras" tillräckligt i frågor/processer/aktiviteter ;där jag anser att jag ska vara delaktig

100% 80% 60% 40% 20% 0% 20% 40% 60% 80% 100%

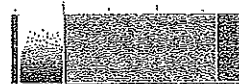
Extern och intern information

Tjänstemän

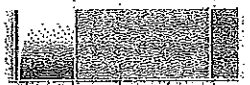
Våra olika intressenter får information på ett bra sätt och i tillräcklig omfattning

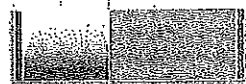
Jag har tillgång till en aktuell, rätt och tydlig information om den ekonomiska utvecklingen som stöd för att styra verksamhet i förhållande till ställda...

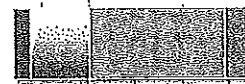
Jag har tillgång till en aktuell, rätt och tydlig information om den verksamhetsmässiga utvecklingen ;som stöd för att styra min verksamhet i förhållande...

De underlag vi erhåller från våra verksamhets/administrativa system är enkla att förstå

De underlag vi erhåller från våra verksamhets/administrativa system är korrekta och aktuella.

100% 80% 60% 40% 20% 0% 20% 40% 60% 80% 100%

Bilaga 6 Uppföljning och utvärdering

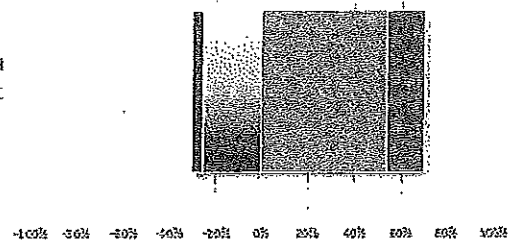
Färgerna i redovisningen (grafikon) ska tolkas enligt följande. Värden till vänster innebär att respondenten besvarat frågan med "stämmer inte alls" eller "inte till viss del". Värden till höger innebär att frågan är besvarat med "i huvudsak" eller "helt". Skiftor i de liggande staplarna visar antalet svarande. Grått färg innebär att svaret är "vet ej". Svaret "vet ej" kan sammanlagt tolkas som "inte alls" mot vissa av de ställda frågorna.

Uppföljning och utvärdering

Utvärderingar och avvikelser

Förtroendevald

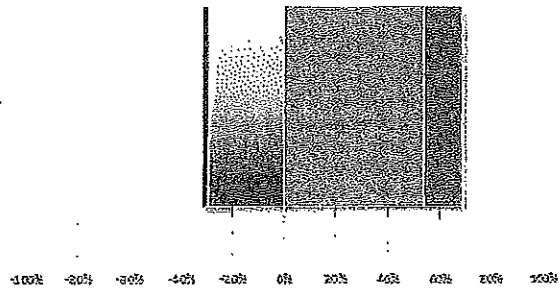
Jag anser att nämnden diskuterar och analyserar olika uppföljningsunderlag och avvikelser på ett tillräckligt sätt.

Uppföljning av rutiner

Tjänstemän

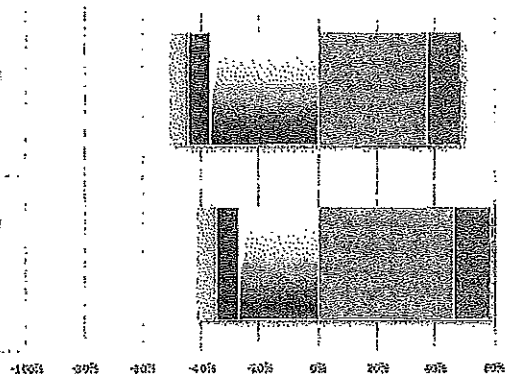
Inom min verksamhet sker det en regelbunden uppföljning/utvärdering så att processer/rutiner fungerar på ett bra sätt.

Jämförelser med andra

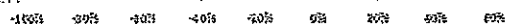
Förtroendevald

Jag har kunskap om hur vi ligger till avseende ekonomi och verksamhetsresultat (produktion, kvalitet, effekter) i förhållande till motsvarande verksamheter i andra kommuner :

Tjänstemän

Jag har tillräcklig kunskap hur vi ligger till avseende ekonomi och verksamhet (kvalitet, arbetssätt) i förhållande till motsvarande verksamheter i andra kommuner

Bilaga 7 Frågor sorterade i starkare och svagare

Nämndsledamöter

Frågor med starkare resultat

(Alla)

Det är tydligt när beslut bör fattas av oss förtroendevalda och när beslut bör fattas av tjänstemännen

Vi får en tillräckligt bra rapportering av hur verksamheten uppfyller våra fastställda ekonomiska krav och mål:

Inom min nämnd tar vi beslut om åtgärder när olika krav /mål riskerar att inte nås.:

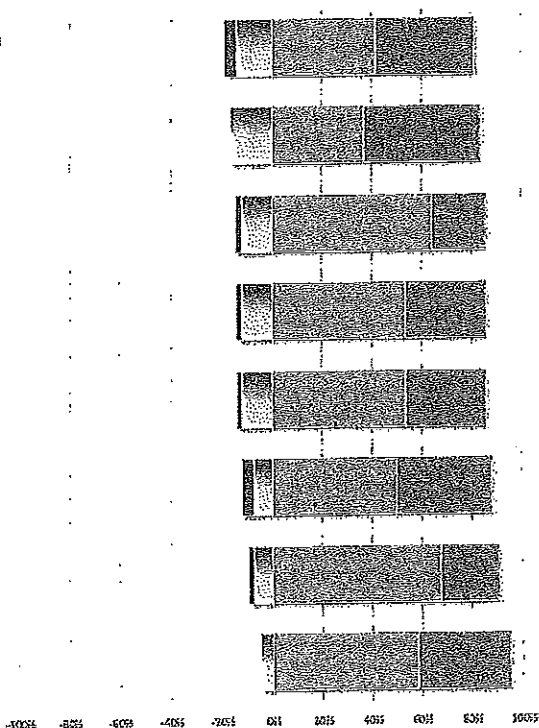
Besluts och uppföljningsunderlag kommuniceras på ett bra sätt till oss i nämnden.:

Jag anser att nämnden på ett tillfredsställande sätt arbetar med styrning och uppföljning av såväl ekonomi som verksamhet.:

Beslut utförda på delegation återrapporteras på ett bra sätt:

Väsentliga brister/avvikelser inom verksamheten som bör nå oss som sitter i nämnden tror jag också når oss.:

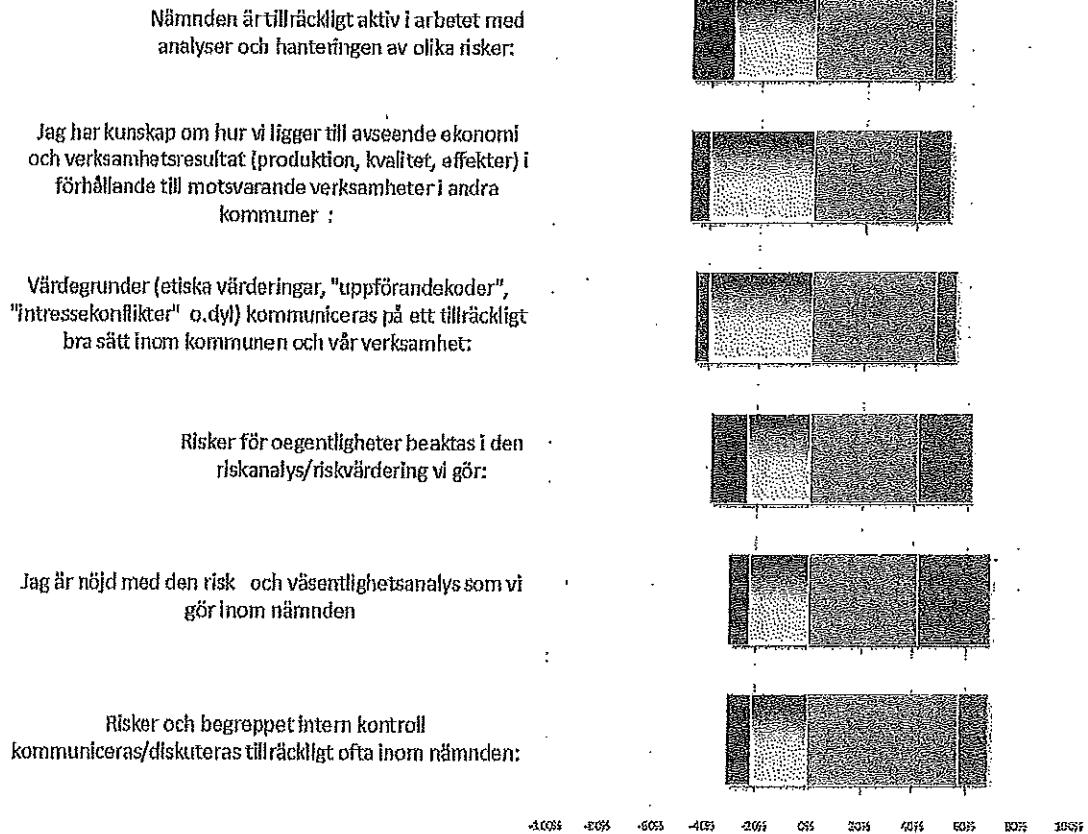
Jag har tillräcklig kunskap om nämndens uppdrag och ansvar enligt nämndens reglemente

Nämndsledamöter

Frågor med svagare resultat

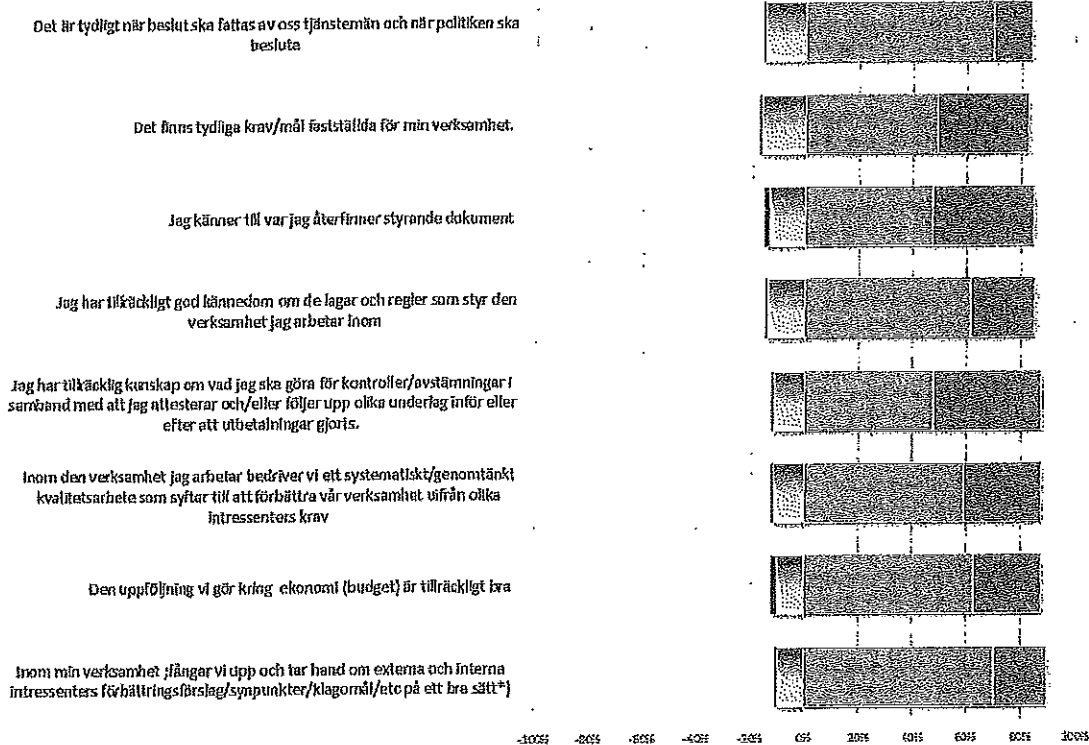
(Alla)

Tjänstemän

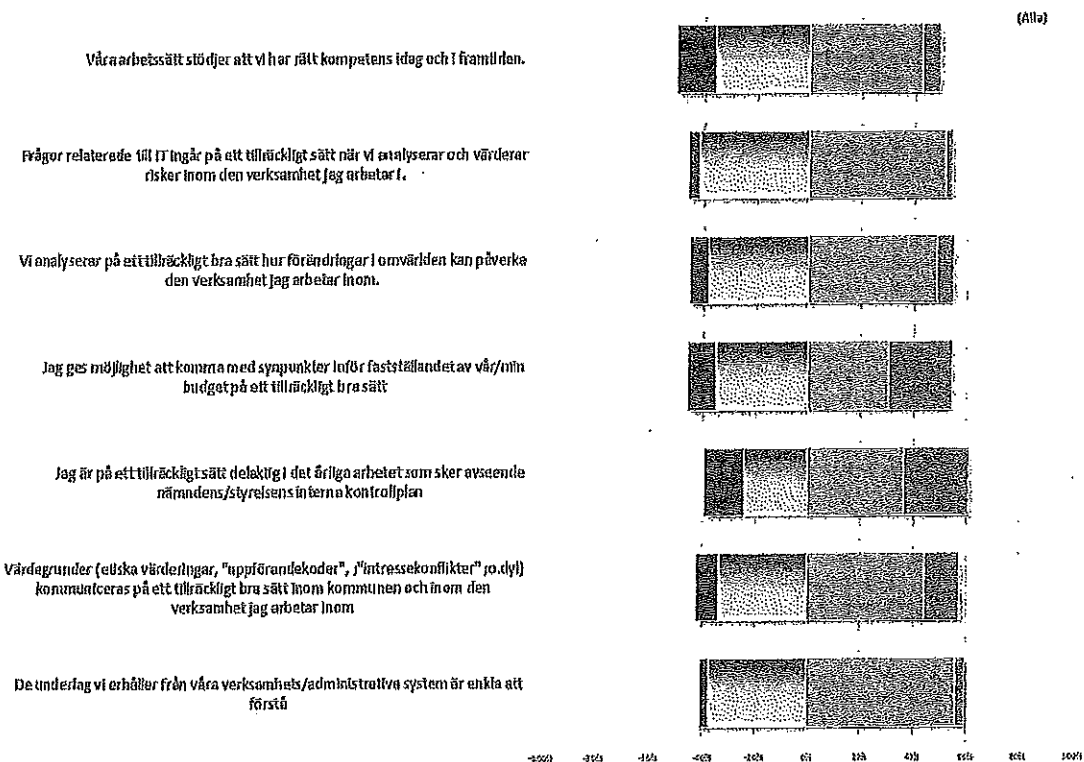
Frågor med starkare resultat

(Alla)

Tjänstemän

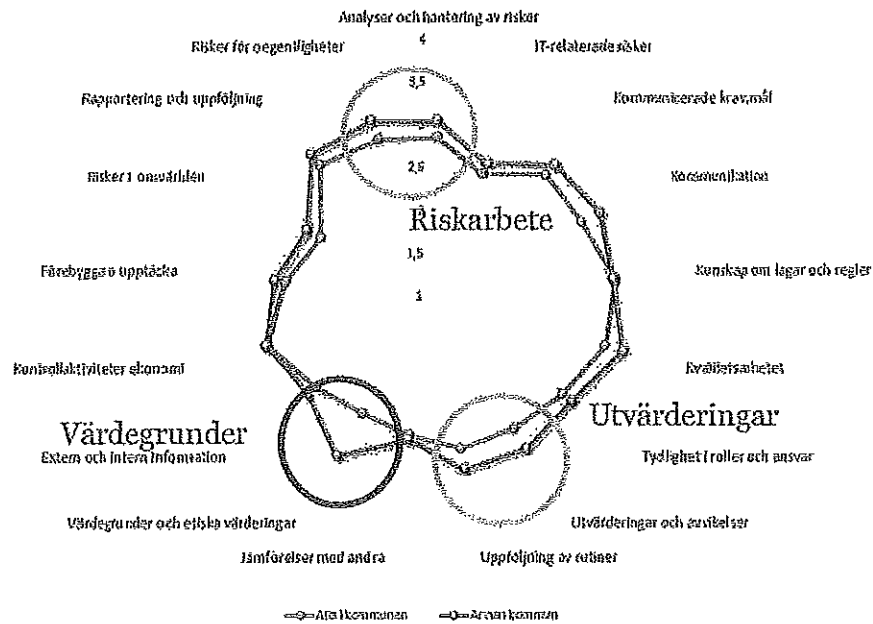
Frågor med svagare resultat

Bilaga 8 Ludvika kommun i jämförelse med en annan kommun

Vi har genomfört motsvarande granskning inom fem kommuner. Nedan finns en jämförelse med en annan kommun.

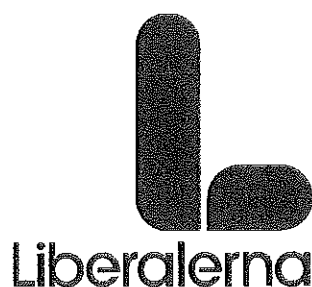
(Alla)

Bilaga 9 Hur har färger beräknats

 Förklaring till färger. Färgerna har kalkylerats fram via en "formeln". Om över 45% svarat instämmer inte alls eller till viss del på ett påstående har färgen satts till rött (över 45% har uttryckt att det finns behov att förbättra). Mellan 27-45 % svarar inte alls eller till viss del % en orange färg. Under 10% svarar inte alls eller till viss del. Eller positivt uttryckt om mer än 90 % svarar instämmer helt eller i huvudsak sätt färgen till grön. Om antalet varit på gränsen till någon färg har en markering gjorts via en färglagd cirkel. (t ex har respondenter svarat kring kunskap om lagar och regler varit nära grön).

 Om antalet varit på gränsen till någon färg har en markering gjorts via en färglagd cirkel. (t ex har respondenter svarat kring kunskap om lagar och regler varit nära grön).

LUDVIKA KOMMUN Kommunstyrelsen/Kansliet	
2017 -03- 22	
Diarienum	Diarienum
KS 2017/166	- 31

Anm KF april

Motion om cykling 1

Måla cykelbanan längs Fredsgatan

Bakgrund

Trottoaren längs Fredsgatan har fått ge plats även för cyklar. Det är klart bättre än att låta cyklarna samsas med bilarna på vägen. Dock har det på den smala trottoaren, med kombinerad cykelväg, blivit många onödiga incidenter mellan gående och cyklande. Vissa gående går på cykelvägen och vissa cyklister åker på trottoaren. Detta gör att det blir en massa onödiga incidenter för att personer befinner sig på fel plats.

.Därför yrkar Liberalerna:

- att kommunen låter måla cykelvägen med en klart framträdande färg.

På detta sätt så separeras bättre gående cyklister tills dess att en cykelbana anläggs efter Fredsgatan:

För Liberalerna i Ludvika

Johnny Karlsson, gruppleddare

LUDVIKA KOMMUN Kommunstyrelsen/Kansliet	
2017 -03- 22	
Diarienum	Diarietplanbeteckn.
KS 2017/167 - 31	

Anm KFaph'1

Motion om cykling 2

Cykelstråk på gågatan

Bakgrund

På gågatan i Ludvika råder förbud att cykla. Trots detta kan man dagligen se folk som cyklar där. Beteendet är störande och kan dessutom orsaka olyckor.

I andra städer har man valt att måla upp tydligt markerade stråk där det är tillåtet att cykla. På så sätt kan man få kontroll på var man cyklar, och fotgängare får en fredad zon.

Därför yrkar Liberalerna:

- Att kommunen undersöker möjligheten att genom att måla upp cykelstråk på gågatan få en uppdelning i cykel- och gångtrafik.

För Liberalerna i Ludvika

Johnny Karlsson, gruppledare

Stationsgatan i Borlänge

LUDVIKA KOMMUN Kommunstyrelsen/Kansliet	
2017 -03- 2 0	
Diariern KS 2017/162	Diariplanbeteckn.

Motion

Centerpartiet Ludvika-Grangärde anser nu att tiden är mogen för att åter igen börja arbeta för en ny infart av väg 50 från Norra Malsjön in till Ludvika. Vi tycker att den nuvarande sträckningen har gjort sitt och är olämplig med tanke på trafikflödet och boendemiljöer.

Anm KF
april

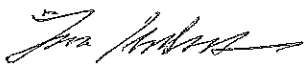
Vi vill att:

Ludvika kommun inleder arbetet tillsammans med Trafikverket och/eller om så behövs med andra kommuner om en ny infart av väg 50 på sträckan Norra Malsjön-Ludvika.

Ludvika kommun bjuder in berörda parter på ett tidigt stadie i utredningen.

Ludvika den 20 mars 2017

Centerpartiet Ludvika-Grangärde

Jan Karlsson

Gun Andersson

Nadja Eriksson

